Ազգ
Azg
armenian daily
23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 192 (2396)

ԱՄՆ-ն արդեն Աֆղանստանի ապագա կառավարությունն է կազմում

ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը հույս է հայտնել, թե Աֆղանստանում սկսած իրենց գործողությունների ռազմական փուլը կավարտվի մինչեւ ձմեռ: Այս մասին նա հայտարարել է կիրակի «Foxnews» հեռուստաընկերության եթերից: «Ինտերֆաքսի» վկայությամբ, Փաուելը նշել է նաեւ, թե հակաթալիբյան Հյուսիսային դաշինքը չի խաղա առաջնահերթ դեր Աֆղանստանի ապագա կառավարությունը ձեւավորելիս: Վաշինգտոնը հույս ունի, որ նոր կառավարության կազմում կընդգրկվեն երկրի էթնիկ բոլոր խմբերի ներկայացուցիչները: Մյուս կողմից, «Նոյյան տապանի» տեղեկատվությամբ, Ղանդահարում ամերիկյան հատուկ ջոկատայիններին հաջողվել է թափանցել այն շենքերի համալիրը, որտեղ մինչ այդ ապրում էր «Թալիբանի» հոգեւոր առաջնորդ մոլլա Մոհամադ Օմարը: Իսկ Թալիբների ներկայացուցիչները երկուշաբթի հայտարարել են, որ ԱՄՆ ՌՕՈՒ հերթական հրթիռառմբային հարվածից ոչնչացվել է Հերաթի հիվանդանոցը: Առայժմ չկան ստույգ տվյալներ զոհերի մասին, սակայն, «Ռոյթեր» գործակալության համաձայն, թալիբները պնդում են, որ սպանվել են 50-ից 70 հիվանդներ:

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

«Երեւան այցի գլխավոր թեման կլինի տարածաշրջանային համագործակցությունը»

Հայտարարել է Էդուարդ Շեւարդնաձեն

Այսօր սկսվում է Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի պաշտոնական երկօրյա այցը Հայաստան: Նրան ուղեկցում են արտաքին գործերի, էներգետիկայի եւ վառելիքի, էկոնոմիկայի եւ այլ նախարարներ, պատգամավորներ, Սամցխե-Ջավախքի, Ախալքալաքի, ուրիշ շրջանների ղեկավարներ, գործարարներ:

Այցը նկատի է առնում Շեւարդնաձեի եւ ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի առանձնազրույցը, հայ-վրացական բանակցություններ ընդլայնված կազմով, որի արդյունքում պիտի ստորագրվեն երկկողմ փաստաթղթեր: Վրաստանի նախագահը կհանդիպի նաեւ ՀՀ ԱԺ նախագահի, խմբակցությունների ղեկավարների հետ: Բարձրաստիճան հյուրը կլինի ԵՊՀ-ում, կայցելի Ծիծեռնակաբերդ:

Է. Շեւարդնաձեն այցի նախօրյակին Վրաստանի ազգային ռադիոյով իր ավանդական ելույթում նշել է, թե Երեւանում առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվելու տարածաշրջանային համագործակցությանը: «Սա ամենայն հավանականությամբ կլինի երեւանյան հանդիպումների գլխավոր թեման», ընդգծել է նախագահը: Ըստ «Ինտերֆաքսի», Է. Շեւարդնաձեն տեսակետ է հայտնել, որ Հարավային Կովկասը յուրահատկություն ունի, եւ հնարավոր չէ երկկողմանի հարաբերությունների մասին խոսել տարածաշրջանային համատեքստից դուրս:

Ինչպիսի՞ շեշտադրում կարվի Աբխազիայի դեպքերի առնչությամբ՝ մեր հարցին ՀՀ նախագահի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը պատասխանեց, որ խնդիրը կքննարկվի: «Կքննարկվի նաեւ երկկողմ հարաբերություններին վերաբերող հարցերի լայն շրջանակ», ավելացրեց խոսնակը:

Փոխհարաբերությունների գրեթե բոլոր ոլորտներն ընդգրկող շուրջ 76 փաստաթուղթ են ստորագրել առ այսօր Հայաստանն ու Վրաստանը:

Մասնավորապես երկու պետություններն ունեն «Բարեկամության, համագործակցության ու փոխադարձ անվտանգության մասին» պայմանագիր:

Էդուարդ Շեւարդնաձեի այցի կապակցությամբ վրացական «Փրայմ-նյուս» գործակալությունը ՀՀ նախագահից հարցազրույց է վերցրել, որը տպագրում ենք 5-րդ էջում:

Լ. Գ.

ՍԱԴՐԻՉ

Ադրբեջանը հերթական անգամ փորձում է գործակալի խցկել ՀՀ հատուկ ծառայություններում

ՀՀ ազգային անվտանգության նախարարությունը հանրապետության հասարակությանը բազմիցս տեղյակ է պահել Ադրբեջանի հատուկ ծառայությունների՝ պրովոկացիոն նպատակներով Հայաստան գաղտնի գործակալներ ուղարկելու դեպքերի մասին: Ադրբեջանի հատուկ ծառայությունների համոզմամբ, գործակալների՝ տեղում ձերբակալվելու դեպքում նախապես մշակված վարքագիծ դրսեւորելու պայմաններում, ամենայն հավանականությամբ նրանք կհավաքագրվեն մեր հատուկ ծառայությունների կողմից եւ ահաբեկչական գործողություններ կատարելու հանձնարարությամբ կվերադարձվեն Ադրբեջան, որտեղ վերջիններիս «խոստովանության» հիման վրա հնարավոր կլինի ահաբեկչական նկրտումների մեղադրանք ներկայացնել Հայաստանին:

Տարածաշրջանում իրավիճակի ապակայունացմանը միտված այդպիսի քայլերի նպատակը հանրահայտ է: Ադրբեջանի հատուկ ծառայությունները փորձում են ամեն կերպ Հայաստանը, մասնավորապես Լեռնային Ղարաբաղը, համաշխարհային հանրությանը ներկայացնել որպես ահաբեկչական կենտրոններ՝ հեռահար ագրեսիվ նպատակներով: Չնայած այդպիսի բոլոր փորձերի ձախողմանը, Ադրբեջանի հատուկ ծառայությունները շարունակում են իրենց թշնամական նկրտումները:

Վերջերս հանրապետության սահմանային տարածքում ձերբակալվել է Ադրբեջանի քաղաքացի Մոհամեդ Օջավերդիեւը, որը Նախիջեւանի Ինքնավար Հանրապետությունից փորձում էր թափանցել Հայաստանի Հանրապետություն:

Տես ➧ էջ 2

Թուրքիայի անդամակցության հարցում վերջին խոսքը Եվրամիությանն է

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Եվրախորհրդարանը մի կառույց է, որի որոշումներն ունեն սոսկ հանձնարարական բնույթ եւ ամենեւին պարտադիր չեն Եվրամիության կատարման համար», մեկնաբանելով հաղորդումները Եվրախորհրդարանի Քաղաքական կոմիտեի կողմից հոկտեմբերի 10-ին Թուրքիայի վերաբերյալ բանաձեւ ընդունելու մասին, ուր շրջանցվում է Հայոց ցեղասպանության ճշգրիտ սահմանումը, ինչպես նաեւ այն մասին, որ հոկտեմբերի 23-25-ը Եվրախորհրդարանի նստաշրջանում կքննարկվի Հայոց ցեղասպանության ճանաչման պահանջից Թուրքիային ազատելու հարցը, «Նոյյան տապան»-ին տված հարցազրույցում հայտարարեց Հայաստանի ԱԳՆ մի աղբյուր: Ըստ նրա, «Եվրախորհրդարանի քիչ որոշումներ գոյություն չունեն, որոնք բացարձակապես հաշվի չեն առնվում Եվրամիության կողմից, որին, ինչպես հայտնի է, պատկանում է վերջին խոսքը»:

Նույն աղբյուրի հաղորդմամբ, վերոհիշյալ զեկուցագրում, որը ներկայացնում է, ըստ էության, ԵՄ պահանջներին Թուրքիայի համապատասխանության ուղղությամբ այդ երկրի գծով Եվրամիության ամենամյա մոնիտորինգի արդյունքները, ասված է նաեւ, որ Եվրախորհրդարանը պահանջում է Թուրքիայի կողմից բոլոր անհրաժեշտ միջոցների ընդունում կովկասյան ամբողջ տարածաշրջանում բարենպաստ մթնոլորտի հաստատման ուղղությամբ, եւ առաջին կոնկրետ քայլը կարող էր լինել Հայաստանի շրջափակման վերացումը: Փաստաթղթում նաեւ նշվում է, որ Եվրախորհրդարանը պաշտպանում է Թուրքիայի եւ Հայաստանի մի խումբ նախկին դիվանագետների եւ ակադեմիկոսների քաղաքացիական նախաձեռնությունը, որի նպատակն է «ընդհանուր փոխըմբռնման հասնել անցյալի վերաբերյալ, եւ հավատում է, որ այդ նախաձեռնությունը, մյուս նախաձեռնությունների հետ մեկտեղ, կհանգեցնի հանրությունների եւ պետությունների միջեւ հարաբերությունների նորմալացման»:

Հայաստանի պաշտպանության նախարարը կայցելի Վրաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 25-27-ը ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը պաշտոնական այց կկատարի Թբիլիսի: Նա Վրաստանի պաշտպանության նախարարի հետ կքննարկի ռազմական բնագավառում հայ-վրացական հարաբերությունների զարգացման, ինչպես նաեւ Վրաստանում բնակվող հայերի անվտանգության ապահովման եւ այլ հարցեր: Այս մասին ՀՀ պաշտպանության նախարարը լրագրողներին հայտնեց հոկտեմբերի 21-ին «Զվարթնոց» օդանավակայանում՝ Չինաստան կատարած իր պաշտոնական այցից վերադառնալուց հետո կայացած մամուլի ասուլիսում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Վ. Օսկանյանը ԱՄՆ-ում

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 22-ին ՀՀ արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանն աշխատանքային այցով մեկնեց Միացյալ Նահանգներ: Ըստ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչության, այցի ընթացքում նախատեսվում են հանդիպումներ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարությունում:

Կ. Գալուստյանի գլխավորած պատվիրակությունը կմեկնի Իրան

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի՝ նոյեմբերին Իրանի Իսլամական Հանրապետություն նախատեսվող այցի նախապատրաստման նպատակով հոկտեմբերի 23-ին, երկօրյա աշխատանքային այցով Թեհրան կմեկնի հայ-իրանական միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ, ՀՀ էներգետիկայի նախարար Կարեն Գալուստյանի գլխավորած պատվիրակությունը:

Ըստ ՀՀ էներգետիկայի նախարարության հասարակայնության հետ կապերի վարչության, պատվիրակության այցելության ընթացքում տեղի կունենան հանդիպումներ մի շարք բարձրաստիճան պաշտոնյաների, մասնավորապես նավթի նախարար Բ. Զանգանեհի հետ:

ՎԱՐԿԱՆԻՇ

Հայաստանի ամենից ազդեցիկ գործիչները

Հոկտեմբերի սկզբին մոսկովյան «Պանորամա» ինֆորմացիոն-փորձագիտական կենտրոնը, որը զբաղվում է Ռուսաստանի եւ ԱՊՀ երկրների հասարակական-քաղաքական կյանքի հետազոտությամբ (www.panorama.ru), «Ազգ»-ի հետ համատեղ անցկացրեց արդեն ավանդական դարձած հարցում, նպատակ ունենալով պարզել այն գործիչներին, որոնց գործունեությունը առավելագույնս է ազդում Հայաստանում քաղաքական զարգացումների վրա:

Նախորդ հարցման ժամանակից ի վեր տեղի ունեցան մի շարք իրադարձություններ, որոնք ազդեցություն ունեցան քաղաքական ազդեցիկության վարկանիշի ցուցակի ձեւավորման վրա:

Հոկտեմբերի դրությամբ ցուցակն ուներ հետեւյալ տեսքը:

1. (1) Քոչարյան Ռոբերտ - ՀՀ նախագահ	98,8	(98,6)
2. (2) Սարգսյան Սերժ-ՀՀ պաշտպանության նախարար	92,2	(87,2)
3. (3) Մարգարյան Անդրանիկ-ՀՀ վարչապետ	51.7	(58,6)
4. (4) Օսկանյան Վարդան - ՀՀ արտգործնախարար	30.2	(27,3)
5. (5) Գեղամյան Արտաշես - ԱԺ «Իրավունք եւ միաբանություն» ֆր. նախագահ	28,5	(23,4)
6. (9) Սարգսյան Արամ -նախկին վարչապետ	18,1	(15)
7. (17) Տեր-Պետրոսյան Լեւոն - ՀՀ առաջին նախագահ	17.8	(8,2)
8. (23) Բագեյան Ալբերտ- «Հանրապետություն» կուսակցության առաջնորդ	16,9	(4,8)
9. (6) Դեմիրճյան Ստեփան -ՀԺԿ առաջնորդ	16,3	(21,1)
10. (7) Մարգարյան Հրանտ -ՀՅԴ Բյուրոյի ներկայացուցիչ	12,8	(17,7)
11. (11) Թորոսյան Տիգրան - ԱԺ փոխնախագահ	10,4	(12,8)
12. (22) Նաղդալյան Տիգրան -Հանրային հեռուստատեսության նախագահ	10	(5,5)
13. (12) Վարդանյան Հրանտ - «Գրանդ տոբակոյի» նախագահ	9,6	(12,3)
14. (32) Բաղդասարով Միխայել- «Միկա լիմիտեդ»-ի նախագահ	8,9	(2,7)
15. (8) Հովհաննիսյան Վահան -ԱԺ պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահ	8,5	(15,2)
16. (16) Հարությունյան Ալեքսան - ՀՀ նախագահի խորհրդական	7,8	(8,2)
17. (38) Հարությունյան Դավիթ -ՀՀ արդարադատության նախարար	6,7	(1,8)
18. (13) Թումանյան Արտաշես - ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար	6,7	(10,9)
19. (38) Ղուկասյան Արկադի- ԼՂՀ նախագահ	6,3	(1,8)
20. (26) Պետրոսյան Կարլոս- ՀՀ ազգային անվտանգության նախարար	5,2	(4,1)
20. (34) Սադոյան Արշակ - ԱԺ պատգամավոր	5,2	(2.3)

Տես ➧ էջ 4

ՆԻՍՏ ԵՐԵՎԱՆՈՒՄ

Ադրբեջանը եւ Թուրքիան հաստատում են իրենց տարածքներում հայկական մշակութային արժեքների ոչնչացումը

Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի մշակույթի, գիտության եւ կրթության հանձնաժողովն իր հերթական արտագնա նիստն անցկացնում է Երեւանում: Նոյեմբերի 22-ին այդ նպատակով աշխարհի 16 երկրներից Հայաստան էին ժամանել 21 պատգամավորներ: Նիստը վարում էր ԵԽ ԽՎ մշակույթի, գիտության եւ կրթության հանձնաժողովի նախագահ Անասոլի Ռախանսկին: Ողջույնի խոսքով հանդես եկավ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանը եւ խորհրդարանի անունից ողջունելով ներկաներին՝ խորհրդանշական համարեց, որ Հայաստանում անցկացվող վեհաժողովի առաջին միջոցառումն առնչվում է գիտության, կրթության եւ մշակույթի խնդիրներին:

Նիստի Հայաստանում անցկացման նախաձեռնությունը պատկանում է ԵԽ-ում Հայաստանի խորհրդարանական պատվիրակությանը, որը համապատասխան առաջարկություն էր ներկայացրել Ստրասբուրգում ԵԽ ԽՎ նիստերից մեկում: Հայկական պատվիրակության ջանքերով հանձնաժողովի քննարկմանն են ներկայացվել հայկական մշակութային արժեքների ներկա վիճակի պահպանության խնդիրներն արտերկրում, որոնք հիմնականում առնչվում են Վրաստանում, Թուրքիայում, Ադրբեջանում տիրող իրավիճակին: Ըստ էության, նախաձեռնությունը կարելի է համարել ԵԽ-ում ընթացող հայկական եւ ադրբեջանական քարոզչության բախման արդյունքում առաջ քաշված հերթական մի նախագիծ, որի քննարկումը հենց Հայաստանում Հովհաննես Հովհաննիսյանի ղեկավարած պատվիրակությունն իր հաղթանակը կարող է համարել:

Հայաստանում գտնվող Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի պատվիրակությունների ներկայացուցիչները փորձելով, սակայն, ընդդիմանալ ներկայացված այն փաստերին, որ այդ երկրներում հայկական պատմամշակութային արժեքները ոչնչացվում են, անուղղակիորեն հաստատեցին, որ երկու երկրներում էլ իրոք նման խնդիր է առկա: Մասնավորապես Ադրբեջանի ներկայացուցիչն իր հետ մի «փաստաթուղթ» էր բերել, որն իբր վկայում էր Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության տարածքում ադրբեջանական մշակութային արժեքների ոչնչացման մասին: Ադրբեջանցի պատգամավորը ներկայացնում էր նաեւ ինչ-որ առարկաների նկարներ, որոնք իբր վկայում են Շուշիում իր նշած փաստերը: Իրականում, սակայն, դեռեւս կասկածելի է, թե ներկայացված «փաստերն» ի՞նչ ադրբեջանական ծագում ունեն, քանի որ բերված «իրեղեն ապացույցներն» այնքան հին են, որ պարզապես կարող էին բացառել այդ ժամանակահատվածում ադրբեջանական ազգի եւ առավել եւս պետության գոյությունն ընդհանրապես: Իսկ այն, որ այդ խղճուկ փաստերով Ադրբեջանի մեջլիսականը փորձում է հակառակը համոզել ԵԽ հանձնաժողովականներին վկայում է, որ հարեւան երկրի ներկայացուցիչը պարզապես խեղաթյուրում է իրականությունը:

Ըստ որոշ աղբյուրների, Թուրքիայի ներկայացուցիչը նշել է, որ եթե որեւէ մեկը ցանկանում է միանալ Թուրքիայի տարածքում գտնվող տարբեր ազգերի մշակութային արժեքների պահպանմանը, իրենք պատրաստ են համագործակցելու: Եթե իրոք նման առաջարկություն եղել է, ապա Թուրքիայից ժամանած հյուրը պարզապես հաստատել է, որ Թուրքիան որպես պետություն ի զորու չէ վերահսկելու իր տարածքի պատմամշակութային այն կառույցների պահպանությունը,, որոնք թուրքական ծագում չունեն:

Նիստի ընդմիջմանը ԱԺ «Կանաչ սրահում» հյուրերը մասնակցեցին հարեւան երկրներում գտնվող հայկական պատմական հուշարձանների վիճակին նվիրված լուսանկարների բացմանը: ԵԽ ԽՎ այս հանձնաժողովի երեւանյան նիստին ելույթ են ունեցել եւ տարբեր հարցերի են պատասխանել ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Կարեն Արիստակեսյանը, կրթության եւ գիտության փոխնախարար Վարդան Գրիգորյանը, հուշարձանների պահպանության վարչության պետ Գրիգոր Գյուրջյանը եւ այլք, որոնք տարբեր փաստերով ապացուցում էին հանձնաժողովականներին հայկական ճարտարապետական հուշարձանների եւ մշակութային այլ արժեքների ոչնչացման միտումները հարեւան պետություններում:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

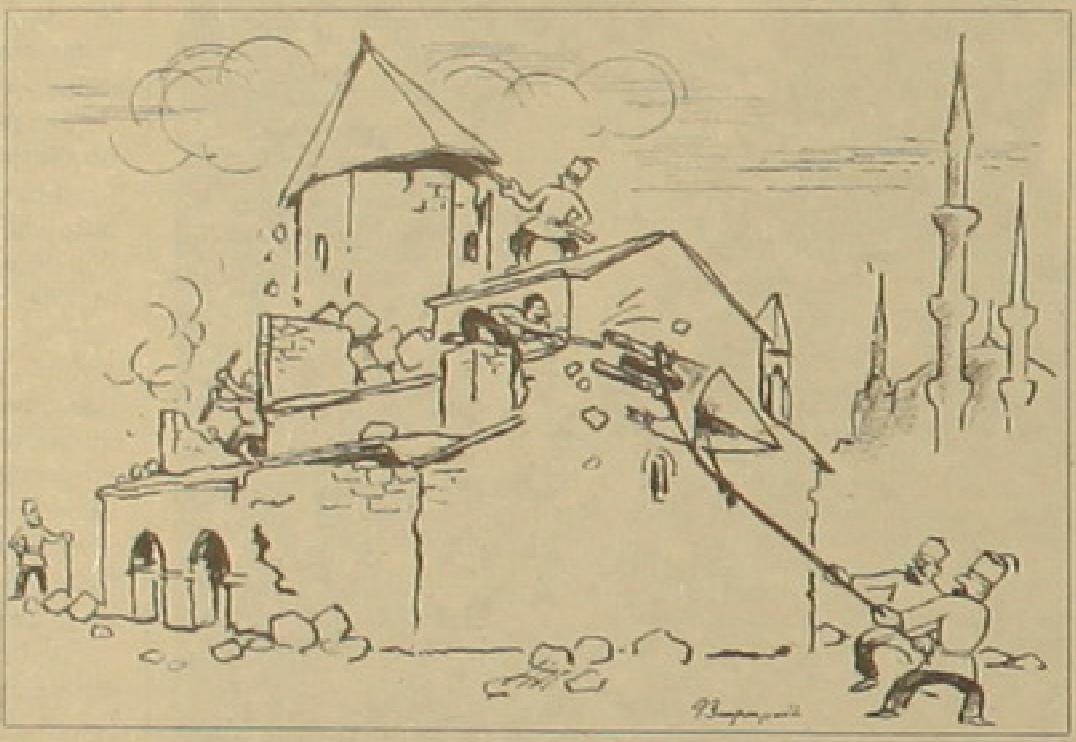

ԲԱՇԽԻՉ ՑԱՆՑԵՐ

Եթե հին ընկերները չդավաճանեն...

Նրանց վերջին հույսը ՀՅԴ սկզբունքայնությո՞ւնն է

Ինչպես երեւում է, «արդարության հետամուտ» պատգամավորները որոշել են պայքարել մինչեւ վերջ: «Բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման մասին» ԱԺ ընդունած օրենքը հակասահմանադրական ճանաչելու հայցով Սահմանադրական դատարան դիմած պատգամավորներից Շավարշ Քոչարյանը հաստատեց, որ հայցը նախորդ ուրբաթ վերստին ներկայացվել է ՍԴ-ին:

Շավարշ Քոչարյանի հավաստմամբ, փաստաթղթերի տակ առկա է 45 ստորագրություն: Այսինքն այնքան, որքան նախաձեռնության հեղինակներին հաջողվել էր ստանալ 48 պատգամավորներից 6-ի՝ իրենց ստորագրությունները հետ վերցնելու եւ 3 այլ պատգամավորների ստորագրությունն ստանալուց հետո: Դա այն փաստաթուղթն է, որի տակ դրված իրենց ստորագրություններից հրաժարվելու մասին հայտարարեց ՀՅԴ խմբակցությունը: Ինչպես հայտնի է, Դաշնակցական պատգամավորներն իրենց հայտարարությունը հիմնավորեցին նրանով, թե իրենք չեն ցանկանում մասնակցել այնպիսի «կեղտոտ» խաղերի, ինչպիսին ստորագրելու եւ դրանից հրաժարվելու՝ խորհրդարանում ծավալվող գործելաոճն է:

Սակայն ՀՅԴ-ն, ինչպես պարզվում է, պաշտոնական ոչ մի դիմում չի ներկայացրել իր ստորագրություններից հրաժարվելու համար, եւ դա հիմք է հանդիսացել ստորագրահավաքի հեղինակների համար՝ փաստաթուղթը նույն տեսքով (45 ստորագրություն) ներկայացնելու ՍԴ-ին:

Այս գործընթացի ամենաակտիվ նախաձեռնողներից մեկը՝ Շավարշ Քոչարյանը, հույս է հայտնում, որ ՀՅԴ պատգամավորներն այնուամենայնիվ պաշտոնապես հետ չեն պահանջի ստորագրությունները:

ՀՅԴ խմբակցության անդամ, ԱԺ ազգային անվտանգության պաշտպանության եւ ՆԳ հարցերով մշտական հանձնաժողովի նախագահ Վահան Հովհաննիսյանը վստահեցրեց, որ չնայած իրենց համար «զզվելի» են անսկզբունքայնության դրսեւորումները խորհրդարանում, սակայն ինքն անձամբ իր ստորագրությունից չի հրաժարվի: Կդրսեւորվի՞ նույն սկզբունքայնությունը նաեւ մյուս ՀՅԴ-ականները, մնում է ամենակարեւոր հարցը, քանի որ եթե անգամ երկու հոգի էլ հետ վերցնեն իրենց ստորագրությունները հայցից, ողջ գործընթացը կարելի է «քաղված» համարել:

Այսուհանդերձ, նախաձեռնողների որոշակի հույսերը կապված ՀՅԴ-ականների հետագա պահվածքի հետ, բացատրվում է մեկ հանգամանքով, քանի որ պաշտոնական դիմում ՀՅԴ պատգամավորները չեն ներկայացրել, իսկ ստորագրություններից այլ հրաժարվողներ չկան, ինչն այդքան անհանգստացնում ու «զզվեցնում» է վերջիններիս, նրանք հետ չեն վերցնի ստորագրությունները: Եթե դա տեղի ունենա, փաստորեն, ՀՅԴ-ն եւս անսկզբունքայնություն է դրսեւորելու: Այս առումով ՀՅԴ-ն խիստ պատային իրավիճակում է:

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

Նոր ԱԺՄ-իկը ձեւավորման նախափուլում է

ԱԺՄ-ից համագումարով բաժանված խումբը, որն իր առաջ նոր կուսակցություն ստեղծելու խնդիր դրեց, արդարադատության նախարարության հետ արդեն շփումներ է սկսել՝ նախապատրաստելու այն փաստաթղթերը, որոնցով կարող է գրանցվել որպես կուսակցություն: Այս մասին հաստատեց ԱԺՄ-ից հեռացած ԱԺ պատգամավոր Սեմյոն Բաղդասարյանը: Ըստ պատգամավորի, չնայած այս գործընթացին, դեռեւս նոր կուսակցության ձեւավորման բուն աշխատանքները չեն մեկնարկել: Այդ էր վկայում նաեւ, որ նոր կուսակցության նախաձեռնողները դեռեւս չեն կողմնորոշվել, թե ի՞նչ անվանում է ունենալու նոր քաղաքական ուժը: Անհայտ է նաեւ, թե նախաձեռնողները կպահպանե՞ն «ազգային ժողովրդավարական» տերմինը, թե՞ ոչ, ինչպես դա արեցին ԱԺՄ-ից դուրս եկած արբանյակները՝ Ազգային ժողովրդավարական կուսակցությունը՝ Շավարշ Քոչարյանի եւ Ազգային ժողովրդավարական դաշինքը՝ Արշակ Սադոյանի ղեկավարությամբ:

Գ. Ա.

Ադրբեջանը հերթական անգամ փորձում է գործակալի խցկել...

Սկիզբը էջ 1

Ձեռնարկված օպերատիվ-հետախուզական միջոցառումների հետեւանքով պարզվել է, որ Օջավերդիեւն Ադրբեջանի ազգային անվտանգության աշխատակիցներ Մոբիլի եւ Կուլիեւի կողմից հավաքագրվել է դեռեւս Բաքվի թիվ 10 ուղղիչ աշխատանքային գաղութում զինվորական ծառայությունից խուսափելու համար պատիժը կրելիս, որտեղ ազգային անվտանգության մարմինների հանձնարարությամբ մասնակցել է քաղբանտարկյալների վերաբերյալ տեղեկատվությունների հայթայթմանը: Կալանքից ազատվելուց հետո Օջավերդիեւը, համապատասխան պատրաստություն անցնելով, ուղարկվել է Հայաստան: Օջավերդիեւի առջեւ խնդիր է դրվել ծերբակալման դեպքում մեր հատուկ ծառայության աշխատակիցների մեջ այնպիսի համոզմունք ստեղծել, թե իբր Ադրբեջանում իր նկատմամբ իրականացված բռնարարքների համար վրեժխնդիր լինելու նպատակով «պատրաստ է» վերադառնալ Նախիջեւան՝ Հայաստանի հատուկ ծառայությունների առաջադրանքով ահաբեկչական եւ դիվերսիոն գործողություններ կատարելու:

Աշխարհը ցնցված է վերջերս կատարված զարհուրելի ահաբեկչության փաստից: Բազմաթիվ երկրներ, այդ թվում նաեւ Ադրբեջանը, դատապարտելով կատարված ոճիրը, համախմբվել են ահաբեկչության դեմ պայքարի վճռականությամբ: Սակայն Ադրբեջանը, ղեկավարվելով միայն իրեն բնորոշ երկակի վարքագծով, հովանավորելով չեչեն ահաբեկիչներին եւ անտեսելով բեն Լադենի համախոհների առկայությունն Ադրբեջանում, շարունակում է Հայաստանին վարկաբեկելու իր անհաջող փորձերը:

Ադրբեջանին անհրաժեշտ է ի գիտություն ընդունել, որ համաշխարհային հանրությանը քաջ հայտնի են նրա թշնամական նկրտումները, ուստի Հայաստանին եւ Լեռնային Ղարաբաղին ահաբեկչության մեջ անհիմն մեղադրելու նրա բոլոր փորձերը դատապարտված են անհաջողության:

ՀՀ ԱԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԵՏ ԿԱՊԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչապետը կստուգվի Փարիզում

ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը մեկնել է Փարիզ, ինչպես տեղեկացնում է կառավարության հասարակայնության հետ կապերի վարչությունը, «սրտի հետվիրահատական շրջանում որոշակի մտահոգություններով ու կրկնակի հետազոտման անհրաժեշտությամբ պայմանավորված»:

Ա. Մարգարյանը սրտի վիրահատություն է տարել 1999 թ.-ին, մոտ 10 օր հոկտեմբերի 27-ից առաջ, որից հետո հետվիրահատական բարդությունները ավելի են սրվել: Վարչապետը Երեւանում հայտնի սրտաբան Հրայր Հովակիմյանի մոտ հետազոտվելուց հետո ստիպված է եղել կրկնակի հետազոտության համար մեկնել Ֆրանսիայի մայրաքաղաք:

Վարչության պետ Մերի Հարությունյանը հույս հայտնեց, որ վարչապետը կարճ ժամանակում կբուժվի ու կվերադառնա: Մինչ այդ վարչապետի պարտականությունները կատարելու է արտադրական ենթակառուցվածքները համակարգող նախարար Դավիթ Զադոյանը:

Գ. Մ.

ԳՈՐԻՍ

Միզաքարային հիվանդությունների շեշտակի աճ

«Դիագնոստիկա» ԲԸ-ի «Սյունիք» բժշկական կենտրոն-մասնաճյուղում անցկացված «բաց դռների օրը» վաղուց արդեն պարբերական է դարձել: Օրերս հանրապետության առողջապահության բնագավառում լուրջ կշիռ ունեցող թվով 18 մասնագետներ ժամանակակից սարքավորումների օգնությամբ հետազոտության ենթարկեցին ամենատարբեր գանգատներով 170 քաղաքացու: Մասնաճյուղի տնօրեն Կարինե Հայրապետյանի վկայությամբ, հրավիրված մասնագետների ամենաանցանկալի արձանագրումը միզաքարային հիվանդությունների աննախադեպ շեշտակի աճն էր: Լուրջ հետեւությունների ու ձեռնարկումների առիթ են նաեւ նեւրոլոգիական, մաշկային, լեղաքարային հիվանդությունների ախտանիշներով ոչ փոքրաթիվ մարդիկ: Առավել մտահոգիչը հիվանդության... ոչ թարմ ախտանիշներն էին, նաեւ՝ սխալ ախտորոշումներից ածանցված բարդացումները: «Ամենաուրախալին էլ այն էր, որ կրծքագեղձի նորագոյացությունների տագնապով ստուգման-ախտորոշման ներկայացած տասնյակ կանանց տագնապները զուր էին», ասաց Կ. Հայրապետյանը:

ԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ, Գորիս

Ատամնաբուժական անվճար օգնություն երեխաներին

ՍԻՍԻԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Կալիֆոռնիայի հայ բժիշկներ» բարեգործական կազմակերպության ատամնաբույժները շարժական բուժկետում հինգ օր անվճար բուժզննության ենթարկեցին Սիսիանի նախակրթարանների, դպրոցների, ինչպես նաեւ հատուկ գիշերօթիկ դպրոցի մինչեւ 16 տարեկան 100 երեխաների: Նրանք Սիսիան էին այցելել Հայ առաքելական եկեղեցու Սյունյաց թեմի հրավերով:

Բժշկուհի Կարինե Մուրադյանի խոսքերով, իրենք առաջին անգամ են Սյունիք այցելում եւ առաջիկայում կրկին կայցելեն Սիսիան եւ հնարավորություն կունենան ավելի շատ երեխաների հետազոտել ու բուժել:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ՇԻՐԱԿ

Խավարն անիծելու փոխարեն գեթ մի մոմ վառենք

Նոր ջրագիծ կուսակցությունների օգնությամբ

Շիրակի մարզի Աղին երկաթուղային կայարանի բնակելի թաղամասում շարք մտավ նոր ջրագիծ, որով լուծվեց բանավանի երկու բազմաբնակարանանոց շենքերում ապրող 20-ից ավելի ընտանիքների ոչ միայն խմելու ջրի, այլեւ նրանց տնամերձ հողամասերի ոռոգման խնդիրը: Նոր ջրատարը, որի հանդիսավոր բացումը տեղի ունեցավ անցած շաբաթ, համայնքի սեփական նախաձեռնության ու ջանքերի եւ նրա հետ մարզի կուսակցական կառույցների «Շիրակի մարզային համաձայնություն» դաշինքի համագործակցության արդյունք է: Վերջինս թաղամասի բնակչությանն օգնել է մտահղացումն իրականություն դարձնելու հետ կապված պաշտոնական թույլտվությունների ստացման եւ փաստաթղթային ապահովման, անհրաժեշտ միջոցներ գտնելու հարցերում: Ծրագիրը կյանքի կոչելուն գործուն աջակցություն է ցուցաբերել «Անի» ջրաշինական ՓԲԸ-ն: Նրանց օգնությամբ եւ համայնքի սեփական աշխատուժով բարդ տեղանքում որոշակի խորությամբ տեղադրված խողովակաշարով արտեզյան ջուր է բերվել մոտ 600 մետր տարածությունից, որտեղ կենարար հեղուկը մինչեւ կայարանի թիկնամասի բարձունքի կմղվի պոմպերի միջոցով:

Կոլեկտիվ նախաձեռնության այս լավ նախադեպը համայնքին նաեւ հավատ է ներշնչում սեփական ուժերի նկատմամբ, ցույց տալով, որ ցանկության դեպքում ինչ-ինչ հարցեր կարելի է եւ ինքնուրույն լուծել: Իսկ համայնքին աջակցած «Մարզային համաձայնության» կուսակցություններն այս պարագայում իրավամբ կարող են ասել, որ անվերջ խավարն անիծելու փոխարեն գեթ մի մոմ վառեցին:

Գործազուրկների թիվը չի պակասում

Գյումրու աշխատանքի եւ զբաղվածության կենտրոնում գրանցված գործազուրկների պաշտոնական թիվը լիարժեք չի արտահայտում քաղաքում գործազրկության իրական մակարդակը: Հատկապես տղամարդ գործազուրկներից ոչ բոլորն են դիմում կենտրոն, իսկ աշխատանք փնտրող շատ քաղաքացիներ էլ այստեղ գրանցվելուց խուսափում են ընտանեկան նպաստի համակարգից դուրս չմնալու համար: Այլ կերպ ասած՝ կա թաքնված գործազրկության, ինչպես եւ թաքնված զբաղվածության խնդիրը: Այսուամենայնիվ, հիշյալ կենտրոնում հոկտեմբերի սկզբի տվյալներով աշխատանք փնտրող քաղաքացիների թիվը հասնում է մոտ 30 հազարի: Նրանցից 26.8000-ը ստացել են գործազուրկի կարգավիճակ, որոնցից 20 հազարը կանայք են: Այս թվից գործազրկության նպաստ կամ դրամական օգնություն են ստանում ընդամենը 856-ը, եւ այն էլ՝ մեծ ուշացումներով:

Աշխատատեղերի ստեղծման եւ զբաղվածության խնդիրը մնում է Գյումրիում ամենացավոտը: Այս տարվա անցած ժամանակամիջոցում կենտրոնին, համենայն դեպս, հաջողվել է աշխատանքի տեղավորել 382 մարդու:

«Չերքեզի ձորը» պետք է վերականգնվի

Գյումրու հարավարեւմտյան հատվածում գտնվող «Չերքեզի ձոր» կոչվող տարածքը մինչ ավերիչ երկրաշարժը հանգստի սիրված վայր է եղել քաղաքի բնակիչների ոչ մեկ սերնդի համար: Այս հանգստյան գոտին վերականգնելու ու բարեկարգելու վերաբերյալ Գյումրու քաղաքապետ Վ. Ղուկասյանին եւ ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալությանն ուղղված առաջարկությամբ է օրերս հանդես եկել Շիրակի մարզում գործող կուսակցությունների համագործակցության մարմինը՝ «Մարզային կուսակցական համաձայնությունը»:

Ինչպես նշում են առաջարկության հեղինակները, հետերկրաշարժյան ժամանակաշրջանում հիշյալ տարածքը զրկվել է ծառածածկույթից եւ պատվել ժամանակավոր կացարաններով ու աղբակույտերով: Գյումրին այսօր չունի բնակավայրերի համար քաղաքաշինության նորմերով սահմանված կանաչ տարածքի անգամ նվազագույնը: Մինչդեռ «Չերքեզի ձորը», որը տարին բոլոր կանաչապատ է շնորհիվ իր տասնյակ քաղցրահամ աղբյուրների, կրկին կարելի է դարձնել քաղաքի «կանաչ թոքերը» եւ վերածել հանգստյան գոտու՝ առանց մեծ ծախսերի: Ըստ «Համաձայնության», դրա համար նախ անհրաժեշտ է համայնքային իշխանության որոշում «Չերքեզի ձորին» հանգստյան գոտու կարգավիճակ տալու, տարածքը մաքրելու, բարեկարգելու եւ կանաչապատելու մասին, արգելել այստեղ որեւէ կողմնակի շինարարական աշխատանք ու որեւէ ձեռնարկության գործունեություն: Առաջարկվում է նաեւ նշված տարածքը ԱՄՆ ՄԶԳ բնակարանային վկայագրերի ծրագրի շրջանակներում ազատել 205 եւ 207-րդ տնակային ավանների մոտ 35 ժամանակավոր կացարաններից, տարածքը բարեկարգելու նպատակով ընդգրկել կառավարության «Նպաստ աշխատանքի դիմաց» ծրագրի մեջ: Եվ վերջապես, «Չերքեզի ձորն» ազատել տարաբնույթ իրերով միմյանցից զատված, տարածքի տեսքը խաթարող բանջարանոցներից՝ դրանց տերերին ապահովելով բանջարաբուծական այլ տարածքներով:

«Համաձայնությունը» պարտավորվել է վերը նշված առաջարկությունների ի կատար ածման դեպքում անմիջական մասնակցություն հանդես բերել «Չերքեզի ձորի» բարեկարգման եւ ծառատնկման աշխատանքներին:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հեռախոսամարաթոններ ի նպաստ «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու շինարարության ծրագրի

2000 թվականի նոյեմբերին «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Ֆրանսիայի տեղական մարմինն առաջին անգամ անցկացրեց հեռախոսային մարաթոն, ինչը նորություն էր ոչ միայն հիմնադրամի համար, այլեւ՝ սփյուռքում ընդհանրապես:

Առաջին հեռախոսամարաթոնը զգալի արդյունք տվեց: Մասնակցեցին շուրջ 3000 ֆրանսահայեր, երեք օրում հավաքվեց 200.000 ԱՄՆ դոլար:

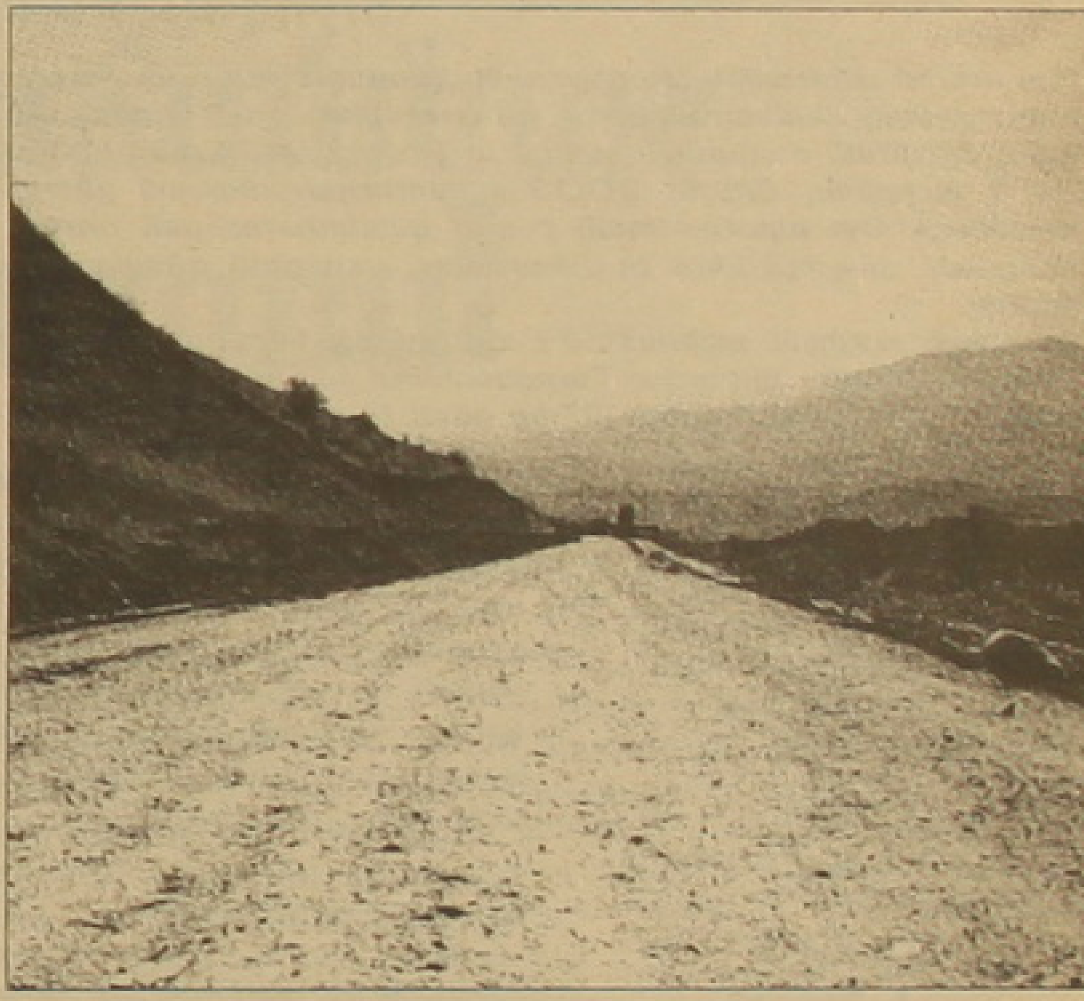

Այս տարի նույնպես չորս օր (նոյեմբերի 8–11-ը) Ֆրանսիայում կանցկացվի հեռախոսամարաթոն, որը կընդգրկի ֆրանսահայերի ավելի մեծ շրջանակ: Հիմնադրամի Գերմանիայի տեղական մարմնի հետ համագործակցելով՝ հեռախոսազանգում կներգրավվեն գերմանահայերի հեռախոսահամարներ:

Միաժամանակ հեռախոսամարաթոն կանցկացնի նաեւ Հոլանդիայի տեղական մարմինը:

Նոյեմբերի 22-ին Լոս Անջելեսում անցկացվելիք հեռուստամարաթոնը ԱՄՆ-ում սեպտեմբերի 11-ին տեղի ունեցած աղետալի իրադարձությունների պատճառով հետաձգվել է: Այս որոշումն ընդունել է հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նախագահությունը:

Փոխարենը Լոս Անջելեսում եւ ԱՄՆ արեւմտյան 14 նահանգներում կանցկացվի հեռախոսամարաթոն: Այն կսկսվի նոյեմբերի 1-ին ու կշարունակվի մինչեւ 2002 թվականի հունվարի 6-ը:

Դրամահավաքի միջոցառումներ են նախատեսված նաեւ Կանադայում, Արգենտինայում եւ այլ համայնքներում:

Հեռախոսամարաթոնները եւ մյուս միջոցառումները կազմակերպվում են ի նպաստ Լեռնային Ղարաբաղի շրջաններն իրար կապող «Հյուսիս-հարավ» ավտոմայրուղու շինարարության ծրագրի, որի ընդհանուր երկարությունը 170 կիլոմետր է: Դրանից 30-ն արդեն կառուցվել եւ հանձնվել է շահագործման: Մնացյալ 140 կիլոմետրի շինարարության համար պահանջվում է 19 միլիոն ԱՄՆ դոլար:

Հայաստանի եւ Ղարաբաղի բնակչության կողմից նոյեմբերի 1-ից մինչեւ տարվա վերջ «Հայաստան» հիմնադրամին կատարված բոլոր նվիրատվությունները նույնպես կհատկացվեն այս ծրագրին:

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ» ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Տուրիզմի միջազգային ցուցահանդես Երեւանում

Հոկտեմբերի 31-ից նոյեմբերի 2-ը Երեւանի «Մոսկվա» կինոթատրոնում կանցկացվի տուրիզմի միջազգային ցուցահանդես-փառատոն՝ «Խոսող քարերի երկիրը-2001» խորհրդանշական անվամբ: Թվով երրորդ միջազգային ցուցահանդես-փառատոնին կմասնակցեն Հայաստանի մոտ երեք տասնյակ տուրգործակալություններ, ինչպես նաեւ տուրինդուստրիայով զբաղվող այլ ընկերություններ (ավիագործակալություններ, հյուրանոցներ եւ այլն), ներկայացուցիչներ Եգիպտոսից, Հնդկաստանից, Լիբանանից ու Վրաստանից: Միջոցառման կազմակերպիչներն են ՀՀ արդյունաբերության ու առեւտրի նախարարությունն ու ճամփորդական գործակալությունների հայաստանյան ընկերակցությունը (AATA), որի նախագահ Եղիշե Թանաշյանի գնահատմամբ միջոցառման նպատակն է ոչ միայն տուրիզմով զբաղվողների աշխատանքի լուսաբանումը, այլեւ նրանց միջեւ կապերի ու համագործակցության հաստատումը եւ «ինչո՞ւ չէ՝ նրանց միջեւ նորմալ ու քաղաքակիրթ մրցակցության ապահովումը»: Վերջինս հատկապես խնդիր է, քանի որ չհամակարգված աշխատանքի պայմաններում երբեմն տուրգործակալությունները զբաղվում են միմյանցից շուկա փախցնելով, ինչն ակնառու էր հատկապես այս տարի՝ 1700-ամյակի հետ կապված սպասումներով պայմանավորված: Ինչ վերաբերում է տուրիստական հոսքին, ապա սպասվածից քիչ էր: Ցուցահանդես-փառատոնի հովանավորությունն ստանձնել են նաեւ մի քանի մասնավոր ընկերություններ՝ Երեւանի կոնյակի գործարանը, «Երեւան» հյուրանոցը, «Կոկա-կոլա բոթլերս Արմենիան», «Սիրիական ավիաուղիները» եւ «Արմենիա» հյուրանոցը: Տեղեկատվական հովանավորներն են «Պրոմեթեւս», «Ա1+», «Արմեն-Ակոբ» հեռուստաընկերությունները, «Փրինթինֆո» տպարանը, «Արձագանք» FM-ն ու **«Ազգը»**:

Գ. Մ.

Ընդունելություն Տորոնտոյում ի պատիվ կանադացի եւ հայ խորհրդարանականների

Տորոնտոյի (Կանադա) ՀԲԸՄ «Ալեք Մանուկյան» կենտրոնի խնջույքների դահլիճում՝ հոկտեմբերի 14-ին տեղի է ունեցել «Հայաստանը բացվում է աշխարհին» գալա-ընդունելություն՝ խրախուսելու համար կանադացի եւ հայ խորհրդարանականների փոխադարձ այցելություններն ու համագործակցությունը:

Ընդունելությունն սկսվել է երկու երկրների ազգային հիմների ունկնդրումով: Մասնակցել են Կանադայի եւ Հայաստանի զինված ուժերի ներկայացուցիչներ կապրալ Ռիք Մոսն ու լեյտենանտ Արման Մկրտչյանը: Օրվա պատվո հյուրն է եղել Կալիֆոռնիայի նախկին կառավարիչ Ջորջ Դուքմեջյանը, որը տիկնոջ հետ հատուկ այս նպատակով ժամանել է Տորոնտո, որտեղ ընդունվել է ավելի քան 400 ականավոր անձնավորությունների կողմից, որոնց թվում՝ դաշնային եւ նահանգային խորհրդարանների անդամներ եւ մեկ տասնյակից ավելի երկրների դիվանագետներ:

Երեկոյի գեղարվեստական մասին մասնակցել են Կարո Նշանյանը, Անահիտ Կուտուզյանը, Յուրի Բոյաջյանը եւ Տորոնտոյի հայկական ժողովրդական պարի համույթը: Ներկայացվել են Հայաստանի անկախության տասնամյակի առթիվ շրջանառության մեջ դրված նամականիշները:

Հ. Օ.

Տավուշում շարունակվում է խաղողի մթերումը

Տավուշի մարզում 1268 հա հողատարածություն դրված է խաղողի այգիների տակ, որից 517 հեկտարը բաժին է ընկնում Նոյեմբերյանի տարածաշրջանին, 440 հեկտարը՝ Բերդի, իսկ Իջեւանի տարածաշրջանում խաղողի այգիները զբաղեցնում են 310 հա:

Այս տարի մարզում գյուղացին բավականին խաղող է ստացել, որի մթերումն այսօր էլ դեռ շարունակվում է: Դեբեդավանի գինու գործարանն արդեն ավարտել է խաղողի մթերումը՝ Նոյեմբերյանի տարածքից ընդունելով 275 կգ բերք, 1 կգ-ը՝ 60 դրամով: Իջեւանի գինու գործարանում մթերման աշխատանքները դեռ ընթացքի մեջ են: Քանի որ Տավուշի գինու գործարանը այս տարի հնարավորություն չունի մթերումը կազմակերպելու, ուստի Իջեւանի գինու գործարանն ընդունում է նաեւ Բերդի տարածաշրջանից բերված խաղողը: Ավելի քան 700 տոննա արդեն մթերվել է գործարանում: Կախված տեսակից՝ 1 կգ-ի արժեքը գնահատվել է 60-80 դրամ:

ԱՆԻ ՄԵԼԻՔՍԵԹՅԱՆ

գնահատականներ

Կառավարությունը «կիսաճամփին»

Հաջողություններ եւ կասկածներ

Այս օրերին Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարությունը հասնում է յուրօրինակ «հասարակածը», րա գործունեության սկզբից անցել է նույնքան ժամանակ, որքան որ նա սկզբունքորեն դեռ կարող է աշխատել մինչեւ 2003 թ. խորհրդարանական ընտրությունները: Սա հարմար պահ է այս կառավարության գործունեության արդյունքները եւ հնարավոր ապագան գնահատելու համար:

Կառավարությունն աշխատում է այնքան բարենպաստ պայմաններում, ինչքան այսօրվա Հայաստանում ընդհանրապես հնարավոր է: Իրոք, հոկտեմբերի 27-ից հետո քաղաքական կայունության վերականգնումը տեւեց ընդամենը կես տարի, ու անցյալ տարվա հունիսից գործող ներկա կառավարությունը ուներ գործելու գրեթե լիակատար ազատություն:

Լավ է, որ ապահովվել է ամենակարեւորը՝ տնտեսական աճը: 2001 թ. առաջին ութ ամիսներին արձանագրված 7.7 տոկոս աճին շատ երկրներ կնախանձեն, ընդսմին դիտվում է աճ եւ արդյունաբերության, եւ գյուղատնտեսության ոլորտներում: Ինչ խոսք, սա հիմքերի հիմքն է ամեն դրականի:

Այնուհանդերձ, դեպքերի հետագա բարենպաստ զարգացման հարցում կան լուրջ կասկածներ:

Կասկած առաջին՝ «ներդրումային»

Չնայած կառավարությունների ու հանրապետության նախագահի բոլոր ջանքերին, արտաքին ներդրումների մակարդակը մնում է անթույլատրելի ցածր: Եթե ընդհանուր գումարից հանենք այն սպասվող, ծրագրված ներդրումները, որոնք կատարել են «Արմենտելը» եւ «Հայռուսգազարդը», ապա մնացածը (իսկ հենց այդ մնացածն է նոր աշխատատեղեր ստեղծում) այնքան աննշան է (2001 թ. առաջին կիսամյակում՝ մոտ 18 մլն դոլար), որ անլուրջ է նույնիսկ խոսել, թե նախորդ տարվա համեմատ այդ գումարն աճե՞լ է, թե՞ նվազել: Ճիշտ է, ասում են, թե փոխարենն աճում են ներքին ներդրումները (ինչը հավանական է, երեւի նաեւ դրանով է բացատրվում ՀՆԱ-ի աճը): Բայց ներքին ներդրումային ռեսուրսները սահմանափակ են, ու եթե չհաջողվի խթանել արտաքին կապիտալների ներհոսքը, ապա շուտով կսկսվի լճացում:

Կասկած երկրորդ՝ «հարկային»

Կառավարությունն այդպես էլ չի կարողանում ազատվել բյուջետային «հրդեհ հանգցնողի» վիճակից, որում մեր բոլոր կառավարությունները գտնվում են առնվազն 1998 թ. օգոստոսից՝ Ռուսաստանի ֆինանսական ճգնաժամից հետո: 1999 թ. օգոստոսին Վազգեն Սարգսյանը հարկադրված էր դիմել սեքվեստրի (որն այսօր շատերը չգիտեն ինչու սեքվեստր են անվանում) էներգետիկայի կուտակված հին պարտքերը մարելու համար: Հոկտեմբերի 27-ի սպանդը բերեց նաեւ բյուջետային մուտքերի կտրուկ նվազման: Բյուջեի շալակին կուտակվեց նոր բազմապատիկ ավելի ծանրություն, ու այդ բեռից կառավարությունը դժվար թե ձերբազատվի մոտակա մեկ տարում: Առավել եւս, որ հարկահավաքման ոլորտը ոչ մի կերպ չի կայունանում:

Կասկած երրորդ՝ «էներգետիկ»

Բայց եթե նույնիսկ կառավարությանը հաջողվի շատ փակել նախորդ տարիների ուղղակի բյուջետային պարտքերը, շատ հավանական է, որ շուտով վերստին կանգնենք մի նոր սեքվեստրի վտանգի առջեւ: Պատճառը նույնն է, ինչ 1999 թ.՝ էներգետիկայի անհատակ տակառը:

Իրոք «Հայէներգո» պետական ձեռնարկությունը միայն ատոմակայանին պարտք է ավելի քան 100 մլն դոլարի համարժեք գումար: Այսինքն հավաքելով էներգիայի հասանելիք վճարների առնվազն 70 տոկոսը, «Հայէներգոն» այնուհանդերձ այդ փողը չի հասցնում նրանց, ումից ինքը գնել է էներգիան: Այս պարտքը չի կարող բացատրվել նրանով, որ կան չվճարող խոշոր սպառողներ՝ ջրամատակարարման ցանցը, «Նաիրիտը» եւ այլն: Չէ՞ որ էներգիայի ինքնարժեքը մոտ 15 դրամ է, իսկ սպառողը վճարում է 25: Արդյունքում ատոմակայանը ոչ միայն չի կարողանում աշխատավարձը ժամանակին վճարել, այլեւ նոր վառելիք գնելու համար ստիպված է նոր պարտքերի տակ գցել պետությանը: Ու ատոմակայանը միակ պարտատերը չէ, եւ այդ պարտքերը բյուջեն վաղ թե ուշ պետք է հատուցի, ինչպես արեց 1999 թ. օգոստոսին:

Անցած շաբաթ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հայտարարեց (մեջբերում եմ պաշտոնական հաղորդագրությունից), որ «էներգետիկան տնտեսության շարժիչ ուժն է», ու այսուհետեւ «ոլորտի խնդիրները լինելու են իր անմիջական ուշադրության կենտրոնում»: Հայտարարությունն առնվազն երեք տարով ուշացած է, բայց լավ է ուշ, քան երբեք...

Կասկած չորրորդ՝ «գյուղատնտեսական»

Ագրոարդյունաբերական համալիրը արտակարգ կարեւոր դեր ունի այսօրվա Հայաստանի տնտեսության մեջ: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները, զբոսաշրջությունը, վերջապես, արդյունաբերությունը դեռ հայտնի չէ, թե երբ ուժ կհավաքեն: Իսկ սննդամթերքի արտադրությունում արդեն մի քանի տարի անընդմեջ քանակական ու որակական աճ կա:

Բայց գյուղատնտեսությունն էլ ունի իր դամոկլյան սուրը՝ ոռոգման ջրի խնդիրը: Կարելի է փոքր ձեւափոխմամբ կրկնել վերն ասվածը՝ նույնիսկ, եթե էներգետիկայի ոլորտին հաջողվի հայտնաբերել իր անհետացած փողերը, դարձյալ ֆինանսական առողջացման չի հասնի, քանի որ կա եւս մեկ անհատակ տակառ: Դա ջրամատակարարումն է: Ջրի վարձը մեծական հոգսի ու տագնապի առարկա է գյուղացու համար, բայց եւ այնպես ջրի սակագինը խիստ ցածր է, չի ծածկում անգամ ոռոգման համար ծախսվող էլեկտրաէներգիայի արժեքը: Սա հանգեցնում է երկու այլ բացասական հետեւանքների եւս. ա) լրացուցիչ բեռ բյուջեին, բ) չարաշահումներ, որոնք միշտ անպակաս են պետական դոտացիա ստացող տնտեսվարող ոլորտներում: Այդ սակագինը անհրաժեշտ է գոնե մոտեցնել ծախսածածկման մակարդակին, այդ մասին ասում էր դեռ հանգուցյալ Վազգեն Սարգսյանը:

Ըստ էության, կառավարությանն անհրաժեշտ է իրականացնել նույնպիսի մի մանեւր, ինչպիսին անցկացվեցին 1994-96 թթ. հացի գնի ազատականացման եւ շուրջօրյա էլեկտրամատակարարման վերականգնման դեպքերում: Երկու դեպքում էլ բարձրացվեց սակագինը, ու բնակչությանը տրվեց որոշակի փոխհատուցում: Կառավարությունը, ակներեւաբար, գիտակցում է այս անհրաժեշտությունը՝ ընդունվել է ոլորտի վերակառուցման հայեցակարգ, ջրային տնտեսության կոմիտեի ղեկավար է նշանակվել Գագիկ Մարտիրոսյանը, որի ղեկավարությամբ 1996 թ. իրականացվեց էներգետիկ ոլորտի վերոհիշյալ վերափոխումը: Սակայն լավատեսության հիմքերը սրանով սպառվում են:

Նախ՝ գյուղացուն նպաստ տալն անհնար է, կարելի է խոսել միայն գյուղացու վճարունակության բարձրացման երկարաժամկետ ծրագրի մասին: Դա պետք է ներառի այնպիսի միջոցառումներ, ինչպիսիք են բերքի իրացման խրախուսումը, վարկավորումը եւ այլն, պետք է լինի լուրջ, համալիր ծրագիր, որի իրականացման համար անհրաժեշտ է ողջ կառավարության համակարգված գործունեությունը: Բայց այս կառավարությունը, ցավոք, մի միացյալ թիմ չէ նույնիսկ մեկ՝ գյուղատնտեսության ոլորտում: Արդեն իսկ Գագիկ Մարտիրոսյանի գերատեսչության գործողությունների ամենակտիվ քննադատներից մեկը նույն կառավարության մեկ այլ ստորաբաժանումն է՝ գյուղատնտեսության նախարարությունը, որը հանդես է գալիս որպես ջրային կոմիտեի «վնասակար» գործողություններից տուժած գյուղացիների պաշտպան: Ի վերջո, կարեւոր չէ, Գագիկ Մարտիրոսյա՞նն է իրավացի, թե՞ Զավեն Գեւորգյանը: Կարեւորն այն է, որ կառավարությունը միաբան չէ, հետեւաբար չի կարող գործը ավարտին հասցնել:

Ասվածը ծանրացնում են այս տարվա արդյունքները: Ինչպես ասվեց, գերխնդիր պետք է լինի գյուղացիության վճարունակության աճը նրա արտադրանքի իրացման խրախուսման միջոցով: Եվ համեցեք, այս տարի խաղողի մթերումների ծավալը նախորդ տարվա համեմատ կրկնակի նվազել է, մինչդեռ բերքը գրեթե նույնն է: Չգիտեմ, կառավարությունը մտածե՞լ է պարզել, թե ի՞նչ պատճառով (կամ միգուցե ո՞ւմ մեղքով) է վրա հասել այս ոչ բնական աղետը: Միանգամից հիսուն տոկոսանոց կրճատումը պատահական չի կարող լինել, սա ահազանգ է:

Կասկած հինգերորդ՝ կառուցվածքային

Կառավարությունը ճգնում է անել իր ուժերի պատածը՝ տնտեսական բարեփոխումները շարունակելու, առավել եւս, որ այդ ուղղությամբ միջազգային կազմակերպությունների ճնշումը չի նվազում: Ընդունվեցին «Գնումների մասին», «Քաղաքացիական ծառայողի մասին», «Արժեթղթերի շուկայի մասին» եւ այլ օրենքներ: Սակայն այդ օրենքների կիրառումը անլուրջ տպավորություն է թողնում: Ասենք, «Պետական գնումների մասին» օրենքը մնացել է զուտ ձեւական մի փաստաթուղթ. թեեւ գնումների պետական կոմիտեն ստեղծված է, բայց կատարում է պետական գնումների աննշան մասը: Իսկ բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցման ցավալի էպոպեան միայն կառավարության թուլության վկայությունն է:

Կասկած վերջին ու ամենակարեւոր՝ քաղաքական

Ի լրումն այսքանի, չկա վստահություն կառավարության ապագայի հանդեպ: Նա պետք է իրականացնի դժվարին քայլերի մի շարան, որպեսզի իրենից հետո չթողնի ավելի ծանր ժառանգություն, քան ստացել է: Դրա համար պետք է ամուր քաղաքական թիկունք, իսկ ներկայիս հեղհեղուկ խորհրդարանում այդպիսի թիկունք հնարավոր է, եթե կառավարությանը անվերապահորեն սատարի հանրապետության նախագահը: Սակայն աջակցություն նախագահից կարող է եւ չլինել, առավել եւս, որ նա հարկ համարեց իր նախընտրական արշավի սկիզբն ազդարարել նախագահական ընտրություններից մեկուկես տարի առաջ: Իսկ դա նշանակում է, որ քաղաքական կայունության ներկա բարենպաստ ժամանակահատվածը կարող է ապարդյուն վատնվել:

Վերջաբանի փոխարեն. ի՞նչ կլինի, եթե...

Բնականաբար ծագում է հարց. ի՞նչ կլինի, եթե այս կառավարությունը, որը, ինչպես հետեւում է վերը նշվածից, ունի խոշոր համակարգային չլուծված խնդիրներ, հեռանա (հեռացվի) ժամանակից շուտ: Իմ նախորդ հոդվածներից մեկում գրել էի. «Մենք այնքան հարուստ չենք, որ հաճախակի կառավարություններ փոխենք»: Այն հոդվածը նվիրված էր ներկայինից շատ ավելի պակաս հաջողակ մի կառավարության, այնպես որ այս միտքը, կարծում եմ, կիրառելի է նաեւ Անդրանիկ Մարգարյանի կաբինետի պարագայում: Իրոք, կառավարության (կամ նույնիսկ միայն վարչապետի) փոփոխության դեպքում կանցնի մի քանի ամիս, մինչեւ նոր թիմը կկարողանա արդյունավետ աշխատել, իսկ դրանից մինչեւ ընտրությունները շատ քիչ ժամանակ կմնա: Նման ռիսկի կարելի է դիմել, եթե կա երաշխիք, որ նոր վարչապետը կլինի ավելի հաջողակ, իսկ դա առնվազն ինձ այսօր խիստ անհավանական է թվում: Այնպես որ, տնտեսության զարգացման տեսանկյունից լավագույն ելքը կլիներ փորձել «երկրորդ շնչառություն» հաղորդել ներկա կառավարությանը: Մի բան, որը դարձյալ կարող է անել միայն հանրապետության նախագահը:

ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՎԱՐԿԱՆԻՇ

Հայաստանի ամենից ազդեցիկ գործիչները

Սկիզբը էջ 1

Միանգամից երեւում են մի շարք փոփոխություններ, որոնք տեղի են ունեցել այս ամսվա հարցման արդյունքներում: Կատարվել են մի շարք սպասվող ու անսպասելի տեղաշարժեր:

Առաջին եռյակը անփոփոխ է մնում արդեն կես տարի: Առաջատար դիրքերը ավանդաբար զբաղեցնում են նախագահական արշավ սկսած նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը: Երրորդ հորիզոնականում է իր դիրքերը զգալիորեն ամրապնդած վարչապետ Մարգարյանը: Իսկ եզրափակում է անփոփոխ քառյակը արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանը:

Ամսեամիս առաջընթաց է ունենում ԱԺ պատգամավոր Արտաշես Գեղամյանը, որը այժմ արդեն չնչին չափով է հետ մնում արտգործնախարարից:

Ընդհանրապես, իրենց վարկանիշը բարձրացրին հականախագահական նոր ձեւավորվող դաշինքի մասնակիցները: Նրանց թիվը առաջատար տասնյակում հասավ չորսի, ընդ որում՝ զգալիորեն բարելավեցին իրենց հնարավորությունները «Հանրապետություն» կուսակցության առաջնորդներ Արամ Սարգսյանը եւ Ալբերտ Բազեյանը: Իսկ ահա այդ դաշինքի 4-րդ անդամը՝ Ստեփան Դեմիրճյանը, աննկատելիորեն զիջում է դիրքերը: Կուսակցության պառակտումը անհետեւանք չանցավ նաեւ ԱԺՄ առաջնորդ Վազգեն Մանուկյանի համար, որը հեռացավ ազդեցիկության առաջատարների շարքերից:

Առաջին տասնյակ վերադարձավ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: ՀՀ անկախության 10-ամյակի կապակցությամբ կազմակերպված «ալտերնատիվ» շնորհանդեսը դարձավ նրա համար «հասարակություն գալու» եւս մի առիթ, որից հետո գրանցվում է ՀՀ առաջին նախագահի վարկանիշի կտրուկ բարձրացում:

Նորից առաջին խմբի մեջ հայտնվեց ԶԼՄ-ի ներկայացուցիչ: Ամռանը ընդմիջումից հետո Հանրային հեռուստատեսության տնօրեն Տիգրան Նաղդալյանը 12-րդ հորիզոնականում է:

Անհաջողակների թվում պետք է նշել դաշնակցական 2 գործիչներ Հրանտ Մարգարյանի եւ Վահան Հովհաննիսյանի վարկանիշային կորուստները: Ամենակտրուկ անկումը տեղի ունեցավ մեր հարցման առաջին տասնյակի հնաբնակներից մեկի՝ Աշոտ Մանուչարյանի պարագայում:

Զարմացրեց պատգամավոր Արշակ Սադոյանի վարկանիշի հնարավոր վերելքի կանխագուշակումները ռոտեվարժի ներմուծման հետ կապված վերջինիս հրապարակային գործունեության առնչությամբ: Պատճառը թերեւս այն էր, որ կառավարությունը խլեց նրանից առավելությունը եւ ինքը ընդգրկվեց «Արմենտելի» դեմ պայքարի մեջ:

Վերջապես «հրաշալի քսանյակ» մուտք գործեց ՀՀ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը:

Հարցմանը մասնակցել են Հայաստանի ամենաազդեցիկ լրատվամիջոցների եւ ինֆորմացիայի աղբյուրների ներկայացուցիչներ, հայտնի քաղաքագետներ եւ սոցիոլոգներ:

Չենք կարող ցավով եւս մի անգամ չհիշել մեր փորձագետներից մեկի՝ հայտնի լրագրող եւ արտակարգ անձնավորություն Վալերի Այդինյանի վաղաժամ վախճանը:

Գնահատման համար օգտագործվեց 10 բալանոց սանդղակ: Առաջարկված 100 հոգանոց քաղաքական, մեդիա գործիչներից եւ գործարարներից կազմված ցուցակից յուրաքանչյուր փորձագետ ընտրեց ամենաազդեցիկ գործիչների տասնյակը, որոնք ստացան նշված տեղին համապատասխան 10-ից 1 ազդեցիկության միավորներ: Հավաքած միավորները փոխանցվել են ազդեցիկության գործակիցներով: 2,7 միավորը համապատասխանեցվեց մեկ նիշի:

ՍՈՒՐԵՆ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
Նախագծի ղեկավար
Քաղաքական եւ տարածաշրջանային հետազոտությունների կենտրոն

ԱԶԳ

Լրագրողական հետաքննություն

ՀԵՏԱՔՆՆՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ներդրումային խճանկար Արմավիրի մարզում

ՀՀ տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարանը 99 թ. մայիսի 6-ի վճռով անվավեր է ճանաչել «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին հողամաս հատկացնելու մասին Արմավիրի շրջխորհրդի գործկոմի 94թ. որոշումը: «Դատարանի կայացրած վճիռը իմ վարձակալած հողերին չի վերաբերում, ես գյուղերի պահուստային ֆոնդի հողեր չեմ վարձակալել»,- ասում է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրեն Արամ Մելքոնյանը: Դատարանի վճիռն ընթերցելուն պես մարզային ոստիկանության եւ հարկադիր կատարման աշխատակիցներն ընկերությունից խլել են 135 հա մշակված հողերը, որից 110 հա առվույտի դաշտերն էին, 25 հա՝ ցորենի:

Արդեն երկու տարի, ամենատարբեր ատյաններին դիմելով, Արամ Մելքոնյանը համառորեն փորձում է վերադարձնել իրենից խլված հողերը: Բողոքարկումների արդյունքում ՀՀ գյուղնախարարության հողային պետական տեսչության մասնագետներն ուսումնասիրել են վարձակալած հողերի վերջին քսան տարվա շարժը եւ եզրակացրել, որ դատարանի վճիռը չի վերաբերում «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի վարձակալած հողատարածքներին:

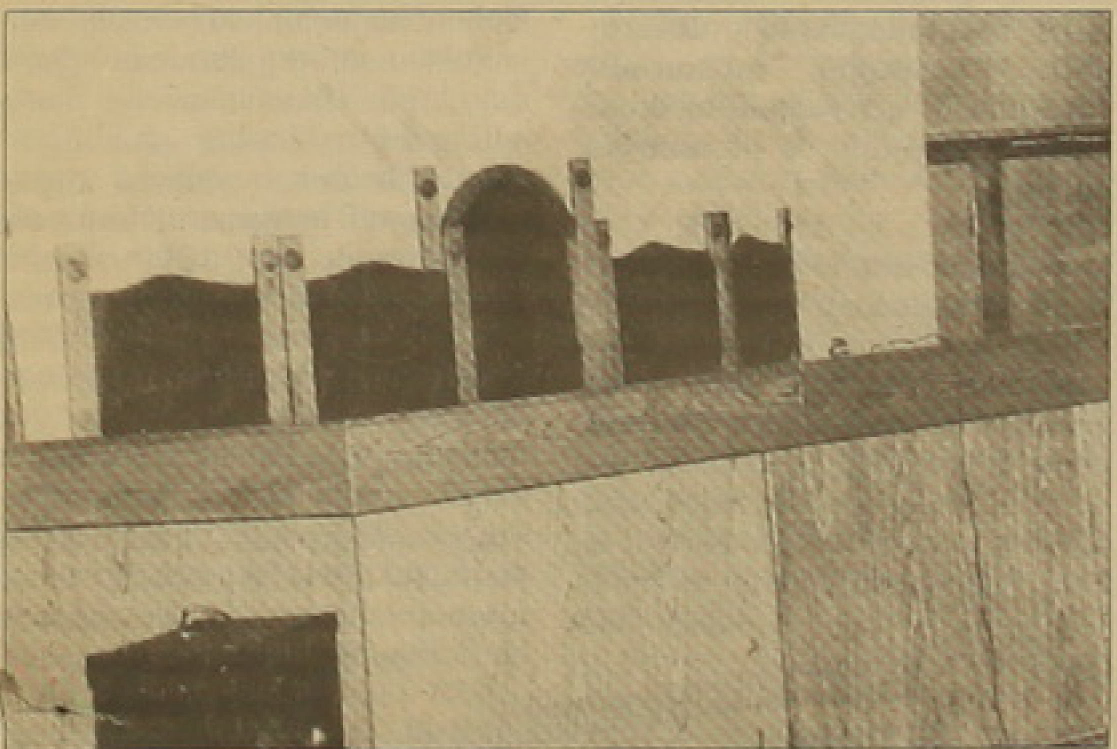

Արմավիրի մարզպետին հասկացրել են, որ մարզում ամենաշահավետը հողն է

«Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրեն Արամ Մելքոնյանը պատմեց, որ 95 թ.-ին Հոկտեմբերյանի շրջխորհրդի գործադիր կոմիտեի եւ մրցութային հանձնաժողովի որոշմամբ ու պայմանագրով տասը տարով վարձակալել էր կրկնակի աղակալման վիճակում գտնվող 219 հա հող, որից կոլտնտեսությունից հրաժարվել էին 5 տարի անմշակ թողնելուց հետո: Հրաժարվել էին ջուր չլինելու, խցանված ջրատարների (դրենաժային ցանցի) եւ իրենց գյուղերից 10-20 կմ հեռու լինելու պատճառով: Չորս տարի անց, երբ հսկայական կապիտալ ներդրումներով ինքը վերականգնել է ջրատարները, ոռոգման համակարգը, ջրամղիչ պոմպեր է տեղադրել ու մշակել վարձակալած հողատարածքը, Արմավիրի մարզպետ Ալբերտ Հերոյանը եւ փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանը սկսել են հետապնդել իրեն ու խոչընդոտել իր գործունեությունը ցանկանալով խլել արդեն ցանված, մշակված ու բերքառատ հողերը, այն դեպքում, երբ մարզում մոտ 6000 հա չմշակված հող կա:

«Քանի որ չենթարկվեցի նրանց կամայականություններին, դիմեցին դատարան: Երեք տարի շարունակ դատարանի դռներին քարշ գալով՝ չկարողացա պաշտպանել իմ օրինական իրավունքները: Դատարանի վրա ճնշումներ գործադրելով՝ նրանց հաջողվեց չեղյալ համարել հողերի վարձակալության պայմանագիրը, պատճառաբանելով, որ գործադիր կոմիտեն պետպահուստի հողերը պայմանագրով վարձակալության տալու իրավունք չուներ: Բայց իմ ի՞նչ գործն է, գործադիր կոմիտեն ճի՞շտ է վարվել, թե՞ սխալ՝ աղակալումից փրկելու համար այդ հողերին նոր տեր որոնելով: Փաստն այն է, որ, պայմանագիրը հիմք ընդունելով, ես ծախսումներ եմ կատարել: Ո՞րն է իմ մեղքը, որ պիտի նյութական մեծ վնասներ կրեմ»,- ասում է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրեն Արամ Մելքոնյանը:

Արմավիրի փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանին խնդրեցինք մի պահ մոռանալ դատարանի վճիռները եւ ներկայացնել «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-Արմավիրի մարզպետարան եռամյա «հակամարտության» մանրամասները, որում մեղքի մեծ բաժին է վերագրվում իրեն: Փոխմարզպետի ասելով, ամեն ինչ սկսվեց նրանից, երբ 98թ.-ին, Արմավիրի մարզպետ նշանակվելուց հետո, Ալբերտ Հերոյանը մարզի պահուստային ֆոնդի հողերի օրինականությունն ու արդյունավետությունն ստուգող հանձնաժողով ստեղծեց, որի նախագահն ինքն էր:

«Ստուգեցինք գրեթե բոլոր գյուղերը եւ բազմաթիվ խախտումներ հայտնաբերեցինք: Արամ Մելքոնյանին հիմնականում մեղադրում էինք հողերն օգտագործելու եւ վարձավճարները չվճարելու համար: Իսկ ինչ որ թույլ էր տրվել հողերի նկատմամբ Ա. Մելքոնյանի մեղքը չէր, դա գործկոմի նախկին նախագահի մեղքն էր, որն ապօրինաբար հողերը հատկացրել էր Ա. Մելքոնյանին»,- հայտնեց Արմավիրի փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանը՝ դրանով իսկ կիսելով Արամ Մելքոնյանի տեսակետը:

Հոկտեմբերյանի շրջգործկոմի նախկին նախագահ Մեխակ Մխիթարյանը, որն այդ ժամանակ՝ 98թ. հուլիսից մարզպետարանի ընդհանուր բաժնի վարիչն է եղել, գտնում է, որ Արմավիրի նախկին մարզպետ Սեդրակ Հովհաննիսյանը, առանց այդ գյուղերից համապատասխան թույլտվություն ստանալու, գերազանցելով իր լիազորությունները, գյուղերին պատկանող հողերը հատկացրել է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին:

«Երբ այս հարցն ուսումնասիրեցինք, տեսանք, որ սխալ որոշում է կայացվել: Հիմա գյուղապետերը, գյուղացիները դժգոհում են՝ ի՞նչու մեր գյուղերի հողերը տնօրինի այս կամ այն մարդը, էն դեպքում, երբ գյուղացիները հողի կարիք ունեն: Հիմա հողերն ուզում ենք վերադարձնել գյուղացիներին՝ հողի իսկական տերերին: Նյութերն ուղարկեցինք դատախազություն, որպեսզի իրավապահ մարմինները ճշտեն՝ որոշումը ճի՞շտ էր, թե սխալ, հնարավո՞ր է հողերը հետ վերցնել ՍՊԸ-ից, վերադարձնել համայնքներին: Կրկնում եմ, այստեղ միտումնավորություն չկա, կա պահուստային հողի նկատմամբ պետական մոտեցման դրսեւորում, որը եւ մենք դրսեւորում ենք»,- վստահեցնում էր մեզ փոխմարզպետ Մ. Մխիթարյանը: Վերջինս նույն տեսակետն է հայտնել «Առավոտ» օրաթերթի 99թ. հունվարի 28-ի համարում:

Ոչ պատշաճ հայցվորով, ոչ պատշաճ պատասխանողով դատարանին հաջողվել է անբեկանելի վճիռներ կայացնել

Արմավիրի միջշրջանային դատախազի պաշտոնակատար Կ. Հովհաննիսյանը 98 թ. նոյեմբերի 10-ին դիմել է Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի դատարան՝ խնդրելով անվավեր ճանաչել «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի եւ շրջխորհրդի գործկոմի միջեւ հանձինս գյուղվարչության պետի, կնքված 10 տարվա վարձակալության պայմանագիրը: Դատախազությունը հայցադիմումում նշել է. «Արմավիրի մարզպետարանի կողմից կատարված ստուգումներով պարզվել է, որ շրջգործկոմի 02.12.94 թ. որոշումով Հայկավանի, Արգաշատի, Սովետականի, Տանձուտի, Արգավանդի, Ջրաշենի, Նոր-Ամասիայի, Նորապատի գյուղական խորհուրդների, Եղեգնուտի լճակային տնտեսության եւ Միջտնտեսային ինկուբացիոն ձեռնարկությանը պատկանող 219 հա պահուստային ֆոնդի հողերը 10 տարի ժամանակով հատկացվել է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին»:

Դատախազի պաշտոնակատար Կ. Հովհաննիսյանը հանկարծ պարզում է, որ չորս տարի առաջ հողերը վարձակալության տալու պայմանագրով խախտվել է պետության գույքային շահը՝ պատճառաբանելով, որ շրջգործկոմը չի կատարել ՀՀ կառավարության 108 որոշման պահանջը, համաձայն որի

ա) պետական պահուստային ֆոնդի հողերը վարձակալության են տրվում մրցութային հիմքով,

բ) մրցութային հանձնաժողովում ընդգրկվում են գյուղխորհրդի գործկոմը եւ գյուղական համայնքի ներկայացուցիչները եւ դատարանին խնդրում է անվավեր ճանաչել պայմանագիրը:

Դատախազությունը քաղհայցի հետ դատարանին է ներկայացրել 64 էջ գրություն, որում, ըստ էության, Արմավիրի մարզպետի թիվ 2880 գրությամբ 03.09.98 թ. դատախազությանն ուղարկված «Մարզի Բաղրամյանի եւ Արմավիրի տարածաշրջանների համայնքներում պետական պահուստային ֆոնդի հողերի օգտագործման օրինականության եւ արդյունավետության մասին «Արմավիրի մարզի 04. 08. 98 թ. 246 կարգադրությամբ ստեղծված հանձնաժողովի կայացրած ուսումնասիրության նյութերն» են:

Դրանք գրություններ են մասնավոր անձանց եւ իրավաբանական սուբյեկտների վարձակալած հողերի եկամտահարկերը չմուծելու, ոռոգման ջրի վարձավճարների պարտքերի եւ ոչ օրինակելի համարվող վարձակալական պայմանագրերի, այդ թվում նաեւ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրի մասին:

Չնայած փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանը հայտնեց, որ նրանց հարցը տեղում լուծվեց **«մի շարք մարդկանց ձեռքից հողերը վերցրինք ու հանձնեցինք բարեխիղճ վարձակալի եւ դատարան չհասանք, միայն այս մեկը ներկայացրինք», բայց դատախազություն են ուղարկել նաեւ մյուսների վերաբերյալ գրությունները եւ դրանք ամբողջությամբ կցվել են «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի դեմ ներկայացված հայցին:**

Երկէջանոց հայցադիմումը դատախազությունը ներկայացրել է մեկ՝ հօգուտ 8, մեկ՝ հօգուտ 9 գյուղատեսարանների եւ 2 ձեռնարկությունների: Ընդ որում, տողերից մեկում հողատեր է ներկայացվում Արգավանդ գյուղը 15,5 հա-ով, մի ուրիշ տողում՝ Այգեշատը կամ երկուսը միասին, որը վրիպակ չես անվանի: Փաստ է, որ Արգավանդը վիճելի տարածքում հող չի ունեցել: Սակայն, վերաքննիչ դատարանի վճռի ու վճռաբեկի որոշման մեջ Արգավանդի հողատարածքն ավելանում է՝ դառնալով 15,8 հա: Դատախազությունը 219 հա հողատարածքի մեջ ներառել է նաեւ Արամ Մելքոնյանին մշտական օգտագործման իրավունքով տրված 27 հա հողատարածքը: Դատարանը, ձեւական մոտեցում ցուցաբերելով գործի նկատմամբ, նման ոչ մի փաստ ուշադրության չի արժանացրել:

> Արմավիրի առաջին ատյանի դատարանում քննված մեկ հատոր քաղաքացիական գործում չկա մի փաստաթուղթ, մի քարտեզ, որով հիմնավորված կլիներ նշված հողատարածքների նկատմամբ գյուղատեսարանների ունեցած իրավունքները:

ՍՊԸ-ի տնօրեն Արամ Մելքոնյանը նախապես գյուղնախարարից գրություն է ներկայացնում Արմավիրի առաջին ատյանի դատարան, ըստ որի հողերը պատկանում են գյուղնախարարությանը եւ նա կարող էր հայց ներկայացնել: Միաժամանակ, ՀՀ քաղ. դատ. օր-ի 92 հ-ի եւ 87 հ-ի 5-րդ կետով միջնորդում են հայցը վերադարձնել հայցվորին, քանի որ նա վեճի առարկայի սեփականության վերաբերյալ փաստաթուղթ չի ներկայացրել, հետեւաբար դատախազությունը պատշաճ հայցվոր չէ: Դատարանը մերժում է միջնորդությունը:

Արմավիրի առաջին ատյանի դատարանում քննված մեկ հատոր քաղաքացիական գործում չկա մի փաստաթուղթ, մի քարտեզ, որով հիմնավորված կլիներ նշված հողատարածքների նկատմամբ գյուղատեսարանների ունեցած իրավունքները: Նրանք հայցվորի միջոցով կամ ինքնուրույն պետք է ներկայացնեին նշված հողատարածքների նկատմամբ իրենց իրավունքը, իրավունքի ծագման հիմքը, իրավունքի ծագման ժամանակը, հիմնավորեին, որ գյուղատեսարաններին պատկանող հողատարածքները մասնակիորեն կամ ամբողջությամբ համընկնում են «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի վարձակալած հողատարածքին եւ միայն այդ հիմքով վարձակալության պայմանագիրն անվավեր ճանաչելու պահանջ ներկայացնեին:

Հայցով դատախազությունը հողերի պատկանելությունն ապացուցող որեւէ հիմնավորում չի ներկայացրել, բայցեւայնպես, պայմանագիրն անվավեր ճանաչելու պահանջ է ներկայացրել՝ միայն վարձակալին պատասխանող ներգրավելով: Նույնը դատարանն է կատարել եւ, փաստորեն, պայմանագիրը կնքած կողմերից մեկին՝ վարձատուին (շրջխորհրդի գյուղվարչությանը), դատաքննությանը մասնակից չդարձնելով գոնե 3-րդ անձի կարգավիճակով՝ նրա վերաբերյալ հարց է լուծել, մինչդեռ վարձատուի դերն ավելի մեծ է:

Նման թերի վիճակով ներկայացված հայցը, թվում է, չպետք է քննության առնվեր դատարանում: Սակայն դա չի խանգարել, որպեսզի դատարանն առանց պարզելու, թե ո՞ւմ հաշվեկշռում են գտնվում վիճելի հողատարածքները, առանց հիմնավորող փաստաթղթի, անվավեր ճանաչի հողերի վարձակալության պայմանագիրը՝ «հիմնավորելով», որ 219 հա հողերը գտնվել են գյուղերի հողային հաշվեկշռում, եւ դրանք վարձակալության պետք է տային ոչ թե շրջխորհուրդները, այլ գյուղխորհուրդները: Անգամ այն դեպքում, երբ պատասխանողը գրություն է ներկայացնում գյուղնախարարությունից, որ հողերը պատկանում են նրանց, դատարանը հարկ չի համարում հարցում անել եւ պարզել իսկությունը:

«Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրեն Արամ Մելքոնյանը վճիռը բողոքարկել է տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարան: Բողոքում Արամ Մելքոնյանը գրում է, որ պայմանագրի կողմ հանդիսացող իրավաբանական անձը լուծարվել է, իսկ քաղ. դատ. օր.-ի 109 հ. 5 կետով նախատեսված է՝ «դատարանը կարճում է գործի վարույթը, եթե գործին մասնակցող իրավաբանական անձը լուծարվել է»: Դատախազությունը պատասխանում է. «Գործին, որպես հայցվոր կողմ հանդիսանում է դատա-

Լրագրողական հետաքննություն

խազությունը, իսկ պատասխանողը՝ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ն, որոնք լուծարված չեն՝ դրանով իսկ ակնհայտ դարձնելով պայմանագիրը կնքած կողմերից միայն մեկին պատասխանող ճանաչելու իր դիտավորությունը: Նույնիսկ փոխմարզպետ Ա. Մխիթարյանն է ընդունում, որ պատասխանատվության մեծ բաժինը շրջգործկոմինն է, ոչ թե «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ինը: «Ինչ որ թույլ էր տրվել հողերի նկատմամբ, Ա. Մելքոնյանի մեղքը չէր, դա գործկոմի նախկին նախագահի մեղքն էր, որը ապօրինաբար հողերը հատկացրել էր Ա. Մելքոնյանին»:

Տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարանում պետական շահերի պաշտպանությամբ հանդես եկած **ՀՀ գլխ. դատախազության պետական շահերի պաշտպանության վարչության դատախազ Դ. Դավթյանն ասում է. «Մեր կողմից կատարված ստուգման արդյունքներով հիմնավորվել է, որ վիճելի հողատարածքը պատկանում է գյուղերին, ուստի վարձակալության պայմանագիրը պետք է կնքեին գյուղապետերը»: Դատախազը սակայն չի ներկայացրել այն նյութերը, որոնք ուսումնասիրելիս նման հետեւության են հանգել:**

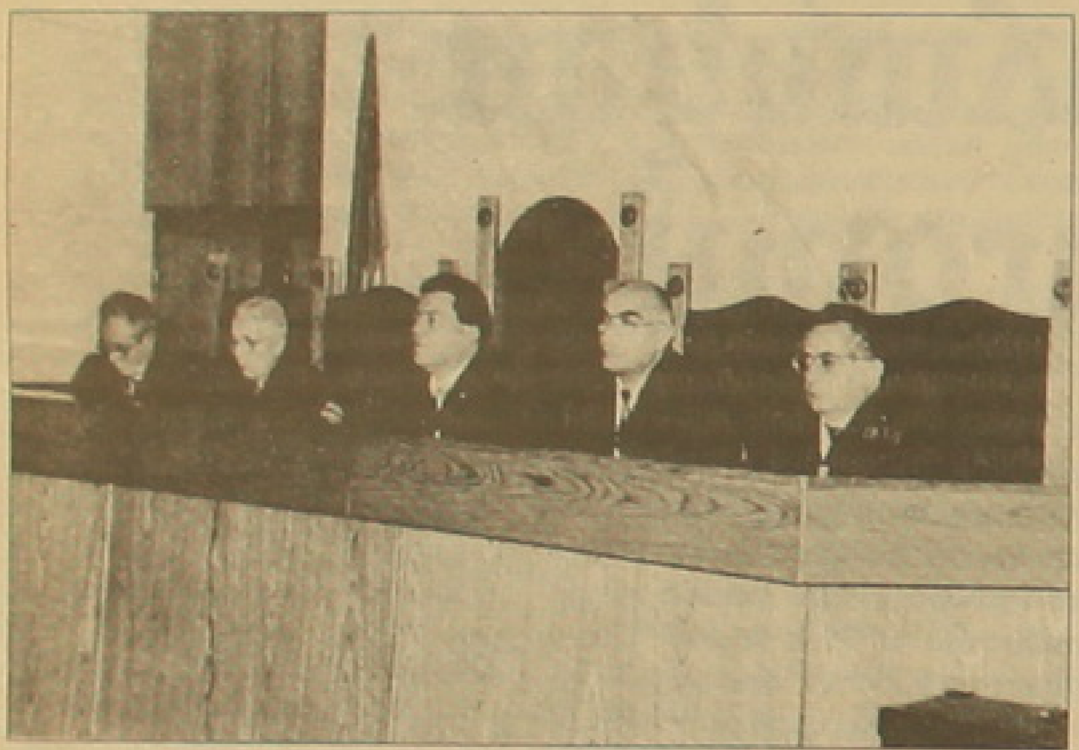

Վճռաբեկ դատարանի քաղ. եւ տնտ. գործերի պալատը «խորությամբ» ուսումնասիրելով գործը գտել է, որ տնտ. դատարանի վճիռը բեկանման ենթակա չէ:

Վերաքննիչ դատարանը դարձյալ գրում է.«Արմավիրի շրջգործկոմի 02. 12. 94 թ. որոշումից, 02. 03. 95 թ. հողի վարձակալության ընդունման-հանձնման ակտից հստակ երեւում է, որ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին վարձակալությամբ տրված 219 հա պետական պահուստային ֆոնդի հողամասը չի գտնվել Արմավիրի շրջգործկոմի տնօրինության ներքո, այլ պատկանել է գյուղխորհուրդներին, Եղեգնուտի լճակային տնտեսությանը եւ միջտնտեսային ինկուբացիոն ձեռնարկությանը: Հետեւաբար, միայն վերջիններս իրավունք ունեին կնքելու իրենց տնօրինության տակ գտնվող պետական պահուստային ֆոնդի հողերի վարձակալության պայմանագիրը, այլ ոչ՝ շրջխորհրդի գործկոմը»:

Տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարանը նույնպես անվավեր է ճանաչել հողերի վարձակալության պայմանագիրը: Վճիռը պատճառաբանական մաս չունի, որով պարզ դառնա, թե ո՞ր ցուցմունքով, ո՞ր ապացույցները հիմք ընդունելով անվավեր ճանաչվեց պայմանագիրը:

Պարզվում է՝ հայցին առդիր ներկայացված 64 թերթը սուտ տպավորություն ստեղծելու համար է, եւ այդ է պատճառը, որ 1-ին ատյանի եւ տնտ. դատարանի դատավորները վճիռներում ոչ մի հղում չեն արել իբրեւ փաստաթուղթ ներկայացված գրություններին: Բացի այն, որ, ինչպես վճռում են նշել, «Գյուղապետերը խնդրեցին հողերը վերադարձնել գյուղերին, իսկ վերջիններս ցանկացողների հետ օրենքով սահմանված կարգով կկնքեն պետական պահուստային հողի վարձակալության պայմանագրեր»:

Նկատենք, որ դատախազությունը հայցը ներկայացրել է հօգուտ գյուղապետարանների եւ երկու ձեռնարկությունների, սակայն նրանք իբրեւ համահայցվոր չեն հանդես եկել: **Գյուղապետերը հողի նկատմամբ իրավունք չեն ներկայացրել, այլ, ինչպես փաստ. գործում գտնվող փաստաթղթերն են վկայում, դատարան են ներկայացել մարզպետ Ա. Հերոյանի «Լիազորագրով»՝ ընդամենը «դատավարությանը մասնակցելու համար», որի համար գրություն ներկայացնելու հարկ չկար: Ավելին, հայտնի չէ, թե դատարանին բացատրություններ տալիս ո՞րն է եղել նրանց կարգավիճակը**: «Գյուղապետարանների ներկայացուցիչներին նույնպես պետք է ձայն տրվի: Նրանք պահանջում են հողերը հետ վերադարձնել»,-ասում է դատախազը՝ իբրեւ «ապացույց» ցանկանալով ներկայացնել գյուղապետերի բացատրությունները:

Այսպիսով, մարզպետարանը Ա. Մելքոնյանին ներկայացրել է հողերն օգտագործելու եւ վարձավճարները չվճարելու մեղադրանք: Դատախազությունը հայցային պահանջի հիմք է համարել այն, որ շրջխորհուրդը պատշաճ ձեւով չի կազմակերպել հողերը վարձակալության տալու մրցույթը եւ գյուղապետերը մասնակից չեն դարձվել մրցույթին, իսկ վճռով դատարանը հողերի պատկանելության հարցն է լուծել այն դեպքում, երբ դատախազությունը չի վիճարկել հողերի պատկանելությունը եւ դրա վերաբերյալ ապացույցներ չի ներկայացրել:

Ի տարբերություն առաջին ատյանի, վերաքննիչ դատարանում բացատրություններ է տվել հողի վարձատու՝ շրջխորհրդի գյուղվարչության պետ Համլետ Պետրոսյանը: «Կառավարության 108 որոշմամբ գյուղվարչությանը պարտադրվում էր կազմակերպել ամբողջ հողերի մշակումը: Դրանք եղել են գյուղնախարարության ենթակա հողեր, որոնք այդ ժամանակ էլ գյուղնախարարության ենթակայության տակ էին: Միայն «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ն է դիմում ներկայացրել մրցույթին, իսկ գյուղապետերը հայտնել են, որ չեն կարողանում մշակել: ՀՀ կառավարության 108 որոշման համաձայն, թռչնաբուծական ֆաբրիկայի 419 հա վարելահողերից թվով 8 գյուղերին եւ 2 պետական ձեռնարկություններին ժամանակավորապես հանձնված հողերը մրցութային հանձնաժողովի որոշմամբ 10 տարի ժամկետով հատկացվել է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին՝ հաշվի առնելով նաեւ հիշյալ գյուղերի գրավոր հրաժարականները»,-հայտնել է նա դատարանին:

Արմավիրի նախկին մարզպետ Սեդրակ Հովհաննիսյանը նույնպես դատարանին հայտնել է, որ դրանք պետական պահուստային ֆոնդի հողեր են, որոնք ցանքաշրջանառության մեջ չէին մտել: Հողերը հանձնված էին շրջխորհրդի գործադիր կոմիտեի իրավասությանը, որն էլ իրականացնում էր դրանց տնօրինումը: Գյուղերի համաձայնությունը պարտադիր էլ չէր, բայց նրանք գրավոր համաձայնություն են տվել: Նախկին մարզպետը տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարանին բացատրություններ տալիս զգուշացրել է նաեւ հայցային վաղեմության մասին, որը դատարանը չի կիրառել գործը վարույթ ընդունելիս:

«Նույն դատախազը, որը հայցով մտել է դատարան, այն ժամանակ մարզի դատախազի տեղակալն էր, որի պարտականությունն էր պետության գույքային շահերի պաշտպանությունը: Նա ոչ մի անգամ չի դիմել գործկոմին որոշման անօրինականության համար: Մասնավորապես, կարող էր շրջխորհրդի որոշումների օրինականությունն օրենքին համապատասխանեցնելու վերաբերյալ առաջարկ ներկայացնել: Դատախազությունն իրավունք ուներ կասեցնելու գործադիր կոմիտեի որոշման կատարումը եւ առաջարկել վերանայել այն: Չվերանայելու դեպքում կարող էր վերստին դիմել կամ դատական կարգով բողոքարկել, կամ՝ ուղղակի չեղյալ համարել»,- հայտնել է Արմավիրի նախկին մարզպետ Ս. Հովհաննիսյանը:

Տարօրինակ համարելով, որ վարձակալության պայմանագիրը կնքելուց չորս տարի հետո դատախազությունը նման հայց է ներկայացնում դատարան, Ս. Հովհաննիսյանը մեզ հետ ունեցած զրույցում մեկ անգամ եւս հավաստեց, որ ՀՀ կառավարության թիվ 108 որոշմամբ շրջխորհրդի գործկոմի 94 թ. որոշումը եւ հողի վարձակալության պայմանագրի մեկ օրինակը տրվում էր եւ դատախազությանը, եւ կառավարությանը: Այն ժամանակ դատախազությունն ու կառավարությունն օրենքին հակասող որոշումները վերանայելու իրավունք ունեին, իսկ շրջգործկոմի որոշումը մինչ օրս չի կասեցվել, չի փոփոխվել:

Վերաքննիչ դատարանի վճիռը «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրենը բողոքարկել է ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քաղ. եւ տնտ. գործերի պալատ: Վճռաբեկ դատարանը, հետեւելով տնտեսական դատարանի օրինակին, դարձյալ ձեւական մոտեցում ցուցաբերելով գործին՝ անփոփոխ է թողել դատարանի վճիռը՝ աչք փակելով վճռաբեկ բողոքում բերված փաստարկներին: «Վերաքննիչ դատարանի վճռով հիմնավորված է, որ

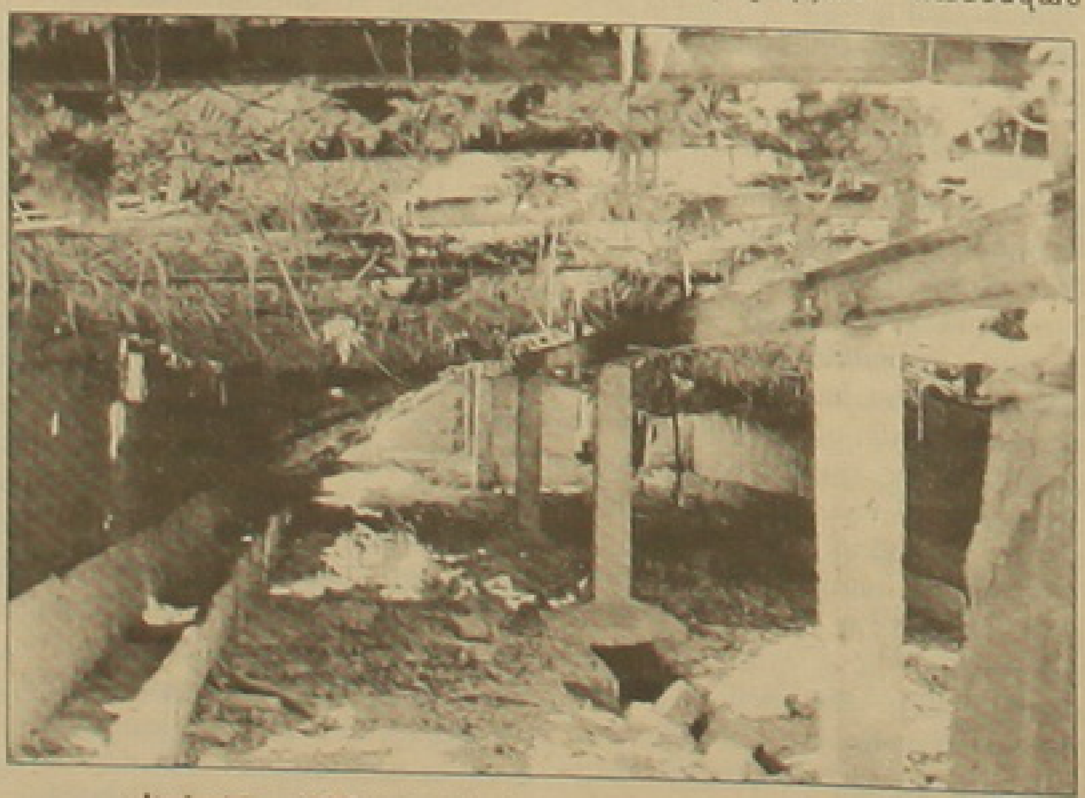

«Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին պատկանող անասնագոմը ավերել են վարձակալած հողատարածքը խլելուց հետո եւ գողացել 40-50 գլուխ անասուն:

«ՀՀ պետական պահուստային ֆոնդի հողերի վարձակալության մրցույթի անցկացման կարգի» 14-րդ կետի պահանջի խախտումը թույլ է տրվել Արմավիրի շրջխորհրդի գործկոմի կողմից»,-ասվում է վճռաբեկ դատարանի որոշման մեջ:

Սակայն պալատը չտեսնելու է տվել այն կարեւոր հանգամանքը, որ դատարանը չի հիմնավորել հենց 14-րդ կետի պահանջի խախտումը, ըստ որի, «Պատգամավորների համապատասխան խորհրդի գործադիր կոմիտեն է մրցույթի հաղթողի հետ կնքում հողի վարձակալության մասին պայմանագիր»:

Դատարանի կիսատ թողածն իրենց ապօրինություններով լրացրել են հարկադիր կատարողներն ու միլիցիան

Մարզային իրավապահ օրգանները եւ արդարադատության օրգանները՝ դատախազություն, ոստիկանություն, հարկադիր կատարման ծառայություն եւ դատարան, համատեղ իրականացրել են մի «օպերացիա». **բռնագրավվել են տասնյակ հեկտարների բերքը՝ միաժամանակ փորձելով օրինական տեսք տալ կատարվածին: Այսպես, կատարողական թերթի բովանդակությունից դուրս գործողություններ իրականացնելուց, կատարողական վարույթը կարճելուց հետո, հարկադիր կատարողները շարունակել են այցելել հողատարածք եւ պահանջել տասնյակ հեկտարների ցորենի եւ առվույտի բռնագրավումը: Նրանց աջակցել է ոստիկանությունը՝ իրենց աճեցրած բերքը ոտնձգությունից պաշտպանելու համար «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրեն Ա. Մելքոնյանին, նրա կնոջն ու քրոջը պարբերաբար պատասխանատվության ենթարկելու հայց ներկայացնելով դատարանին: Մարզային դատարանը քրեական ու վարչական պատասխանատվության է ենթարկել նրանց:**

Դատարան-գործադիր իշխանություն սերտ համագործակցությունը վճռաբեկ դատարանի որոշումով չի ավարտվել, քանի որ Ա. Մելքոնյանը «հանձնվելու» մտադրություն չի ունեցել եւ շարունակել է տնօրինել իր մշակած դաշտերը: Նա, այնուամենայնիվ, բարեխիղճ ձեռք բերող է եւ համաձայն ՀՀ քաղ. օր-ի 619 հ. 1 կետի, վարձակալության իրավունքը շարունակում է նաեւ նոր սեփականատիրոջ հետ՝ «Վարձակալության հանձնված գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի փոխանցումն այլ անձի հիմք չէ վարձակալության պայմանագիրը լուծելու կամ փոփոխելու համար»: Նկատի ունենանք նաեւ, որ դատախազը չի դիմել դատարան վտարման պահանջով, բռնագրավման իրավունք չի ծագել եւ բերքի նկատմամբ սեփականության իրավունքը պատկանում է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին:

> «Նույն դատախազը, որը հայցով մտել է դատարան, այն ժամանակ մարզի դատախազի տեղակալն էր, որի պարտականությունն էր պետության գույքային շահերի պաշտպանությունը: Նա ոչ մի անգամ չի դիմել գործկոմին որոշման անօրինականության համար:

Սակայն, այս ամենը կիմաստազրկվեր, եթե հարցն ավարտվեր դատարանի վճռի ու դրա հիման վրա տրված կատարողական թերթի շրջանակում: Այստեղ «օգնության» են գալիս հարկադիր կատարման աշխատակիցները՝ օրինականության քողի տակ ծավալած իրենց գործողություններով: Դատական ակտերի հարկադիր կատարման (ԴԱՀԿ) Արմավիրի մարզային ստորաբաժանման հարկադիր կատարող Ժորա Սմբատյանին կատարողական թերթի բովանդակությունը փաստացի ոչինչ չէր ասում, եւ, հավանաբար նա չի կարողացել հաշտվել այն մտքի հետ, որ իր գործողությունները պետք է եզրափակի պարտադրանքից՝ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ից հօգուտ պետբյուջեի 4000 դրամ բռնագանձելով»: Կատարողական վարույթ հարուցելու որոշումից բաց թողնելով կատարողական թերթում ամրագրված վճռի այդ մասը՝ նա նպատակահարմար է գտել դատարանի վճիռը լրացնել «եւ հողերը վերադարձնել օրինական տերերին» տողով:

Այդ իսկ պատճառով 99 թ. հունիսի 10-ին ԴԱՀԿԱ ծառայության Արմավիրի մարզային ստորաբաժանման աշխատակիցները պետի տեղակալ Ժ. Սմբատյանի գլխավորությամբ թիվ 209 կատարողական թերթի, գործողությունները կատարելիս, այցելել են վիճահարույց հողատարածք: «Նշված տարածքում համապատասխան մարզպետարանի կողմից կազմված հատակագծի հողատարածքները վերադարձվեցին գյուղերին: Միաժամանակ, մարզպետարանի կողմից ժամանած մասնագետները կազմեցին արձանագրություն հողատարածքում ցանված բոլոր կուլտուրաների մասին: Հողատարածքում աշխատող գյուղացիներին պարզաբանեցինք վճռի էությունը եւ նրանց հետագա գործընթացը: Նրանց տրվեց երեք օր ժամանակ, որպեսզի պայմանագիր կնքեն գյուղապետարանների հետ: Բացատրվեց, որ չկնքելու դեպքում հողօգտագործումը կդիտվի հողի ապօրինի զավթում»,-արձանագրել են հարկադիր կատարողները:

Վճռի շրջանակից դուրս գալով, ակնհայտորեն գերազանցելով իրենց լիազորությունները նրանք, ինչպես արձանագրության մեջ են գրում, հողատարածքներ են վերադարձրել գյուղերին «մարզպետարանի կողմից կազմված հատակագծով»: Իհարկե, անվանապես չնշելով, թե նրանցից ո՞ւմ, քանի՞ հեկտար են հատկացրել, որովհետեւ դատարանի վճռով նրանց հող բաժանելու իրավունք չէր տրված:

«Հարկադիր կատարողներն զբաղվել են ինքնիրավչությամբ, հարկադիր կատարման մարմինն իր գործունեությունը ծավալում է ուժի մեջ մտած վճռի հիման վրա հանված կատարողական թերթով եւ կատարողական վարույթը չի կարող դուրս գալ վճռով սահմանված ծավալներից»,-սա իրավաբանի գնահատականն է կատարվածին:

Սակայն, Ա. Մելքոնյանի պարզաբանման պահանջներին հարկադիր կատարման աշխատակիցները պատասխանել են իրենց գործն իմացողի նման՝ շարունակել են ոտնահարել օրենքը վկայակոչելով.«Զգուշացնում ենք, որ Ձեր կողմից պարտավորությունների կատարման շարունակման դեպքում, համաձայն «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» ՀՀ օրենքի 72 հոդվածի 1-ին կետի, Դուք կենթարկվեք տուգանքի»:

Կատարողական վարույթը կարճվել է 11.06.99թ-ին, սակայն փաստացի հարկադիր կատարողները շարունակել են իրենց ապօրինի գործողությունները հողատարածքում: Թե

ԱԶԳ

Լրագրողական հետաքննություն

ի՞նչ ունեին անելու այնտեղ վարույթը կարճելուց վեց օր հետո՝ այնքան էլ պարզ չէ, սակայն Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի դատարանը 18. 06. 99 թ. որոշել է, որ «զանցառու» Ա. Մելքոնյանը խանգարել է նրանց, այդ պատճառով 7 օրվա վարչական կալանքի է ենթարկել նրան: **«Արամ Մելքոնյանը 17. 06. 99 թ., ժամը 14-ի սահմաններում, Արմավիրի մարզի թռչնաբուծական ֆաբրիկայի մոտ գտնվող հողատարածքում հողի բաժանման կապակցությամբ վիճաբանել է հարկադիր կատարման ծառայության եւ ՆԳ աշխատակիցների հետ, տվել հայհոյանքներ, զազրախոսել ու չի կատարել ՆԳ աշխատակիցների օրինական պահանջները, որի համար նույն օրը, ժամը 14-20 րոպեին, բերման է ենթարկվել Արմավիրի ՆԳ բաժին»:**

Նույն «մեղքի» համար դատարանը 2000 թ. փետրվարի 11-ին վարչական տույժի է ենթարկել Ա. Մելքոնյանի կնոջն ու քրոջը: **«Սեդա Մելքոնյանին եւ Վալյա Մելքոնյանին ենթարկել վարչական տուգանքի 1000 դրամի չափով, քանի որ նրանք Եղեգնուտ գյուղի դաշտում վիճաբանել են միլիցիայի աշխատակիցների հետ, չեն ենթարկվել նրանց օրինական պահանջներին, խանգարել են նրանց աշխատանքը մոտ 10 րոպե»**,- որոշել է դատարանը:

Մինչ այդ, Արմավիրի մարզի առաջին ատյանի դատարանի դատավճռով նրա կինը՝ Սեդա Մելքոնյանը, 2000 թ. մարտի 3-ին դատապարտվել էր ուղղիչ աշխատանքների 2 ամիս ժամանակով՝ ամսեկան վաստակի 5% պահումով, պատիժը կրելով իր աշխատանքի վայրում՝ Հայկավան գյուղի միջնակարգ դպրոցում: Մելքոնյանի վարքի հսկողությունը դրվել է Արմավիրի մարզի ՆԳ բաժնի վրա: Այն ՆԳ բաժնի, որի ապօրինի գործողությունները կանխելու փորձի արդյունքում Սեդա Մելքոնյանը դատապարտվեց եւ մի քանի անգամ ենթարկվեց վարչական տույժերի:

Դեպքին նախորդած օրերին Արմավիրի մարզի դատախազ Ա. Մկրտչյանին ուղղված դիմումում Սեդա Մելքոնյանը գրում է. «Ինչպես Ձեզ հայտնի է, հուլիսի 7-ին «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին պատկանող դաշտ են ներխուժել կողոպտիչներ՝ Գառնիկ Մարտիրոսյանի գլխավորությամբ, որոնք գործել են փոխմարզպետ Մեխակ Մխիթարյանի հրահանգով եւ գողացել են ընկերությանը պատկանող ցորենի կեսը: Մեր բողոքներն ապարդյուն անցան, մինչդեռ նույն կողոպտիչները հուլիսի 10-ին կրկին դաշտ եկան, որպեսզի գողանան մնացած ցորենը: Դուք երեւի հիշում եք մեր աշխատակիցների կազմակերպած խաղաղ ցույցը, որով պահանջում էինք պատժել հիշյալ կողոպտիչ խմբի անդամներին եւ վերադարձնել գողոնը: Սակայն, միանգամայն անսպասելի եւ ի զարմանս մեզ, քննչական խումբը գործին այլ ընթացք է տվել»:

«Այլ ընթացքը» ներկայացնենք ըստ դատավճռի.«99 թ. հուլիսի 10-ին «ամբաստանյալ Գառնիկ Մարտիրոսյանը (նախկինում դատված, ներկայումս դարձյալ ազատազրկման մեջ է գտնվում) կազմակերպել է վարձակալությամբ իրեն հանձնված հողատարածքների ցորենը կոմբայնով քաղելու եւ տեղափոխելու աշխատանքները, իսկ նույն հողատարածքների նախկին վարձակալ, տնօրեն Ա. Մելքոնյանը կանգնել է կոմբայնի առջեւ եւ դրանով իսկ խոչընդոտել ցորենը հնձելու եւ տեղափոխելու աշխատանքները: Այս հարցի շուրջ ծագած վիճաբանության ընթացքում ամբաստանյալ Գ. Մարտիրոսյանը բռունցքով դիտավորյալ հարվածելով Ա. Մելքոնյանի դեմքի քիթ-ճակատային հատվածին՝ պատճառել է նրան առանց առողջության կարճատեւ քայքայման մարմնական թեթեւ վնասվածք:

Իմանալով վերոհիշյալ միջադեպի մասին՝ տնօրենի կին Սեդա Մելքոնյանը անմիջապես եկել է դեպքի վայր եւ այնտեղ չտեսնելով իր ամուսնուն ու կասկածելով, որ Գ. Մարտիրոսյանը կարող է նրան ծանր վնասվածքներ հասցրած կամ դանակահարած լինի՝ իր ձեռքի թաքուջակ կոչվող քաղհանի գործիքով հարվածներ է հասցրել Գ. Մարտիրոսյանին՝ պատճառելով նրան առողջությունը կարճատեւ քայքայող մարմնական թեթեւ վնասվածք»:

«Երբ իմ դեմ մեղադրանք առաջադրվեց եւ քննիչը ծանոթացրեց դատաբժշկական փորձաքննության եզրակացությանը, ես, որպես այս պետության երջանիկ ապագան երազող քաղաքացի, ցավ զգացի ու ամոթ, որ հնարավոր է իրականության այդպիսի խեղաթյուրում: Պարզ է, որ պետություն չենք կառուցի, քանի դեռ հնարավոր է, որ բժիշկը կեղծ եզրակացություն տա, քննիչը կեղծ քննություն անցկացնի, փոխմարզպետն ունենա ոչ միայն իր պատվերները կատարող բանդա, այլեւ իր ազդեցության տակ պահի եւ իր շահերին ու քմահաճույքներին ծառայեցնի ողջ մարզի իրավապահ օրգաններին, քննչական բաժնին»,-ասում է Սեդա Մելքոնյանը:

Ինչեւէ, մարզպետարանում փորձեցին մեզ հավաստիացնել, որ հողի նոր վարձակալներն իրենց ցորենն են հնձել, ոչ թե «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի, որի համար էլ, ինչպես փոխմարզպետն արտահայտվեց, պատասխանատվության են ենթարկել «խեղճ տղուն, երկրապահ տղա էր»՝ նկատի ունենալով Գառնիկ Մարտիրոսյանին, որի նկատմամբ քրեական վարույթը դատավճռով կարճվել է: Ավելին, հայտնեց, որ դատավարության ընթացքում Ա. Մելքոնյանը «մանր ժուլիկությունների» էր դիմում, որպեսզի բերքը հասունանար ու հավաքեր: «Ավելի քան համոզված եմ, որ այստեղ խախտում չի եղել»,-ավելացրեց փոխմարզպետը:

Նա թերեւս մոռացել էր, որ պատասխանատվության ենթարկվածը Սեդա Մելքոնյանն է եղել, ոչ թե «խեղճ տղեն»: Մարզպետարանի աշխատակիցները «մոռացել» էին եւս մի կարեւոր հանգամանք. դատարանի վճիռը կայացվել էր 99 թ. մայիսի 6-ին, իսկ «նոր վարձակալը» պարզապես չէր կարող այդ կարճ ժամանակամիջոցում՝ ընդամենը երկու ամսվա ընթացքում, հողը վարձակալել, ցորեն ցանել եւ հասունացած բերքը հնձել, քանի որ կռիվը տեղի է ունեցել 99 թ. հուլիսի 10-ին:

Մարզպետարանում չընդունեցին նաեւ հարկադիր կատարման աշխատակիցների ու ոստիկանության միջամտության փաստը: Քանի որ մարզպետն ու փոխմարզպետը կտրականապես հերքեցին «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի բերքը հնձելու վերաբերյալ մեր բոլոր հարցադրումները՝ մնում է հատվածներ ներկայացնել այն դիմումներից, որոնք ժամանակին ՍՊԸ-ի տնօրենն ու նրա կինը հղել են իրավապահ մարմիններին ու գործադիր իշխանության տարբեր օղակներին հասցեագրված տասնյակ բողոքներում:

«Մարզային ոստիկանության աշխատակիցները պետի՝ Աշոտ Ղուկասյանի հրահանգով, առանց հարկադիր կատարման աշխատակիցների ու վճարման թերթի, մտել են մշակված ու ցանված դաշտերը, ինձ եւ իմ աշխատակիցներին դուրս են հանել եւ աճեցրած բերքն ու բարիքը մարզպետի հետ վերաբաժանել իրենց կողմից հովանավորվող մարդկանց ու խուլիգանական խմբերի միջեւ: Ավելին, ոգեւորվելով անպատժելիությունից, հանցագործներն այս աշնանը, սկսած սեպտեմբերի 22-ից, ապօրինաբար մտել են ՍՊԸ-ին օգտագործման իրավունքով տրված 27 հա հողատարածքը եւ կատարել ապօրինի վար՝ նախապատրաստվելով ցանքի»,-գրում է Ս. Մելքոնյանը:

«Չբավարարվելով մեր կողմից ցանված մոտ 100 հա առվույտի դաշտերը վաճառելուց, 99 թ. հուլիսի 3-11-ը Հայկավանի եւ Արգավանդի գյուղապետերի հովանավորությամբ եւ անմիջական աջակցությամբ դաշտ են մտել Արմավիրի մարզի Եղեգնուտ գյուղի բնակիչներ Աշոտ Խուրշուդյանը եւ Ռուդիկ Մկրտչյանը, Արգավանդ գյուղի բնակիչ Մխիթար Դանիելյանը, Այգեշատ գյուղի բնակչուհի Լենա Գեւորգյանը, գողացել են «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին օգտագործման իրավունքով տրված 23 հա ցորենի բերքը, որտեղ սպասվում էր 80 տոննա ցորեն»:

«Մարզային ոստիկանության պետի, փոխմարզպետի հրահանգով հատուկ կազմակերպված խուլիգանական ջոկատներն սկսել են հնձել մեր աճեցրած 23 հա ցորենը եւ 40-50 հա առվույտը, ընդ որում՝ մի մասը՝ մինչեւ վերաքննիչ դատարանի վճռի հրապարակումը»:

«Դատարանի վճիռը «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի վարձակալած հողատարածքներին չի վերաբերում»

ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հողային պետական տեսչության մասնագետների եզրակացությամբ, վիճելի հողատարածքը ժամանակավոր օգտագործման էր հանձնվել 10 տնտեսություններին, որը նրանք 91 թ-ից չեն մշակել: 94թ.-ին գրավոր հրաժարվել են հողերից եւ որոշվել է դրանք մրցութային կարգով հանձնել վարձակալության: Դատախազությունը մրցույթն ապօրինի է համարել՝ պնդելով, որ գյուղապետերը չեն մասնակցել մրցույթին, իսկ վերջիններս հավաստում են, որ իրենց մասնակցությամբ ու համաձայնությամբ են հողերը վարձակալության տրվել «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին: Գյուղնախարարության մասնագետները փաստում են, որ դատարանի վճիռն, իրոք, Արամ Մելքոնյանի վարձակալած հողատարածքին չի վերաբերում: Մարզպետարանում մտածում են, որ սխալների պատասխանատվությունը պետք է կրի դատարանը:

Արամ Մելքոնյանը շարունակում է բողոքներ գրել իշխանության բոլոր օղակներին, ամենատարբեր ատյաններին՝ ՀՀ գլխավոր դատախազություն, Ազգային անվտանգության եւ ՆԳ նախարարներին, ՀՀ կառավարության վերահսկողական ծառայությանը, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի վերահսկողական ծառայության պետին եւ այլն: Վերջինիս պատասխանելով՝ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հողային պետական տեսչության մասնագետները հայտնում են, որ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի տնօրենի 15. 08. 2000 թ. եւ 16. 01. 2001 թ. դիմումում բերված փաստերի իսկությունն ստուգելու նպատակով երկրորդ անգամ են ուսումնասիրել հողատարածքի շարժը:

Հողային պետական տեսչության պետ Գ. Հակոբյանը առնվազն երկու գրությամբ պատասխանում է. «ՀՀ կառավարության 12. 08. 88 թ թիվ 432 որոշումով տնտեսություններին ամրացված հողերը ժամանակավոր են եւ 94 թ. ՀՀ Արմավիրի ժող. պատգամավորների շրջխորհրդի կնքած պայմանագիրը «Կոմպլեքս ՍՊԸ-ի հետ լրիվ օրինական է:

Այնուհետեւ, ուսումնասիրելով «Արմավիրի թռչնաբուծական ֆաբրիկա» ՓԲԸ-ին պատկանող 507 հա վարելահողերի հողօգտագործման կատեգորիայի փոփոխությունն սկսած 86 թ.-ից, վերը նշված մասնագետները պարզել են, որ Հոկտեմբերյանի շրջգործկոմի 88 թ. որոշումով 219 հա (իրականում 205.7 հա) հողերը ժամանակավոր օգտագործման են հանձնվել 8 կոլտնտեսություններին եւ 2 պետական ձեռնարկություններին: Մնացած 18.3 հա վարելահողերը, գտնվելով Հայկավանի կոլտնտեսությանը ժամանակավոր հատկացված 22.8 հա վարելահողի հետ նույն հողակտորում, մինչեւ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի հետ վարձակալության պայմանագիր կնքելը, առանց հատկացման, պարզապես օգտագործել է Հայկավանի կոլտնտեսությունը (տես աղյուսակ N 1):

N	Հողօգտագործողներ	Ըստ 06.07.88թ.-ի հանձնման-ընդունման փաստաթղթի	Ըստ 1987թ.-ի հողաշինարարական նախագծի	Ըստ կնքված պայմանագրի եւ փաստացի հանձնված ակտի	Տարբերություն (-,+)
1.	Տրվել է թվով 8 կոլտնտեսության եւ 2 պետական ձեռնարկությունների (12.08.88թ. ՀՀ կառ. N 432 որոշում)	224.0	-	-	-
	ա/ Հայկավանի կոլտնտեսություն	22.8	22.8	22.8	-
	բ/ Արգավանդի -"-	36.3	Մեկ	36.3	4- կոլխոզների եւ մեկ
	գ/ Սովետականի -"-	16.4	ընդհանուր	16.4	պետական
	դ/ Ջրառատի -"-	16.0	դաշտ, որի	16.0	ձեռնարկության 5.2
	ե/ Նոր Արմավիրի -"-	16.2	ընդհանուր	16.2	հա վարելահող
	զ/ Խորենացու կարտ. ցն. տնտեսութ.	9.8	տարածքը 89.5 հա է	9.8	պակաս է տրվել պայմանից
	Ընդամենը	94.7	89.5	94.7	-5.2
	է/ Միջտնտեսային ինկ. ձեռնարկ.	14.5	14.5	17.0	+2.5
	ը/ Նորապատի կոլտնտես.	30.2	29.6	30.2	-0.6
	թ/ Տանձուտի -"-	16.0	16.1	16.0	-0.1
	ժ/ Արգավանդի -"-	27.5	26.8	22.5	-5.3
	Ընդամենը	88.2	87.0	85.7	-3.5
	Ընդամենը (1+2+3)	205.7	199.3	203.2	8- կոլտնտեսություն եւ 2 պետական ձեռնարկությունները փաստացի օգտագործել են 203.2 հա վարելահող 205.7 հա-ի փոխարեն, որը Արգավանդի կողմից օգտագործվող 15.8 հա-ի հետ տալիս է 219.0 հա
2.	Այգեշատի կոլտնտեսության ժամանակավոր հատկացված 27.5 հա վարելահողերից 12.01.90թ.-ի գործկոմի որոշմամբ 5.0 հա տրվել է Հայգյուղշին ԸՄԸ N 17-ին	-5.0	-5.0	-	
3	Արգավանդի համայնքի կողմից առանց հողհատկացման օգտագործվող տարածք (ըստ պայմանագրի հողհատկացման եւ ընդունման ակտի)	-	-	15.8	
	Ընդամենը	200.7	194.3	219.0	
4	Թռչնաբուծական ֆաբրիկային	200.0	200.4	-	
	[illegible]	405.7	399.7	219.0	

Աղյուսակ թիվ 1

Եզրակացություն

1. Արմավիրի մարզի նշված 8 գյուղխորհուրդները եւ 2 պետական ձեռնարկություններն ընդհանրապես Արմավիրի թռչնաբուծական ֆաբրիկայի տարածքում պահուստային ֆոնդի հողեր ունենալ չէին կարող, քանի որ նրանց վերաբերյալ բոլոր որոշումներով հողհատկացումները ժամանակավոր են եղել:

2. Արմավիրի ժող. պատգամավորների շրջանային խորհրդի եւ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի միջեւ կնքված 02. 03. 95 թ. ի պայմանագիրը «Արմավիրի թռչնաբուծական ֆաբրիկայի» տարածքից 219 հա վարելահողերի վարձակալելու վերաբերյալ, լրիվ բխում է ՀՀ կառավարության 09. 03. 94 թ.-ի # 108 որոշման կետերի պահանջներից եւ հողային օրենսգրքի 7, 8, 13, 30, 31, 57 հոդվածներից եւ 22 հոդվածի 1-ին կետերից:

3. ՀՀ տնտ. գործերով վերաքննիչ դատարանի 06. 05. 99 թ.-ի վճիռը չի վերաբերում «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ի վարձակալած հողատարածքներին:

«Հոկտեմբերյանում չի կարելի հողն անմշակ թողնել»

Նշված 10 տնտեսությունների կողմից 91-94 թ.թ. ընթացքում տարածքներն անմշակ թողնելու պատճառով ՀՀ Արմավիրի պատգամավորների շրջանային խորհուրդը 02. 12. 94 թ. որոշումով 219 հա վարելահողը 10 տարի ժամանակով վարձակալության է հանձնել «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին: Շրջխորհրդի գործկոմի 94 թ. որոշման մեջ ասվում է. «Ղեկավարվելով «ՀՀ կառավարության պետպահուստի ֆոնդի հողերը վարձակալությամբ տալու մասին» 94 թ. մարտի 9-ի թիվ 108 որոշումով, շրջգյուղվարչության մրցութային հանձնաժողովը որոշել է այն 10 տարի ժամանակով հատկացնել «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին եւ պարտավորեցրել է նշված տարածքում բարելավել ոռոգման ցանցը, տեղադրել 2 նոր խորքային հորեր եւ զբաղվել հացահատիկային ու կերային կուլտուրաների մշակությամբ ու կատարել պետական պատվերներ»:

«Արամին բացատրել եմ, թե ինչքան ծանր աշխատանք է եւ զարմացել եմ, որ այդքան ծանր «լծի» տակ է մտել»,-պատմեց շրջխորհրդի գյուղ-

Արամ Մելքոնյանի տեղադրած ջրամղիչ պոմպերից մեկը քանդված վիճակում:

Լրագրողական հետաքննություն

վարչության պետ Համլետ Պետրոսյանը: Նա հայտնեց, որ հաշվեկշռով վիճելի հողատարածքը մշտապես ներկայացվել է իբրեւ ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությանը կից թռչնաֆաբրիկայի հողեր, որոնք համարվել են տնտեսությանը կից երկրորդ հատվածի հողեր: 91 թ. սե-

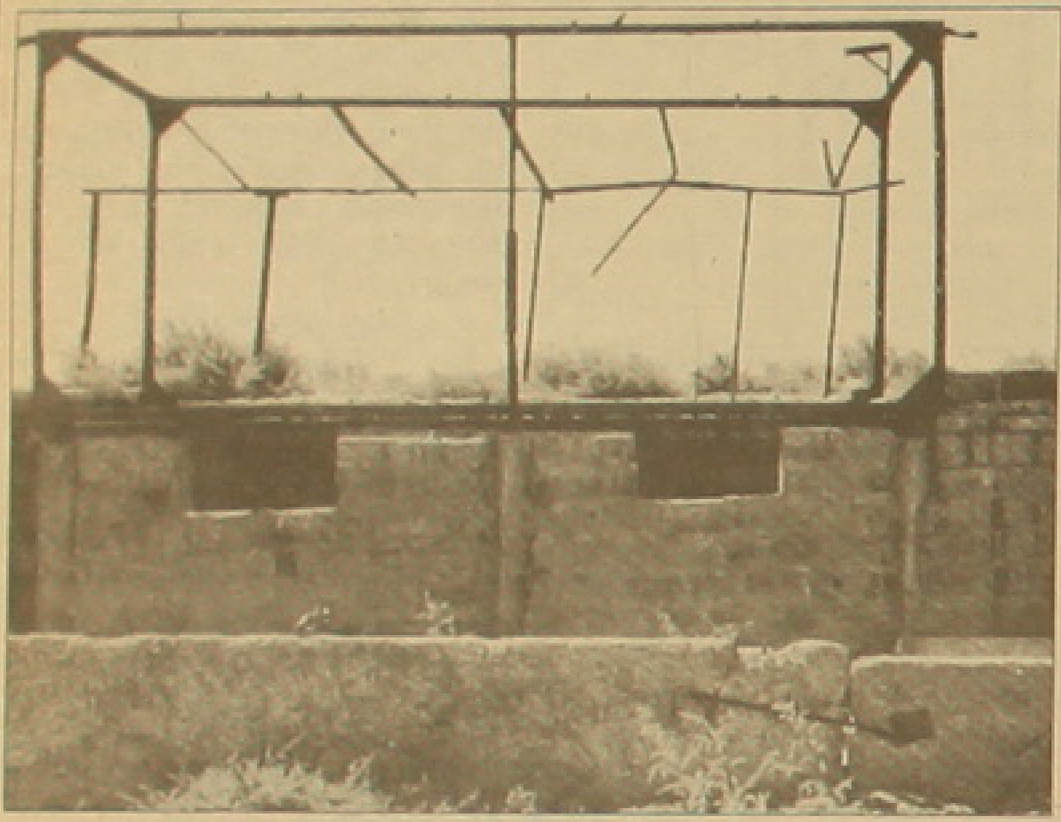

Ահա այն ամենը, ինչ մնացել է «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին պատկանող պահակակետից ու անասնագոմից:

փականաշնորհումից հետո հողերը ոչ մի տնտեսության չեն սեփականաշնորհվել, որովհետեւ մշակելու ցանկություն հայտնողներ չեն եղել: Այդ տարիներին թալանվել ու ավերվել են հաղորդակցման բոլոր ուղիները՝ ոռոգման, ցամաքեցման (դրենաժների) համակարգը եւ այլն:

Հողերը շրջգործկոմի վրա հաշվառվել են իբրեւ օգտագործելի հողեր եւ մտահոգված էին, որ մշակելու ցանկություն ունեցողներ չեն գտնվել: Ինչպես հայտնեց գյուղվարչության նախկին պետը՝ եւ գյուղնախարարը, եւ այլ պաշտոնյաներ փնովում էին իրեն, ասելով՝ Հոկտեմբերյանում չի կարելի հողն անմշակ թողնել: «1993 թ.-ից զբաղվել եմ վարձակալության տալու հարցով, բայց ցանկություն հայտնողներ չեն գտնվել: Այդ 1000 հա-ը բերրի դարձնելու համար միլիարդներ են ներդրվել»,-շեշտեց պրն Պետրոսյանը:

Նաեւ տեղեկացրեց, որ շրջանային գործադիր կոմիտեն երկու անգամ կառավարությանը գրությամբ տեղեկացրել է, որ հողերը չեն օգտագործվում, կրկնակի աղակալման են ենթարկվում: Թալանված է ջրամղիչ պոմպը, ջրատարները փակվել են, ցանքեր չեն կատարվում: Կառավարությունը գումար չի ունեցել ֆինանսավորելու: Դիմել են հայպետհողշին պետնախագիծ ինստիտուտին, որպեսզի հողերի կարգը որոշելու համար մասնագետներ ուղարկի:

Նույնը հաստատեց Արմավիրի նախկին մարզպետ Ս. Հովհաննիսյանը: «Երբ գործկոմի նախագահ նշանակվեցի՝ հրազեկվեցի, որ հողերը չեն մշակվում եւ կրկնակի աղակալման վտանգի տակ են, որովհետեւ եթե ջրատարները չեն մաքրվում, հողը չի մշակվում, ջրերը նորից բարձրանում են, հողը կրկին աղակալվում է»: Նա նշեց, որ նախկինում էլ գործկոմն էր որոշել ժամանակավոր օգտագործման հատկացնել տվյալ տնտեսություններին որպես սակավահող գյուղեր:

Վիճելի հողատարածքն անմշակ թողնելու հանգամանքը Ս. Հովհաննիսյանը բացատրեց նրանով, որ 91 թ. բնակչությունը սեփականաշնորհված հողեր էր ստացել, ոռոգման խնդիր կար, տարածքները հեռու էին եւ այլն: **«Հիմա մշակվում են, ներդրումներ են կատարվել, ջրագծեր են բերվել, ջրատարները մաքրվել են եւ միշտ էլ կգտնվեն մարդիկ, որոնք կուզենան պատրաստի եղածն իրենցով անել»,-Արմավիրի մարզպետարանի ֆայլը մեկնաբանեց Ս. Հովհաննիսյանը:** Ի դեպ, «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ն մշակել է 131 հա-ը, իսկ մնացյալ 85 հա-ից գրությամբ հրաժարվել է 96թ.-ին եւ, ինչպես Հ. Պետրոսյանը, Ա. Մելքոնյանն ու լավատեղյակ այլ անձինք են վկայում, այդ հողերն առայժմ չեն մշակվում:

> Հոկտեմբերյանում չի կարելի հողն անմշակ թողնել: «1993 թ.-ից զբաղվել եմ վարձակալության տալու հարցով, բայց ցանկություն հայտնողներ չեն գտնվել: Այդ 1000 հա-ը բերրի դարձնելու համար միլիարդներ են ներդրվել»

Հ.Պետրոսյանը հայտնեց նաեւ, որ ինքը մարզպետ Ա. Հերոյանին բացատրել է ճշմարտությունը, ծանոթացրել է որոշումներին, փաստաթղթեր է ցույց տվել, բայց դրանք ոչ մի նշանակություն չեն ունեցել: «Եթե 108 որոշումն էլ չլիներ, գյուղապետերը համաձայնություն էլ չտային, մենք իրավասու էինք հողերը հանձնելու վարձակալության»,- շեշտեց գյուղվարչության նախկին պետը:

Ինչպես հայտնեց Հ. Պետրոսյանը, ՀՀ կառավարության 94 թ. 108 որոշումը հողերը մրցութային կարգով վարձակալության հանձնելու լավագույն առիթն էր: Մինչ այդ, գյուղապետերը բազմիցս դիմել են հողատարածքներն իրենց բալանսից հանելու խնդրանքով, որը երկու պատճառ ուներ՝ 1. դրանք մտնում էին իրենց հաշվեկշռի օգտագործելի հողերի մեջ, որի հետեւանքով տարածքը մեծանում էր, իսկ վարձերի տոկոսային հարաբերությունն ընկնում էր. «այնտեղ անձ չկար, որը փակեր հողերի հարկային եւ ոռոգման վարձերը»: 2. բնակտարածքից հեռու էին եւ վառելիքի սուղ պայմաններում մարդիկ մշակելու հնարավորություն չունեին:

Ըստ պրն Պետրոսյանի, գյուղապետերի համար նույնպես 108 որոշումը վիճելի հողատարածքներից հրաժարվելու լավագույն առիթն էր եւ գյուղապետերը դիմումներով հրաժարվել են հողերից՝ բացառությամբ մեկի:

Անդրադառնալով հողերը վարձակալության տալու մրցույթին, որը դատախազության հայցադիմումի հիմքն է եղել, նա հայտնեց, որ նպատակը պետպահուստի հողերը ճիշտ ու նպատակային օգտագործելն է եղել: Նշանակված օրը չի հաջողվել մրցույթն անցկացնել, քանի որ միայն «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ն է դիմում ներկայացրել: Համաձայն ընդունված կարգի, 15 օր հետո կրկնամրցույթ պետք է անցկացնեին, բայց որովհետեւ դարձյալ ուրիշ դիմողներ չեն եղել՝ գրեթե միայն (միայն մեկն է ընդվզել) որոշվել է հողերը հանձնել «Կոմպլեքսին»: «Եթե իրենց հողերն էին, ինչու՞ էր գործադիր կոմիտեն նույնաբովանդակ որոշումներ կայացրել նաեւ 86, 88 թ.թ. եւ 95 թ., յուրաքանչյուր որոշում ներկայացվել է կառավարությանը: Եթե անօրինական լինեին, չէին հաստատվի»,-վստահաբար հայտնեց պրն Պետրոսյանը:

Նույնը հաստատեց Արմավիրի մարզի ներկայիս գյուղատնտեսության եւ բնապահպանության վարչության պետ Արթուր Այվազյանը, որն այն ժամանակ եղել է Տանձուտի գյուղապետը: «Շրջխորհրդի նախագահի մոտ են հրավիրվել գյուղապետերը եւ բոլորն էլ համաձայնել են, որ հողերը վարձակալության տրվեն «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին, որովհետեւ ուրիշ ցանկացող չկար: Բայց պայմանագիրը պետք է կնքեին գյուղապետերի հետ, որպեսզի գյուղերի բյուջե փոխանցվեր վարձավճարը: Ես, բնականաբար, համաձայնվել եմ, որովհետեւ մեր համայնքի հողերը աղակալած վիճակում էին եւ ցանկացողներ չկային: Աղակալած լինելու պատճառով չէին մշակվում նաեւ Նորապատի, Այգեշատի համայնքների հողերը»,-փոխմարզպետի ընդունարանում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ մեզ պատմեց վարչության պետը:

Պրն Մխիթարյանը նրան ընդհատելով ավելացրեց. «Չմոռանանք իրավիճակը. Ս. Հովհաննիսյանը շրջգործկոմի նախագահն էր, ՀՀՇ Արմավիրի տարածաշրջանի ղեկավարը, ՀՀՇ վարչության անդամ, բոլորը վախենում էին»: Թերեւս նույն բացատրությունը պետք է տալ այն հանգամանքին, որ, պայմանագիրը կնքելուց չորս տարի հետո, գյուղապետերը միաժամանակ են մտաբերել, որ իրենց հողերն ապօրինի են հանձնել վարձակալության եւ գրությամբ պահանջել են վերադարձնել համայնքներին:

Մարզպետարանում մեզ բացատրում են, թե ՀՀ կառավարության 88 թվականի որոշմամբ որ գյուղերից որին ինչքան հող է հատկացվել: Ահա նրանց խոսացած ողջ «ապացույցը»:

> ... գյուղապետերի համար նույնպես 108 որոշումը վիճելի հողատարածքներից հրաժարվելու լավագույն առիթն էր եւ գյուղապետերը դիմումներով հրաժարվել են հողերից՝ բացառությամբ մեկի:

Իրոք, ՀՀ կառավարության 108 որոշման 3 կետը սահմանում է, որ վարձակալության մրցույթն անցկացնում է պատգամավորների շրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտեի կողմից ստեղծվող մրցութային հանձնաժողովը: Հանձնաժողովի կազմում ընդգրկվում են պատգամավորների շրջանային խորհրդի գործադիր կոմիտեի գյուղվարչության պետը, վարչության համապատասխան մասնագետները, ինչպես նաեւ պատգամավորների տվյալ գյուղխորհրդի գործկոմի նախագահը եւ գյուղական համայնքի ներկայացուցիչները: 17 կետով պատգամավորների շրջխորհրդի գործկոմի գյուղվարչությունն ամփոփում է գյուղխորհուրդների գործկոմներից ստացված պահուստային հողերի վարձակալության առաջարկները, ներկայացնում է այն շրջխորհրդի նիստին:

Դատախազությունը դիմել է, իսկ դատարանը որոշում է կայացրել

Արմավիրում բոլորը խոսում էին այն մասին, որ առվույտի դաշտերը ծմերուկ եւ սեխ աճեցնելու լավագույն տարածքներն են, որոնք գյուղացիներին վարձակալության են տրվում 1 հա 200-500 դոլարով: «Հոկտեմբերյանի ու էջմիածնի տարածքի հողերը գումար արժեն եւ հետաքրքրվողները շատ-շատ են, ենթավարձակալություն ասվածը հենց էնպես խոսքեր չեն, 1 հա՝ 200-300 դոլարով են տալիս վարձակալության: Սա է ենթավարձակալությունը»,- բացատրում էր նաեւ պրն. Մխիթարյանը:

> «Հոկտեմբերյանի ու էջմիածնի տարածքի հողերը գումար արժեն եւ հետաքրքրվողները շատ-շատ են, ենթավարձակալություն ասվածը հենց էնպես խոսքեր չեն, 1 հա՝ 200-300 դոլարով են տալիս վարձակալության: Սա է ենթավարձակալությունը»

Ստացվում է, որ վիճելի հողատարածքը շահույթ ստանալու լավագույն աղբյուր է, որի վրա կենտրոնացել է մարզի իշխանավորների ուշադրությունը: «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին վարձակալության տրված առվույտի դաշտերն (Եղեգնուտի համայնք) այս տարի նույնպես ենթավարձակալության էին տրվել գյուղացիներին, որոնք ծմերուկ էին աճեցրել: Մեր հարցին՝ ո՞ւմ է պատկանում հողատարածքը, պատասխանեցին, թե վարձակալել են մեկ տարով եւ վարձավճարը մուծում են նրան, ումից վարձակալել են: Նրանք հաստատեցին, որ նախկինում այդտեղ առվույտի դաշտեր են եղել, որը նպաստավոր է ծմերուկ աճեցնելու համար, այդ պատճառով էլ վարձակալել են:

> «Մեր մեղքը չի, դատախազությունն է դիմել դատարան, ինքն էլ թող պատասխան տա: Դատարանն է երեք ատյաններով վճիռ կայացրել, ինքն էլ թող պատասխան տա իր կայացրած վճիռների համար: Մենք պետական պաշտոնյա ենք, հարգում ենք դատարանի վճիռը եւ իրագործել ենք այն»:

Մարզպետ Ա. Հերոյանը, զրույցի ժամանակ խոստովանելով հանդերձ, որ մարզպետարանն իր տնօրինության տակ ոչ մի թիզ հող չունի՝ 99 թ. նոյեմբերի 25-ին իբրեւ վարձատու է հանդես եկել եւ 10 տարի ժամանակով 9,8 հա հող է վարձակալության հանձնել Եղեգնուտի գյուղապետարանին, հանձնման ու ընդունման ակտ է ստորագրել: Գյուղապետերն էլ իրենց հերթին ենթավարձակալության են հանձնում մեկ տարի ժամկետով:

Ա. Հերոյանի հետ մեր առաջին հանդիպումը տեղի ունեցավ իր աշխատասենյակում, սակայն պրն Հերոյանը պաշտոնապես բացատրություն տալու ցանկություն չուներ եւ առաջարկեց մարզպետարանի աշխատակիցների հետ զրուցել, իսկ աշխատակիցները չթաքցրին իրենց դժգոհությունը՝ ինչո՞ւ պետք է իրենք բացատրություն տան: «ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայությունից եկել են, կառավարության վերահսկողական ծառայությունից եկել են, Ազգային անվտանգության նախարարությունից եկել են, դատախազությունից եկել են, լրագրողներ եկել են, միայն «կաթողիկոսարանից» չեն եկել»,-վերջում կես լուրջ, կես կատակ ավելացնում էին նրանք:

Այդուհանդերձ, մի կարեւոր առաջընթաց նկատելի էր մարզպետարանում, արդեն ընդունում էին, որ դրանք գյուղնախարարության ենթակայության տակ գտնվող թռչնաբուծական ֆաբրիկայի հողերն են: Փոխմարզպետ Ս. Մխիթարյանը հայտնեց, որ 88 թ. շրջգործկոմի դիմումների համաձայն են հողը հատկացրել գյուղերին, իբրեւ սակավահող գյուղեր, «որովհետեւ սեփականաշնորհումից առաջ ուզում էին գյուղերին բերել հավասար վիճակի»: Նրա ասելով՝ դրանք մնացին պահուստային ֆոնդի հողեր:

Փոխմարզպետին խնդրեցինք մի կողմ թողնել դատարանի վճիռները եւ ներկայացնել մի փաստաթուղթ, որով պարզ դառնա, թե 1988թ. ի՞նչ կարգավիճակով են հողերը տրվել գյուղերին: Փոխարենը մեզ հրամցրին մի քարտեզ, որտեղ նշված էր, թե գյուղերից որին ինչքան հող էր հատկացվել ՀՀ կառավարության 88թ. որոշմամբ:

Եվ մարզպետը, եւ փոխմարզպետը ճիշտ են համարում հողերը մեկ տարով վարձակալության հանձնելը: Միաժամանակ պնդում են, որ «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին վարձակալության տալը ապօրինություն է եղել, որն իրենք կանխել են:

«Դատարանն իր երեք ատյաններով գտավ, որ անօրինականություն էր տեղի ունեցել»,-ասում էին մարզպետարանում՝ իրար ետեւից սեղանին դնելով դատարանի վճիռներն ու որոշումը: Երբ հայտնեցինք, որ դատարանի վճիռներն ապօրինի են, (քանի որ հայցվորը ապացույցներ չի ներկայացրել դատարանին եւ իրենք դատարանի վտարման որոշում չեն ունեցել, ուստի «Կոմպլեքս» ՍՊԸ-ին իր վարձակալած հողատարածքից վտարելն ապօրինի է), մեկեն զգաստացան եւ ասացին. «Մեր մեղքը չի, դատախազությունն է դիմել դատարան, ինքն էլ թող պատասխան տա: Դատարանն է երեք ատյաններով վճիռ կայացրել, ինքն էլ թող պատասխան տա իր կայացրած վճիռների համար: Մենք պետական պաշտոնյա ենք, հարգում ենք դատարանի վճիռը եւ իրագործել ենք այն»:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
http//: home.media.am/hetq

ԱԶԳ

Պետական

Մեր հարաբերությունները երրորդ երկրների հետ չպետք է կառուցենք ի վնաս միմյանց շահերի

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հարցազրույցը վրացական «Փրայմ-նյուս» լրատվական գործակալությանը՝ Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի Հայաստան պաշտոնական այցի նախօրեին

– Պարոն Նախագահ, որքա՞ն է Ձեզ գոհացնում Վրաստանի հետ երկկողմանի հարաբերությունների մակարդակը: Համագործակցության ի՞նչ ուղղություններ Դուք կառանձնացնեիք, դրանցից որո՞նք եք համարում դեռեւս խնդրահարույց: Այդ հարաբերությունների զարգացմանը որքա՞ն կնպաստեր երկաթուղու աբխազական հատվածի վերագործարկումը: Շա՞տ բան է արդյոք կորցնում Հայաստանը, որ բեռներն այդ մայրուղով չեն տեղափոխվում:

– Հայ եւ վրաց ժողովուրդների միջեւ ավանդաբար եղել են եղբայրական հարաբերություններ, մեր երկրները դարերի ընթացքում ապրել են որպես բարի դրացիներ, եւ վերջին տարիներին մեզ հաջողվել է շատ բան անել այդ ավանդույթների զարգացման համար. ձեւավորվել է համագործակցության իրավական դաշտը, բավականին ակտիվացել են քաղաքական շփումները տարբեր մակարդակներում: Մեր հարաբերություններում առկա է փոխադարձ ձգտում դեպի համագործակցության հետագա զարգացում, քաղաքական կամք՝ դեպի կառուցողական երկխոսություն, եւ այդ երկխոսության կարեւորման գիտակցում՝ թե՛ մեր պետությունների ու ժողովուրդների, թե՛ ամբողջ տարածաշրջանի համար: Տնտեսական համագործակցության տեսակետից դեռ շատ անելիք կա: Ընդհանուր առմամբ ես գոհ չեմ մեր տնտեսական կապերի մակարդակից: Հիմնականում դրանք ամփոփվում են էներգետիկայի եւ տրանսպորտի ոլորտներով: Մեր երկրների ապրանքաշրջանառությունը չի աճում, քիչ են ռեալ աշխատող համատեղ ձեռնարկությունները, թեկուզ հնարավորությունները մեծ են:

Ինչ վերաբերում է երկաթգծի աշխատանքին, ապա թե՛ մենք, թե՛ Վրաստանը երկաթուղու չաշխատելու պատճառով բավականին կորուստներ ունենում ենք: Այնուամենայնիվ, այս տարիներին մենք գտել ենք բեռնափոխադրումների այլընտրանքային ուղիներ, մասնավորապես նավահանգիստների միջոցով: Արդեն հաջող գործում է Փոթի-Իլիչյովսկ երկաթուղային լաստանավային փոխադրումը, այժմ օրակարգային հարց է Կովկաս նավահանգիստ-Փոթի լաստանավային հայ-վրացական խոշոր համատեղ նախագիծը, որի իրագործումով հայ-վրացական համագործակցության հնարավորությունները լրջորեն կաճեն:

– Աբխազական վերջին հայտնի իրադարձությունների ժամանակ ստացվեցին տեղեկություններ տեղացի հայերի շրջանում եղած զոհերի մասին: Հայ պատգամավորները խոսում էին Թբիլիսիի հետ այդ թեմայով բանակցելու անհրաժեշտության մասին: Ունե՞ք արդյոք տվյալներ նման զոհերի մասին, որքա՞ն է Ձեզ անհանգստացնում հայերի դրությունն Աբխազիայում:

– Իհարկե, անհանգստացնում է: Մեր հայրենակիցների ճակատագիրը, որ երկրում էլ նրանք գտնվեն, չի կարող չմտահոգել մեր պետությանը, հատկապես, երբ նրանք հայտնվում են ռազմական ընդհարման գոտում: Դժբախտաբար, վերջին դեպքերն Աբխազիայում հանգեցրին զոհերի խաղաղ բնակչության շրջանում, որոնց մեջ եղել են նաեւ հայեր: Ինչ վերաբերում է բանակցություններին, կասեմ, որ մենք Վրաստանի նախագահի հետ ձեւավորել ենք մեր հայրենակից Վրաստանի քաղաքացիների խնդիրների անկեղծ քննարկման ավանդույթներ: Որպես կանոն մենք կարողանում ենք գտնել բարդ եւ զգայուն խնդիրների լուծումները: Իմ կողմից պատրաստակամություն եմ հայտնում իմ ավանդը ներդնել հայաբնակ շրջանների սոցիալ-տնտեսական խնդիրների լուծման գործում:

– Այդ առումով՝ չե՞ք տեսնում արդյոք, վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման գործում հայկական միջնորդության հեռանկարը: Եթե տեղի ունենա աբխազական խաղաղարար ուժերի միջազգայնացում, Հայաստանը կուղարկի՞ այնտեղ իր ուժերը:

– Հաշվի առնելով բավականին մեծ հայկական համայնքի առկայությունը Աբխազիայում եւ Հայաստանի շահագրգռությունն այդ հակամարտության խաղաղ ու արդարացի լուծման հարցում, ես չեմ բացառում Հայաստանի կառուցողական մասնակցությունն այս կամ այն ձեւով: Բայց դա չի կարող լինել առանձին միջնորդական առաքելություն, եւ մեր մասնակցությունը կարող է լինել միայն հակամարտության բոլոր կողմերի ցանկության դեպքում:

Ինչ վերաբերում է խաղաղարարներին՝ հայկական ուժերի մասնակցությունը քիչ հավանական է:

– Արտահայտեք, խնդրեմ, Ձեր տեսակետը Վրաստանից ռուսական զորքերի դուրսբերման մասին, մասնավորապես՝ Ախալքալաքից: Դուրսբերումը համապատասխանո՞ւմ է Հայաստանի շահերին: Ջավախքի հայկական բնակչությունն այդ կապակցությամբ տագնապում է ինչպես անվտանգության, այնպես էլ աշխատանքային զբաղվածության տեսակետից:

– Վրաստանի տարածքում ռուսական ռազմաբազաներին առնչվող հարցերը պատկանում են վրաց-ռուսական հարաբերությունների ոլորտին: Դա է նշված հարցում Հայաստանի դիրքորոշումը: Միաժամանակ, մենք ըմբռնում ենք Սամցխե-Ջավախքի բնակչության անհանգստությունը ռուսական ռազմակայանի հնարավոր դուրսբերման կապակցությամբ: Շատ ջավախքցիների համար ռազմակայանի ենթակառուցվածքներում աշխատելը գոյության միակ աղբյուրն է, որի համար լուրջ այլընտրանք առայժմ այդ շրջանում չկա: Չի կարելի հաշվի չառնել նաեւ որոշ երեւույթներ ազգամիջյան հարաբերությունների նուրբ ոլորտում, որոնք առաջ են եկել Խորհրդային Միության փլուզումից անմիջապես հետո: Մարդկանց վրա ազդում է նաեւ ուղղակի Թուրքիայի հետ սահմանագծին ապրելու գործոնը՝ հաշվի առնելով այդ երկրի հետ մեր պատմական անցյալը: Ես այսպես կձեւակերպեի պատասխանը. ռազմակայանի առկայությամբ մարդիկ ավելի հանգիստ են, քան առանց նրա: Դրա համար էլ մենք համոզված ենք, որ անհրաժեշտ է ընդունել չափազանց կշռադատված որոշումներ:

Անհրաժեշտ է լուծել սոցիալ-տնտեսական խնդիրները, շրջանի ենթակառուցվածքների զարգացման, բնակչության զբաղվածության, Վրաստանի հասարակական կյանքին նրա ակտիվ ինտեգրման հարցերը: Ես արդեն ասացի այդ հարցերում Վրաստանի ղեկավարությանը աջակցելու Հայաստանի պատրաստակամության մասին: Եվ մենք արդեն ունենք համագործակցության հաջող օրինակներ: Այսպես, Հայաստանից Վրաստանին էլեկտրաէներգիա փոխանցելու Աշոցք-Նինոծմինդա բարձրավոլտ գծերի շինարարությունը թույլ է տալիս լուծել տարածքը հոսանքով ապահովելու խնդիրը: Վստահ եմ, որ ժամանակի հետ շատ խնդրահարույց հարցեր լուծվելով՝ կկորցնեն իրենց հրատապությունը:

– Մեծարգո պարոն Նախագահ, անհանգստացնո՞ւմ է արդյոք Հայաստանին թուրք-վրացական ռազմական համագործակցությունը: Այդ կապակցությամբ, որքա՞ն է համապատասխանում տարածաշրջանի շահերին ռուս-հայկական ռազմական համագործակցությունը: Արդյոք չի՞ պատահի, որ այդ երկու ուղղությունները կտրուկ բախման մեջ մտնեն: Երկա՞ր են դեռ մնալու Ռուսաստանի զինվորականները Հայաստանի տարածքում:

– Ամեն երկիր իրավունք ունի ընտրելու գործընկեր: Կարծում եմ, որ Հայաստանի եւ Վրաստանի հարաբերությունների խորությունը, մեր երկրների ու ժողովուրդների միջեւ եղած պատմական կապերի տրամաբանությունը ենթադրում են, որ մենք երրորդ երկրների հետ մեր հարաբերությունները չպետք է կառուցենք ի վնաս միմյանց շահերի:

Մենք ուշի-ուշով հետեւում ենք վրաց-թուրքական ռազմական համագործակցության զարգացմանը: Համագործակցության այն ծավալը, որ այսօր գոյություն ունի, մեզանում լուրջ մտահոգություն չի հարուցում, թեկուզեւ հասկանալի պատճառներով առանձնապես ուրախություն չենք զգում:

Ինչ վերաբերում է Հայաստանում Ռուսաստանի ռազմական ներկայությանը, ուզում եմ նշել, որ մեր տարածաշրջանը Ռուսաստանի հետ կապված է բազմաթիվ պատմական, տնտեսական, մշակութային կապերով, եւ հայ-ռուսական համագործակցությունը ռազմական ոլորտում պետք է դիտվի որպես այդ շղթայի օղակներից մեկը: Ռուսաստանի ներկայությունը տարածաշրջանում նոր երեւույթ չէ, այդ պատճառով ավելի շուտ կարող է դիտվել որպես կայունացնող գործոն: Հարավային Կովկասը միշտ էլ աչքի է ընկել ինչպես տարածաշրջանի ներսում, այնպես էլ նրա սահմաններից դուրս եղած ուժերի հարաբերակցության փոփոխության հանդեպ զգայունությամբ: Մենք կարծում ենք, որ տասնամյակների ընթացքում ձեւավորված ուժերի հարաբերակցության կտրուկ տատանումները պարզապես վտանգավոր են, եւ գործընթացը պետք է զարգանա աստիճանաբար:

– Ինչպե՞ս եք վերաբերվում ՎՈՒՈՒԱՄ կազմակերպությանը: Չե՞ք ծրագրում ակտիվացնել Ձեր համագործակցությունն այդ կազմակերպության հետ:

– Գործնականում ՎՈՒՈՒԱՄ-ի անդամ բոլոր երկրների հետ մենք ունենք բարեկամական, գործընկերային հարաբերություններ /բացառությամբ՝ Ադրբեջանի/, նրանցից շատերի հետ համագործակցությունը զարգանում է բավականին ակտիվ: ՎՈՒՈՒԱՄ-ին վերաբերվում եմ նորմալ, մենք հարգում ենք այդ կազմակերպության անդամ երկրների ընտրությունը: Մի բան է միայն անհանգստացնում: Ադրբեջանի նախաձեռնությամբ կազմակերպությունը երբեմն հանդես է գալիս ղարաբաղյան կարգավորման վերաբերյալ հայտարարություններով, որոնք հակառակ են մեր դիրքորոշմանը: Մենք կուզեինք, որ այդ կազմակերպության դիրքորոշումը լիներ ավելի հավասարակշռված:

– Ուզում ենք հարցնել տարածաշրջանային տրանսպորտային ծրագրերի մասին: Ասում են, թե նրանցում Հայաստանի մասնակցությունը դեռեւս շատ սահմանափակ է: Եթե արեւելք-արեւմուտք ուղղությունն ակտիվորեն յուրացվում է, ապա նույնը չի կարելի ասել հյուսիս-հարավ ուղղության մասին: Տեսնո՞ւմ է իրեն Հայաստանն այդ համակարգում, եթե այո, ապա՝ ինչ դերում: Ինչպիսի՞ն է Հայաստանի կարողությունը, ի՞նչ կարող է նա առաջարկել:

– Հայաստանը միշտ կողմնակից է եղել տարածաշրջանային համագործակցության մեջ շահագրգիռ երկրների ակտիվ ներգրավմանը: Մեր կարծիքով թե՛ արեւելք-արեւմուտք, թե՛ հյուսիս-հարավ ուղղությունները պետք է լինեն հավասարապես յուրացված: Հասկանալի պատճառով, հյուսիս-հարավ գիծը ամբողջ ծավալով չի գործում, բայց իմ կողմից արդեն նշված Կովկաս նավահանգիստ - Փոթի նախագիծը հնարավորություն կտա ակտիվացնել նաեւ այդ ուղղությունը: Ուզում եմ հատուկ նշել, որ առանց տարածաշրջանի երկրներից որեւէ մեկի գործուն մասնակցության ոչ մի տարածաշրջանային տրանսպորտային նախագիծ չի կարող լիարժեք իրագործվել: Բազմակողմանի, ակտիվ տնտեսական համագործակցությունը Կովկասում թույլ կտա լուծել նաեւ այլ խնդիրներ:

– Որոշ վերլուծաբաններ ասում են, որ ո՛չ Բաքու - Թբիլիսի - Ջեյհան, ո՛չ Բաքու -Թբիլիսի - Էրզրում նախագծերը չեն իրագործվելու առանց Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի կարգավորման: Այդպե՞ս է:

– Տարածաշրջանային այդքան խոշոր ծրագրերի իրագործումը պահանջում է տարածաշրջանային կայունություն ամենալայն իմաստով, եւ այդ առումով Լեռնային Ղարաբաղի խնդիրը, ինչպես նաեւ տարածաշրջանային մյուս չկարգավորված հակամարտությունները, դառնում են լուրջ արգելակիչ գործոն ոչ միայն ձեր նշած, այլեւ ուրիշ շատ նախագծերի համար:

– Պատրա՞ստ եք դուք ընդունելու Վրաստանի միջնորդությունը, թե՞ դրա անհրաժեշտությունը չկա: Ի՞նչն է հիմա ամենից կարեւորը Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցում: Այդ առումով ի՞նչ կասեիք Ռուսաստանի դերի մասին:

– Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գործընթացի ներկա փուլում ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ֆորմատը մնում է առավել ընդունելին: Ռուսաստանը Մինսկի խմբի համանախագահի դերում վարում է օբյեկտիվ քաղաքականություն: Իմ կարծիքով, ինչքան ավելի արդյունավետ եւ խորը ներգրավվի Ռուսաստանը կարգավորման գործընթացում, այնքան ավելի մեծ կլինի հաջողության հասնելու հնարավորությունը: Վրաստանի ակտիվ մասնակցությունը տարածաշրջանային ծրագրերին, Հարավային Կովկասում տարածաշրջանային անվտանգության համակարգի ստեղծումն արդեն միջնորդավորված գործակցություն է հակամարտության կարգավորման մեջ:

– Ե՞րբ է վերստին շարունակվելու Ձեր եւ Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի երկխոսությունը:

– Նախագահ Հեյդար Ալիեւի հետ մեր ուղղակի շփումները լավ առիթ եղան համադրելու մեր մոտեցումները եւ բացահայտելու մեր դիրքորոշումների ընդհանուր եզրերը: Այժմ մեր հանդիպումների արդյունավետությունը բարձր չէ, եւ խաղաղ գործընթացի ներկա փուլում ծանրության կենտրոնը թեքվել է համանախագահների կողմը: Մեր ուղղակի երկխոսությունը կարող է վերսկսվել, երբ նորից ծագի դրա անհրաժեշտությունը: Թեեւ, մենք ձգտում ենք օգտագործել բոլոր այն հնարավորությունները, որոնք մեզ ընձեռում են միջազգային համաժողովները:

– Ի՞նչն է գոհացնում Ձեզ եւ ի՞նչը ոչ՝ ԱՊՀ-ում:

– Իմ կարծիքով, ԱՊՀ-ն ապացուցել է իր կենսունակությունը, եւ գործնական աշխատանքի դեպքում կունենա ապագա: Շատ բան է մեզ գոհացնում ԱՊՀ-ում եւ առաջին հերթին բոլոր հետխորհրդային երկրների համար ընդհանուր խնդիրների համատեղ քննարկման հնարավորությունը: Շատ կարեւոր է նաեւ տասնամյակների ընթացքում ձեւավորված կապերի, տնտեսական համագործակցության պահպանման ու զարգացման գործոնը: ԱՊՀ-ի շրջանակում կան արդյունավետ գործող կառույցներ: Միաժամանակ, ԱՊՀ-ի սահմաններում ընդունված որոշումները հաճախ չեն գործում: Դա, իհարկե, մեզ չի գոհացնում: Բայց մենք գիտակցում ենք, որ դրա հիմքում սովորաբար ընկած են առարկայական պատճառներ. տարբեր առեւտրային ռեժիմներ, տնտեսական բարեփոխումների տարբեր մոտեցումներ:

– Կուզեի՞ք Ձեր հարեւան Վրաստանին տեսնել ՆԱՏՕ-ի անդամ:

– Դա Վրաստանի ներքին գործն է: Վրաստանի ժողովրդին ավելի տեսանելի է ինչպես կառուցել իր ապագան: Ցանկությունս ընդհանուր բնույթի է. չէի ուզենա Հարավային Կովկասում լինեին դիմակայության գծեր ընդհանրապես:

– Հայաստանը տեսնո՞ւմ է իրեն Եվրամիությունում:

– Եվրամիության հետ մեզանում ձեւավորվել է բավականին կառուցողական համագործակցություն, ինչպես նաեւ, անշուշտ՝ Վրաստանում: 1999 թ. հուլիսից մենք համագործակցում ենք գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագրի շրջանակում: Մեր երկու երկրները Եվրոպայի խորհրդի անդամներ են, եւ մենք զգում ենք մեզ Եվրոպայի մաս: Սակայն պետք է իրատես լինել եւ գիտակցել, որ այդ որոշումը պետք է կայացնի հաջորդ սերունդը:

Մշակույթ

Ինչո՞ւ: «Որովհետեւ արդարությունը մեռել է», աղվեսների խրճիթներում ցրտից ու քաղցից դողում է, փախչում... պալաս, քանզի «աշխարհում պալասից տաքուկ անկյուն չկա»: Այսպես է գրում ժամանակակից հայ արձակի լավագույն դեմքերից մեկը՝ Վահե Պողոսյանը «Հեքիաթ արդարության

Արդարությունն ապրում է... պալասներում

մասին» պատմվածքում, որ նրա վերջին գրքի՝ օրերս պետպատվերի կարգով լույս տեսած «Դասը» ժողովածուի 17 սքանչելի ստեղծագործություններից մեկն է: Կիրք, զուսպ լեզու, դիպուկ հարցադրումներ, նուրբ դիտողականություն, հոգեբանական խորք. ահա Վահե Պողոսյան գրողի ինքնատիպ, առինքնող ու ամենեւին էլ ոչ լրիվ արժանիքները: Գրող, որ իր հավատամքն է դարձել կյանքի ճշմարտությունը, դառը, դաժան, մերկ ճշմարտությունը գրականություն բերելը, գեղարվեստական արժեք դարձնելը եւ դրանով իսկ՝ մեր ապրած ժամանակի անպաճույճ տարեգրությունը ստեղծելու դժվարին պարտականությունը: «Դասը» պատմվածաշարում գրական զանազան ու զարմանազան հերոսների մի ամբողջ պատկերասրահ կա՝ մեր ժամանակների համար տիպիկ, բնորոշ իրավիճակներում, ամեն քայլափոխի մեջ հանդիպող սովորակա՞ն, առօրեակա՞ն հանգամանքներում, այնքան սովորական, որ... դադարել ենք նկատել, հասկանալ, գնահատել, զայրանալ կամ տխրել, դառնանալ կամ հրճվել... Մենք՝ Վահե Պողոսյան գրողի ժամանակակիցներս ու ընթերցողներս, բայց ոչ ինքը՝ գրողը, որ հակառակ մեզ՝ օժտված է տեսածն ու զգացածը գրական փաստ դարձնելու վերին շնորհով: Մեզնից ո՞վ չի հիշում արցախյան պատերազմի թիկունքային

դաժան իրականությունը, մութ, խավար, ցուրտ օր ու գիշերների տառապանքը, թեկուզեւ, ասենք, այնպիսի մի «պրոզայիկ» բան, ինչպիսին... հացի կիլոմետրանոց հերթերն էին: Վահեի գրչի տակ այդ հերթերն իրենց անմարդկային տվայտանքներով, փոքրիկ թվացող բարոյական կորուստներով, սկսած այդ հերթերը «պահող» ոստիկանների ամբարտավանությամբ ու վերջացրած հացթուխներին ու հացավաճառներին կամա-ակամա քծնողների բազմությամբ, դարձել են... բառի բացարձակ իմաստով բարձր գրականության նյութ՝ նովելային վերջաբանով: Հացի հերթում համբերությունը կորցրած Սուրենը փախչում է ոստիկանների, անհայտ ինչ-ինչ մարդկանց անկանոն կրակոցներից, իսկ չորսամյա աղջնակը մորը հարցնում է.

– Մա՛մ, էլի կրակո՞ւմ են... ո՞ւմ են կրակում:

– Ոչ մեկին չեն կրակում, հենց այնպես, օդի մեջ են կրակում, քնի՛ր:

– Հենց այնպես չեն կրակում, պապային են կրակում, պապաս մեղք է...

Կարդում ես ու մտածում՝ արդյոք բոլորս այդպես մեղք չէի՞նք, որ ապրեցինք այդ հավերժորեն անմոռանալի տարիները: Կարդում ես, ու սիրտդ շնորհակալությամբ է լցվում արձակագրի հանդեպ, որ տաղանդի ուժով թույլ չի տալիս, որպեսզի այդ ամենը մոռացվի, անէանա ժամանակների մշուշում, քանզի ի պահ է հանձնում Նորին Մեծություն Հայ Գրականությանը...

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Մեծարգո Հովհաննես Չեքիջյան

Ազգովին սիրելի մաեստրո, օրերս Ձեզ շնորհված «Երեւանի պատվավոր քաղաքացի» եւ «էկոլոգիայի ու կենսապահովության անվտանգության միջազգային ակադեմիայի իսկական անդամ» կոչումները Ձեր դեպքում խորհրդանշական իմաստ ունեն եւ հայության սիրտը լցնում են ջերմ զգացմունքներով: Չորս տասնամյակ առաջ հանգրվանելով մայր հայրենիքում, ի տարբերություն թե՛ տեղացի եւ թե՛ շատ ներգաղթածների, որոնք այսօր արտագաղթում են, Դուք դրսեւորեցիք Ձեզ իբրեւ երկրի տեր եւ այս բարձր հուզաշխարհով ձեռնամուխ եղաք հոգեւոր Հայաստանի բարգավաճմանը: Այս տարին աչքիս առջեւ են Ձեր անդրանիկ, հետագա եւ ներկայիս համերգները, միայն իրեն տեր զգացող երկրի լիարժեք տերը, անկախ նույնիսկ տաղանդի չափ ու կշռից, կարող է այդպես խմբավարել, վարելով ոչ միայն երգչախումբ, այլեւ հազարավորներիս հոգիները՝ ծաղկեցնելով լույս, առաքինություն ու սեր: Չգիտեմ ինչ են մտածել նշված ակադեմիայի այրերը, բայց Դուք այն քչերից եք, վերին ընտրյալներից, որոնք ընդարձակում են մեր հոգեղեն տարածքները եւ, իհարկե, բարենորոգում մեր ոգու էկոլոգիան:

ՆՈՐԱՅՐ ԱԴԱԼՅԱՆ

Երիտասարդ երաժիշտ-կատարողների եւ մի մրցույթ

Հոկտեմբերի 24-26-ը Երեւանում անց է կացվելու Չիլինկիրյան երկրորդ համահայկական երաժշտական մրցույթը:

Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի տոնակատարության պետական ծրագրի շրջանակում անցկացվող այս մրցույթի նպատակն է բացահայտել թե՛ Հայաստանի եւ թե՛ Հայաստանի սահմաններից դուրս գտնվող հայազգի երիտասարդ, օժտված երաժիշտներին: Մրցույթին մասնակցելու են 17-27 տարեկան ջութակահարներ, ալտահարներ եւ թավջութակահարներ տարբեր երկրներից:

Կազմակերպիչներն են. «Քրիստոնյա Հայաստան-1700» հիմնադրամը, N.A.B. Artists Manage ment ընկերությունը, «Կադանս» կամերային երաժշտության կենտրոնը, Հայկական երաժշտական համաժողովը, Հայ երաժշտական ինֆորմացիոն կենտրոնը:

Ժյուրիի կազմում ընդգրկված են մեզանում եւ սփյուռքում ճանաչում վայելող Չիլինկիրյան լարային քառյակի (Մեծ Բրիտանիա) ներկայացուցիչներ՝ Լեւոն Չիլինկիրյանը, Չարլզ Սյուարթը, Ասդիս Վալդիմարսդոտիրը, Ֆիլիպ դե Գրութը, նաեւ կոմպոզիտորներ Էդվարդ Միրզոյանը եւ Լեւոն Չաուշյանը:

«2000 թ. հունիսին կայացած ջութակահարների մրցույթի հաջողությունից հետո ես ցանկություն ունեի նպաստելու Հայաստանի լարային գործիքներ նվագող տաղանդավոր երաժիշտների կատարողական արվեստի զարգացմանը: Երախտապարտ եմ Երեւանի այն անհատներին եւ կազմակերպություններին ովքեր օգնեցին եւ օգնում են կազմակերպել այս մրցույթը, ինչպես նաեւ լոնդոնաբնակ մեր բարերար ընկերներին՝ այս մրցույթի իրականացման գործին նպաստելու համար», գրել է Լեւոն Չիլինկիրյանը՝ մրցույթին ուղղված իր ուղերձում:

Թ. Հ.

Որոնել նրան մի պարզ ծաղկի մեջ

Նաիրա Ավդալյանի նորամուտը գրականություն

Անվերջ տառապանքներից, հարատեւ փնտրտուքներից մարդ կարող է կոտրվել, ավերակվել, եթե... հիանում է իր տառապանքով: Առավել եւս՝ կինը, եթե իր տառապանքը մեծությունն է, իր ու աշխարհի միջեւ բացակայող կապը: Սակայն այս ինքնահիացումը որքան էլ գեղեցիկ ու բանաստեղծական լինի՝ ի վերջո հոգնեցնում է: Փրկվող մարդուն ենք մենք նախընտրում, փրկվելու ճիգեր անող մարդուն:

Ահա այս էր, որ հետաքրքրեց Նաիրա Ավդալյանի վերջերս լույս տեսած երկու գրքերը կարդալիս:

Առաջինը («Կարոտ») բանաստեղծությունների ժողովածու է: «Երազիս տունը» ժողովածուում պատմվածքներ են, բանաստեղծություններ եւ «Ես քո կողին եմ» սցենարը: Ինչ էլ գրի, ինչպես էլ գրի երիտասարդ ստեղծագործողը՝ բանաստեղծական մտածողությունը ներկա է: Դա, անշուշտ, երիտասարդության պահանջն է: Սակայն սոսկ վառվռուն տողեր չեն: Նաիրա Ավդալյանի հերոսուհիներից մեկը մենախոսում է այսպես. **«Դու մենակ ես, թեպետ ատում ես մենությունը, որովհետեւ հավատում ես, որ կգտնես փնտրածդ: Որոնելու համար դու մեծ ուժ ունես...»**: Այստեղ, այս «Ծովափ» պատմվածքում հերոսուհին անուն չունի (գեղարվեստական այս հնարանքին հեղինակը հաճախ է դիմում, թեեւ՝ չափից ավելի հաճախ): «Ինձ հնարավոր չէ անունով դիմել, անգամ ծիծաղելի կլիներ, եթե անունով դիմեին»: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ ինքներս մեզ չե՞նք ճանաչում, ամաչո՞ւմ ենք ինքներս մեզանից, վախենո՞ւմ ենք ինքներս մեզանից... Գուցե: Բայց իր այս միտքը մի ուրիշ «Ձկնորսը» պատմվածքում հերքում է ինքը: Այստեղ, այս փոքրիկ պատմվածքում, որը կարելի է նովել համարել մենության վախից անվերջ կուչ եկած, ինչ-որ ժամանակ հավատը կորցրած կինը (այս մասին ավելի պարզ խոսվում է «Հյուսվող արահետ» իր պիեսում) առանց վարանման ճակատագրին առաջ է գնում: Ու հաղթում է: Հավատում ես այդ հաղթանակին, քանզի մարդը հասնում է իր երջանկությանը, հասնում է, որովհետեւ ցանկանում է հասնել:

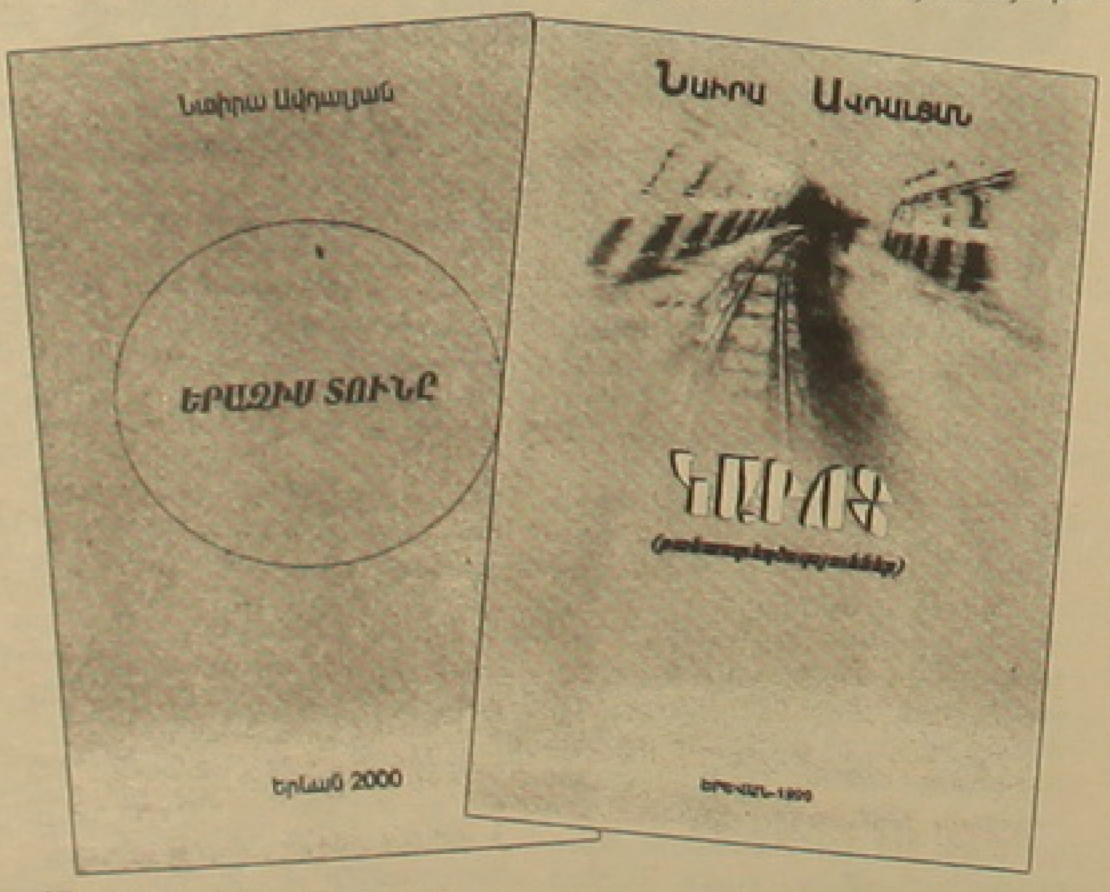

Մի ուրիշ գեղեցիկ նովելային տրամադրություն ունի «Ճերմակ սփռոց» պատմվածքը: Ու կրկին փրկվում է ավերջ որոնող կինը: Փրկվում է՝ իր հետ փրկելով մեկ ուրիշին՝ տղամարդու, մի մարդու, որին հավատում է: Նաիրա Ավդալյանի հերոսուհին (ով նրա տարբեր գործերում ամենատարբեր իրավիճակներում է հանդես գալիս), միեւնույն է, մենությունից փրկվել ցանկացող կինն է: Շատ դեպքերում դա հաջողվում է հեղինակին: Իսկ երբ կինը, որը դեռեւս անուն չունի, անգամ ինքն իրեն չի համարձակվում Եվա կոչել, դառնում է անսահման տիեզերքում անվերջ պտտվող մի հյուլե:

Մի քանի ամիս առաջ Հայկ Մնացականյանը Արտաշատի Ամո Խառազյանի անվան թատրոնում բեմադրեց Նաիրա Ավդալյանի «Հույս, հավատ, սեր» պիեսը: Բեմադրությունը ներկայացվեց նաեւ Երեւանում՝ Ստանիսլավսկու անվան թատրոնի բեմում: Արտաշատյան այս բեմադրությունը խոսում է Նաիրա Ավդալյանի դրամատուրգիական կայացած եսի մասին, այն մասին, որ գրականություն է մտնում շնորհալի մի մարդ եւս:

Ճանապարհը սկսված է, դժվար ճանապարհը: Մնում է արժանապատվորեն ու խիզախությամբ անցնել ուղին, որպեսզի մի օր, մի պարզ առավոտ Նաիրա Ավդալյանը հայտնաբերվի «գաղտնիք չունեցող մի պարզ ծաղկի մեջ»: Շատ ուշ ստեղծագործել սկսած Նաիրա Ավդալյանը կարող է զարմացնել դեռ չտպագրված իր գործերով եւս:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

Հանդիպում ռուսաստանցի գրողների հետ

1700-ամյակի տոնակատարություններն առիթ են Հայաստան կատարած բազմաթիվ այցելությունների: Արդեն մեկ շաբաթ է Հայաստանում են Մոսկվայից ժամանած 18 գրողներ՝ Յու. Չեռնիչենկոն, Վալերի Օսկոցկին, Սվետլանա Վասիլենկոն, Կիմ Բակշին, Անդրեյ Նույկինը, Գալինա Նույկինան, Աննա Շարապովան, Վալերի Սենդերովը, Սեդա Վերմիշեւան, Լեւոն Հովսեփյանը, Կարեն Միկոյանը: Նրանցից մի քանիսն անդամ են ռուս մտավորականների «Ղարաբաղ» կոմիտեի եւ քաջատեղյակ այս վերջին տարիների հայաստանյան հասարակական-քաղաքական անցուդարձին: Ռուսաստանցի գրողները հանդիպումներ են ունեցել Երեւանում, եղել են Ղարաբաղում, իսկ ուրբաթ հանդիպումը գրողների միությունում էր: Չնայած հայ եւ ռուս գրողները վաղուց չէին ունեցել նման հանդիպում, բայց հոգսերը, մտահոգությունները, դժվարությունները ընդհանուր էին, որի պատճառը խորհրդային կայսրության փլուզումից հետո ամենուրեք ստեղծված նույն քաղաքական ու սոցիալական պայմաններն են, որի հետեւանքով մտավորականությունը հայտնվեց բավական անպաշտպան վիճակում: Եվ ինչպես նշեց ռուս գրողներից մեկը, ժողովրդի այսօրվա ինտելեկտուալ անպաշտպանվածության համար մեղավոր են նաեւ մտավորականները՝ ժամանակների մեջ ճկունություն ցուցաբերելու առումով:

Այս հանդիպումը հին եւ վաղեմի հիշողություններ արթնացրեց, երբ գրողական հանդիպումները փիլիսոփայական, էսթետիկական, գրական, բարոյական հարցերի շուրջ էր, եւ գրողը ստեղծագործում էր «ոչ միայն մի գդալ շիլայի համար»: Ելույթ ունեցողները կարեւորեցին շարունակել գրական կապերը եւ հատկապես թարգմանական աշխատանքները:

Հանդիպման ընթացքում տարիների հայ-ռուս գրական բարեկամության, ղարաբաղյան շարժման ակտիվ մասնակցության համար Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը ՀԳՄ պատվավոր գրողի կոչումն արժանացրեց Անդրեյ Նույկինին, Գալինա Նույկինային եւ Վալերի Օսկոցկուն:

Ռուսաստանցի գրողների այցը հովանավորել էր «Ռուսաստանի հայերի միության» նախագահ Արա Աբրահամյանը:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Քնաբեր գրողներ

Մարզական

ԱՇԽԱՐՀԻ ԹԻՄԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Պոնոմարյովն ուկրաինացիներին աշխարհի չեմպիոնի կոչմանն արժանացրեց

Հայ շախմատիստները բավարարվեցին բրոնզե մեդալներով

Շախմատի աշխարհի թիմային 5-րդ առաջնությունը հասել վերջնագիծը: Շաբաթ օրը կայացած ավարտական տուրը պետք է վերջնականապես բաշխեր մեդալները Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Ուկրաինայի հավաքականների միջեւ: Բնականաբար, շախմատասերների ուշադրությունը բեւեռված էր Հայաստան-Հունգարիա եւ Ուկրաինա-Ռուսաստան մրցամարտերին: Այս անգամ մեր թիմում առաջին խաղատախտակի վրա հանդես էր գալիս Ռաֆայել Վահանյանը փոխարինելով Վլադիմիր Հակոբյանին: Վահանյանի մրցակիցը սպիտակ խաղաքարերով խաղացող Պետեր Լեկոն էր: Հայ գրոսմայստերը գերազանց անցկացրեց պարտիան եւ գեղեցիկ հաղթանակ տոնեց մեր հավաքականին առաջին միավորը պարգեւելով: Դա որոշակի հույսեր արթնացրեց շախմատասերների սրտերում, քանի որ այդ պահին Ռուսաստանի ու Ուկրաինայի հավաքականների մրցամարտում արդեն 3 պարտիա խաղաղ ավարտ էր ունեցել: Միավորը բաժանել էին Իվանչուկն ու Սվիդլերը, Բակլանն ու Գրիշչուկը, Էյնգորն ու Սակաեւը: Սակայն, ցավոք, չեմպիոնի կոչումը նվաճելու հույսերը շատ շուտով ի չիք դարձան: Վահանյանի հաղթանակից մի քանի րոպե անց Անաստասյանը պարտվեց Վարգային, իսկ երբ ուկրաինացի երիտասարդ տաղանդավոր շախմատիստ Ռուսլան Պոնոմարյովը հաղթեց Դրեեւին, ամեն ինչ պարզ դարձավ: Ուկրաինայի հավաքականը նվաճեց չեմպիոնի կոչումը, երկրորդ տեղում թողնելով ռուսներին, իսկ հայ շախմատիստները, ինչպես եւ չորս տարի առաջ Լյուցեռնում, դարձան բրոնզե մրցանակակիրներ: Մյուս երկու պարտիաներում Սմբատ Լպուտյանը զիջեց Ռուխին, իսկ Արտաշես Մինասյանը Աֆսի հետ պարտիան ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով: Տուրի մյուս երկու հանդիպումներում գերմանացիները 2,5-1,5 հաշվով հաղթեցին ուզբեկներին, իսկ Իրանի հավաքականը նույն հաշվով պարտության մատնեց Մակեդոնիայի ընտրանուն: Իհարկե, նման ուժեղ կազմ ունեցող մրցաշարում, ինչպիսին աշխարհի թիմային առաջնությունն է, 3-րդ մրցանակակիր դառնալն էլ մեծ նվաճում է, ինչի համար պետք է շնորհավորել հայ շախմատիստներին եւ նրանց մարզիչ Արշակ Պետրոսյանին: Պարզապես գերազանց մեկնարկից հետո չեմպիոնի կոչումը նվաճելու հնարավորությունը ձեռքից բաց թողնելը ցավագին ընդունվեց հայ շախմատասերների կողմից: Թերեւս դա էր պատճառը, որ խաղերի ընթացքում միշտ լեփ-լեցուն դահլիճը մրցաշարի փակման հանդիսավոր արարողության ժամանակ կիսով չափ էր զբաղեցված շախմատասերներով: Առաջնության գլխավոր մրցավար, հոլանդացի Հերդ Գիյսենը փակման խոսքում իր շնորհակալությունը հայտնեց կազմակերպիչներին, մրցավարներին, նաեւ մասնակիցներին ու շախմատասերներին մրցաշարը բարձր մակարդակով անցկացնելու համար: Այնուհետեւ սկսվեց պարգեւատրման արարողությունը: Նախ բեմ հրավիրվեցին եւ ոսկե, արծաթե ու բրոնզե մեդալներով պարգեւատրվեցին տարբեր խաղատախտակների վրա լավագույն արդյունք ցույց տված շախմատիստները:

Ոսկե մեդալների արժանացան, ըստ խաղատախտակների, 1. Հակոբյանը (Հայաստան), 2. Պոնոմարյովը (Ուկրաինա), 3. Գրաֆը (Գերմանիա), 4. Ռուբլեւսկին (Ռուսաստան), 5. Սակաեւը (Ռուսաստան), 6. Դելգադոն (Կուբա):

Արծաթե մեդալներ ստացան 1. Իվանչուկը (Ուկրաինա), 2. Վահանյանը (Հայաստան), 3. Գրիշչուկը (Ռուսաստան), 4. Էյնգորնը (Ուկրաինա), 5. Ռոմանիշինը (Ուկրաինա), 6. Եգինը (Ուզբեկստան):

Բրոնզե մեդալներով պարգեւատրվեցին 1. Յուսուպովը (Գերմանիա), 2. Գիմեշին (Հունգարիա), 3. Լպուտյանը (Հայաստան), 4. Լյութերը (Գերմանիա), 5. Շումաեւը (Ուզբեկստան), 6. Մինասյանը (Հայաստան):

Այնուհետեւ տեղի ունեցավ առաջնության մրցանակակիր թիմերի պարգեւատրումը: Շախմատիստներին մեդալներ հանձնեցին Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը եւ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Իշխան Զաքարյանը: Թիմերի ավագներին հանձնվեցին ՖԻԴԵ-ի հուշագավաթներ, որից հետո ներկաներին ողջույնի խոսքով դիմեց Երեւանի քաղաքապետը: Նա մասնակիցներին ցանկացավ հետագա մարզական հաջողություններ եւ ամենայն բարիք, հույս հայտնելով, որ հայ շախմատիստներն առաջիկայում էլ իրենց կդրսեւորեն լավագույն կողմերով եւ ավելի մեծ հաջողությունների կհասնեն: Մեր կողմից ավելացնենք, որ մենք եւս հավատում ենք նրանց շախմատային ներուժին:

Ընթերցողներին ներկայացնենք մեր հավաքականի անդամների անհատական ցուցանիշները.

1. Վլադիմիր Հակոբյան 5 միավոր (7-ից)+3=4-0
2. Ռաֆայել Վահանյան 4,5 (6)+4=1-1
3. Սմբատ Լպուտյան 4 (7)+4=0-3
4. Արտաշես Մինասյան 2,5 (4)+1=3-0
5. Աշոտ Անաստասյան 2,5 (5)+2=1-2
6. Կարեն Ասրյան 1,5 (3)+0=3-0

Ամփոփիչ աղյուսակ

1.	Ուկրաինա	21,5
2.	Ռուսաստան	21
3.	Հայաստան	20
4.	Գերմանիա	18,5
5.	Հունգարիա	16,5
6.	Ուզբեկստան	15,5
7.	Կուբա	14,5
8.	Մակեդոնիա	9,5
9.	Իրան	7

ՖՈՒՏԲՈԼԻ ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ավիատորների թիմն արժանի բարձունքում

«Բանանցը» կարծես կորցրել է հետաքրքրությունն առաջնության հանդեպ

Ֆուտբոլի ՀՀ առաջնության 20-րդ տուրում կայացած երեք հանդիպումներից երկուսի ելքը չափազանց կարեւոր նշանակություն ուներ մրցանակային տեղերի բաշխման համար: «Զվարթնոցը» հյուրընկալել էր «Արարատին»: Դաշտի տերերը գերազանց են հանդես գալիս երկրորդ շրջանում՝ տոնելով միայն հաղթանակներ, մինչդեռ արարատցիները նոր գլխավոր մարզիչ Ռաֆայել Գալստյանի գլխավորությամբ անհաջող ելույթներ են ունենում՝ 3 հանդիպումներում վաստակելով ընդամենը մեկ միավոր: Հերթական խաղում էլ «Արարատն» անհաջողության մատնվեց: «Զվարթնոցն» ուներ խաղային եւ տարածքային զգալի առավելություն: Միայն առաջին խաղակեսում դաշտի տերերը կարող էին երեք անգամ գրավել մրցակցի դարպասը, սակայն միայն մեկ անգամ գնդակը հայտնվեց դարպասում: Կրկին աչքի ընկավ Միհեր Ավանեսյանը, որն արդեն չորրորդ խաղն է դաշտից չի հեռանում առանց գոլի՝ խփելով 6 գնդակ: «Արարատն» առաջին կեսում միայն մեկ անգամ լրջորեն սպառնաց «Զվարթնոցին», երբ Արմեն Ղարիբյանի հարվածից գնդակը ետ մղվեց՝ դիպչելով հորիզոնական ձողին:

Ընդմիջումից հետո էլ խաղի պատկերը չփոխվեց: Դաշտի տերերը կրկին առավելություն ունեին, չնայած հյուրերը մի փոքր աշխուժացան եւ փորձեցին փրկել խաղը, սակայն՝ ապարդյուն: Տոնելով 6-րդ անընդմեջ հաղթանակը, «Զվարթնոցն» ամրապնդվեց 2-րդ տեղում եւ լուրջ հայտ ներկայացրեց մրցանակային տեղ գրավելու համար: Իսկ ահա «Արարատի» դիրքերը սասանվեցին եւ թիմից մեծ ջանքեր կպահանջվեն եռյակում տեղը պահպանելու համար:

Մեդալների համար պայքարում կարեւոր էր նաեւ «Միկա»-«Շիրակ» հանդիպման արդյունքը: Առաջին խաղակեսն անցավ անհետաքրքիր պայքարում. երկու թիմերն էլ հաճախակի էին սխալվում պարզ իրադրություններում, եւ այդպես էլ գոլային ռեալ պահեր չստեղծվեցին: Ընդմիջումից հետո խաղի տեմպը զգալի աճեց, ֆուտբոլիստները դիմեցին վճռական գործողությունների: Ավելի ակտիվ էին շիրակցիները, սակայն հենց նրանք առաջինը գոլ բաց թողեցին: Հիանալի խաղաց Արմեն Մարկոսյանը՝ ճշտակի հարվածով գնդակն ուղարկելով դարպասի վերին անկյունը: Ի պատիվ շիրակցիների, 9 րոպե անց նրանք վերականգնեցին հավասարակշռությունը. Կարեն Ալեքսանյանը գլխի հարվածով խոցեց դարպասը: Մնացած ժամանակահատվածում երկու թիմերն էլ փորձեցին կորզել հաղթանակը, որին ավելի մոտ էին շիրակցիները: Խաղավերջում Ալեքսանյանի հարվածից հետո գնդակը դիպչելով հորիզոնական ձողին, հայտնվեց Արտակ Գրիգորյանի մոտ, որի հարվածը ետ մղեց դարպասապահը: Այնուհետեւ Արտակ Հարությունյանը նպաստավոր դիրքից վրիպեց: Երկու թիմերն էլ թանկարժեք միավորներ կորցրեցին:

Կապանում «Լեռնագործի» եւ «Բանանցի» հանդիպումն աչքի ընկավ գոլերի առատությամբ. խփվեց 7 գնդակ, որից 4-ի հեղինակը դաշտի տերերն էին: «Բանանցը» երկրորդ շրջանում անճանաչելի է դարձել, կարծես ֆուտբոլիստները կորցրել են հետաքրքրությունն առաջնության հանդեպ: Գերազանց հանդես եկող թիմն առաջնության երկրորդ կեսում պարտություն պարտության հետեւից է կրում եւ առայժմ միավոր չի վաստակել: Այս փաստը պետք է անհանգստացնի ակումբի ղեկավարությանը:

Խաղերի արձանագրություններից

«Զվարթնոց» - «Արարատ»՝ 1-0 (1-0)
Միհեր Ավանեսյան (30)

«Միկա» - «Շիրակ»՝ 1-1 (0-0)
1-0՝ Արմեն Մարկոսյան (67), 1-1՝ Կարեն Ալեքսանյան (76)

«Լեռնագործ»- «Բանանց»՝ 4-3 (3-1)
1-0՝ Սամվել Նիկոլյան (5), 1-1՝ Հայկ Բաբայան (14), 2-1՝ Արման Սահակյան (18), 3-1՝ Ալեն Մովսիսյան (39), 3-2՝ Գագիկ Սիմոնյան (50), 3-3՝ Արմեն Սարգսյան (67), 4-3՝ Ալեն Մովսիսյան (75):

Մրցաշարային աղյուսակ

		Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1.	Փյունիկ	15	14	0	1	65-14	42
2.	Զվարթնոց	18	13	0	5	41-15	39
3.	Արարատ	17	11	2	4	35-14	35
4.	Շիրակ	17	10	4	3	40-16	34
5.	Սպարտակ	16	10	3	3	35-10	33
6.	Միկա	18	9	5	4	34-18	32
7.	Բանանց	17	6	3	8	31-24	21
8.	Դինամո	16	4	4	8	15-32	16
9.	Լեռնագործ	16	4	3	9	20-43	15
10.	Ղարաբաղ	16	2	4	10	12-45	10
11.	Կոտայք	15	0	2	13	11-53	2
12.	Լոռի	17	0	2	15	12-67	2

Ռմբարկուները

Արման Քարամյան	«Փյունիկ»	19
Միհեր Ավանեսյան	«Զվարթնոց»	12
Սարգիս Նազարյան	«Զվարթնոց»	10
Հայկ Հարությունյան	«Փյունիկ»	9
Արամ Հակոբյան	«Սպարտակ»	9
Արմեն Մարկոսյան	«Միկա»	9
Արամ Ոսկանյան	«Փյունիկ»	8
Մկրտիչ Հովհաննիսյան	«Բանանց»	8
Տիգրան Դավթյան	«Շիրակ»	8
Անդրեյ Բուլանով	«Միկա»	8
Վարդան Մինասյան	«Փյունիկ»	8
Հայկ Հակոբյան	«Սպարտակ»	8
Արարատ Հարությունյան	«Շիրակ»	8
Գալուստ Պետրոսյան	«Դինամո»	7

ՇԱԽՄԱՏ

Կորչնոյը զիջեց դիրքերը

Հոլանդական Հոոգեվեն քաղաքում ավարտվեց «չորսի մրցաշարը»: Երկրորդ շրջանում առաջատարը՝ Վիկտոր Կորչնոյը, անհաջող հանդես եկավ: Նա 4-րդ եւ 5-րդ տուրերում զիջեց Բրուզոնին եւ վան Վելիին, իսկ ավարտական տուրում ոչ-ոքի խաղաց Յուդիթ Պոլգարի հետ: Արդյունքում Կորչնոյը վաստակեց 3 միավոր եւ զբաղեցրեց 3-րդ հորիզոնականը: Իսկ առաջին մրցանակը միմյանց միջեւ բաժանեցին Պոլգարն ու վան Վելին (3,5-ական միավոր): Պոլգարը հաղթեց Բրուզոնին եւ վան Վելիին: Վերջինս ավարտական տուրում առավելության հասավ Բրուզոնի նկատմամբ, որը եզրափակեց մրցաշարային աղյուսակը (2 միավոր):

Կասպարովը հաղթեց Չեխիայի հավաքականին

Շախմատի աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գարրի Կասպարովի համոզիչ հաղթանակով ավարտվեց միաժամանակյա խաղի սեանսը չորս խաղատախտակների վրա Չեխիայի հավաքականի հետ: Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, առաջին տուրն ավարտվել էր Կասպարովի հաղթանակով (2,5-1,5): Երկրորդ տուրում աշխարհի չեմպիոնը հասավ նոր, ավելի համոզիչ առավելության: Նա սպիտակներով հաղթեց առաջին տուրում իրեն պարտության մատնած Օրալին, սեւերով պարտության մատնեց Բաբուլային եւ ոչ-ոքի ավարտեց պարտիաները Մովսիսյանի եւ Հրաչեկի հետ: Այսպիսով, երկրորդ տուրում գրանցվեց 3-1 հաշիվ, իսկ ընդհանուր հաշիվն է 5,5-2,5՝ հօգուտ Կասպարովի:

ԹԵՆԻՍ

Մրցանակները գտան տերերին

Ցյուրիխում ընթացող թենիսի միջազգային մրցաշարում հաջողությունն ուղեկցեց Լինդսեյ Դեւենպորտին, որը եզրափակիչում հաղթեց Ելենա Դոկիչին (6-3, 6-1): Այս մրցաշարում հանդես եկած Մարի-Գայանե Միքայելյանը քառորդ եզրափակիչում զիջեց աշխարհի թիվ 1 թենիսիստուհի Ջենիֆեր Կապրիատիին, որը կիսաեզրափակիչում պարտվեց ապագա չեմպիոնին (1-6, 7-5, 2-6):

Շտուտգարտում հաղթող ճանաչվեց գերմանացի Հաասը՝ վճռական խաղում հաղթելով բելառուսցի Միրնուն (6-2, 6-2, 6-2): Հաասը կիսաեզրափակիչում պարտության էր մատնել Հյուիթին (3-6, 6-4, 7-5):

ՀԵՌԱՏՈՒՍ

Պարտությունները չեն ներվում

«Շալկե-04»-ից «Մալյորկայի» կրած խոշոր հաշվով պարտությունը շատ թանկ նստեց թիմի գլխավոր մարզիչ Բեռնդ Կրաուսի վրա, որը հեռացվեց պաշտոնից: Ակումբի նախագահ Մաթեո Ալեմանին հայտարարել է, որ իրենք ընդհատում են 44-ամյա գերմանացի մարզչի հետ համագործակցությունը, քանի որ նրա գլխավորությամբ «Մալյորկան» անհաջող է հանդես գալիս ոչ միայն չեմպիոնների լիգայում, այլեւ Իսպանիայի առաջնությունում՝ ընթանալով 18-րդ տեղում:

1997-99 թթ. Կրաուսը գլխավորում էր «Ռեալ Սոսյեդադը», հետո ստանձնեց Դորտմունդի «Բորուսիայի» ղեկը:

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԵՐԵՎԱՆ

Ագաս Արշակյանի գործով նախաքննությունն ավարտվել է

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ագաս Արշակյանի դեմ հրեական գործով նախաքննությունն ավարտվել է, հաջորդ շաբաթ գործը հավանաբար կուղարկվի Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարան: Այս մասին հայտնեց Ա. Արշակյանի պաշտպան Ռոբերտ Գրիգորյանը: Փաստաբանը տեղեկացրեց նաեւ, որ փոփոխվել է մեղադրանքի ծավալը. զենք-զինամթերքի մի մասը փորձաքննության կողմից ոչ պիտանի է ճանաչվել եւ հանվել մեղադրանքի ծավալից:

Հիշեցնենք, որ «Անկախության բանակ» հասարակական կազմակերպության վարչության անդամ, Հայաստանի Քրիստոնեա-դեմոկրատական միության նախկին նախագահ, ՀՀ առաջին գումարման Գերագույն խորհրդի եւ առաջին գումարման Ազգային ժողովի պատգամավոր Ագաս Արշակյանը մեղադրվում է ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 232 հոդվածի առաջին մասով՝ ապօրինի զենք, ռազմամթերք կամ պայթուցիկ նյութեր պահելու մեջ: Մեղադրանքը Ագաս Արշակյանը չի ընդունում եւ պնդում է, որ իր հորը պատկանող տարածքը, որտեղ հայտնաբերվել է զենքը, ինքը դատարկ վիճակում հանձնել է «Անկախության բանակ» հասարակական կազմակերպության տնօրինությանը:

Ռոուելվճարի հաշիվները «Հայփոստից» հետ չեն վերցվել

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Լուրերն այն մասին, թե «Հայփոստ»-ի բաժանմունքներից հետ են վերցվում «Արմենտելի» կողմից ներկայացրած ռոուելվճարի հաշիվները, իրականությանը չեն համապատասխանում: Խոսքը վերաբերում է 3-4 բաժանմունքներին, որտեղից վերոնշյալ հաշիվները հետ են վերցվել ցուցակներում առկա վրիպակներն ուղղելու նպատակով: Այս մասին հայտնեցին «Հայփոստ» ՓԲ ընկերության մամուլի եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնից, նշելով, որ հեռախոսային բոլոր վարձերը ընդհանուր ներկայացվել են բնակիչներին:

Ի դեպ, «Արմենտելի» նախաձեռնությամբ, ռոուելվճարի ու միջքաղաքային խոսակցության վարձերը ներկայացված են միասին, եւ եթե բաժանորդը ցանկանում է դրանք տարանջատել, ապա պետք է դիմի աբոնենտային բաժին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի գրադարանային կոնսորցիումը հայտարարում է մրցույթ համակարգչային տեխնիկա եւ հարակից սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով: Մասնակցել ցանկացողները մրցութային հանձնաժողովին պետք է ներկայացնեն տեխնիկայի վերաբերյալ պահանջվող տեղեկությունների ցանկը, գները, ինչպես նաեւ մատակարարման եւ երաշխիքային սպասարկման պայմանները եւ ժամկետները:

Մրցույթի պայմանները

1. Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանում իրավաբանական անձ հանդիսացող բոլոր կազմակերպությունները եւ արտասահմանյան ֆիրմաները:

2. Մրցութային առաջարկները պետք է ներկայացվեն փակ ծրարներով, հետեւյալ հասցեով՝ 375009, Երեւան, Ազգային գրադարան, Տերյան 72:

3. Մասնագիտական խորհրդատվության համար կարող եք դիմել tigran●medlib.am հասցեով:

4. Ծրարում պետք է լինեն մրցութային առաջարկությունը եւ կազմակերպության վերաբերյալ անհրաժեշտ տվյալները:

5. Ծրարները պետք է ներկայացվեն հայտարարությունը թերթում հրապարակելուց ոչ ուշ 14 օրվա ընթացքում մինչեւ վերջին օրվա ժամը 16:00:

6. Մրցույթին ներկայացվող ծրարի վրա պետք է նշել «Տեխնիկական միջոցների մրցույթ»:

7. Մրցույթին ներկայացվող առաջարկները պետք է պարունակեն հետեւյալ տվյալները՝

7.1 Համակարգչային տեխնիկայի, սարքավորումների անվանումները եւ մանրամասն տեխնիկական բնութագրերը:

7.2 Միավորի գինը, ընդհանուր գումարը (առանց ավելացված արժեքի հարկի եւ ըստ այդ հարկի), առաջարկվող զեղչերը:

7.3 Արտադրող ֆիրման եւ արտադրման երկիրը:

7.4 Մատակարարման պայմանները՝

- մատակարարման ժամկետները,
- վճարման կարգը,

7.5 Սարքավորումների երաշխիքային սպասարկման պայմանները՝

- երաշխիքային պարտավորությունների գործելու ժամկետները,
- երաշխիքային սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունը,
- երաշխիքային սպասարկման ձեւը եւ այն պայմանները, որոնց դեպքում երաշխիքային սպասարկումը չի իրականացվում,

Տեխնիկական միջոցների ցանկ

12. Համակարգչային տեխնիկա

ՀՀ	Անվանում	Ներկայացվող նվազագույն ցուցանիշներ	Քանակը	Արտադրող ֆիրման
1	Անհատական համակարգիչ	Pentium III 850MHz, (based on Intel 815ET chipset or higher) 256 MB SDRAM, 256K processor cache, 10/100 UTP Lan Card (reliable), 20 GB HDD (7200), CD-ROM 52x, FDD 3,5", 15" monitor, mouse, keyboard (with Russian letters), 220-240V/50Hz, Windows2000 Pro	30	DELL, Compaq, IBM, HP, Gateway

13. Հարակից սարքավորումներ

ՀՀ	Անվանում	Քանակը	Արտադրող ֆիրման
1	Անխափան սնուցման աղբյուր 300VA	30	APC
2	Modem 2Mb (SDSL)	10	PairGain300S
3	Hub Dual Speed (10/100) 16 port	6	HP, D-Link, 3Com, etc.
4	Managed Dual-speed (10/100) switch (not less than 16 port) (like HP Procurve switch 2424M management functionality)	1	HP, D-Link, 3Com, etc.
5	Rj-45 jacks	100	high-quality
6	Cable UTP Category 5	600 m.	Alcatel, Belden, etc.
7	UTP wall-plugs Category 5	40	high-quality

- սպասարկման ժամկետներն անսարքության մասին տեղեկացվելուց հետո,

7.6 Այլ անհրաժեշտ տվյալներ (ըստ մատակարարի հայեցողության):

8. Մրցույթին մասնակցող կազմակերպության վերաբերյալ անհրաժեշտ տվյալները պետք է պարունակեն՝

- կազմակերպության անվանումը, հասցեն, բանկային տվյալները, հեռախոսի համարը,
- գործունեության բնույթը, համակարգչային տեխնիկայի մատակարարմամբ զբաղվելու ժամկետը, աշխատակազմի որակավորումը,
- ցանկալի է ներկայացնել գրավոր կարծիք այն կազմակերպություններից, որոնց համար մասնակիցն իրականացրել է համանման մատակարարումներ:

9. Հայաստանի գրադարանային կոնսորցիումը պատասխանատու չէ մրցույթի մասնակիցների այն ծախսերի համար, որոնք պայմանավորված են մրցութային առաջարկի նախապատրաստման եւ ուղարկման համար՝ անկախ մրցույթի արդյունքներից:

10. Առաջարկները կարելի է ներկայացնել հայերեն, անգլերեն կամ ռուսերեն: Տեխնիկայի գները պետք է ներկայացվեն ԱՄՆ դոլարով:

11. Նախապատվությունը կտրվի ամերիկյան կամ եվրոպական գործարաններում հավաքված սարքերին:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփումը

14. Մրցութային ծրարները բացվում են հանձնաժողովի կողմից առանց մրցույթի մասնակիցների ներկայության:

15. Մրցույթի արդյունքներն ամփոփելուց հետո, հաղթողը /հաղթողները/ գրավոր կտեղեկացվի 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

Մրցութային առաջարկների ներկայացման ժամկետը

14. Մրցութային առաջարկներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝ 375009, Հայաստան, Երեւան, Ազգային գրադարան, Տերյան 72, հեռախոս՝ 58 42 59

15. Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել՝ 375009, Ազգային գրադարան, Տերյան 72, հեռախոս՝ 58 42 59:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱՅԻՆ ԿՈՆՍՈՐՑԻՈՒՄ

For Your Internal News of Armenia Log on to

www.azg.am

In English, Russian, Armenian and Turkish

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2001 թ. հոկտեմբերի 22-ի առեւտրային նստաշրջան

ՑՈՒՑԱԿՎԱԾ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Հապ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: քանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: քանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ԱՐԴԻՆ ԷԼ.ՄԵԽ.Գ/Ն (ՎԱՆԱՁՈՐ)	ARDV	B											
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ-ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,500.0	1,500.0	15								
ՍՏԵՂԼՈՄԱՇ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ Գ/Ն	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B											
ԱՎՏՈՔԵՌՆԻՉ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ Գ/Ն	AVTM	B											
ԲՀԵՄ-ՊԼԱՍՏ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆ. Գ/Ն	CHGG	B											
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՋՐ. Մ/Ն	DAJK	B											
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. Գ/Ն	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. Հ/Ն	DJAH	B											
ՁՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B	400.0	400.0	10								
ԷԼԵԿՏՐԱՃՇԳՐԻՏՍԱՐՔ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. Գ/Ն	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺԻՉՆԵՐԻ Գ/Ն	EELJ	B											
ԵՐՖՐԵԶ	EFRZ	B	1,400.0	1,400.0	3								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՂՈՐԴԱԿ Գ/Ն	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ Գ/Ն	EJWG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ-7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ Գ/Ն	EKQG	B	400.0	400.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10								
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԵՂՎԱՐԴԻ ՄԱՐՉԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ Ֆ/Ն	EMKFCO	B	500.0	500.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMQR	B											
ԵՀԱՄ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ Գ/Ն	EPLG	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ Գ/Ն	ERJG	B	1,300.0	1,300.0	10								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B	1,000.0	1,000.0	50								
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ Գ/Ն	ESHG	B	450.0	450.0	120								
ՄԱԱՀԻՏ ԾԵԼ Գ/Ն (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B	1,000.0	1,000.0	10								
ՎԱՆ Ա/Ֆ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ Գ/Ն - 1	EVGI	B											
ԱՆԻՎ	GANV	B											
ԳԵԳԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄՍԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Կ/Տ	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	28,300								
ՀԱՏԻԿ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,500.0	1,200.0	50								
Հ ԷՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B	450.0	450.0	10								
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMQ	B											
ՀԱՅՔ.ՇԻՆՆԱԽԱԳԻԾ	HSHN	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B											
ՌԵԼԵ Գ/Ն (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ Գ/Ն	MQER	B	2,220.0	2,220.0	5								
ՄԱՐՏՈՒՆԻՇԻՆ	MRSH	B											
ՄԵՐՁՍՈՍԿՈՎՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԿ	MSTB	B	400.0	400.0	5								
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ Ֆ/Ն	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B											
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԿԱՏԱՐՈՂ ՍԱՐՔ. Գ/Ն	SKSG	B											
ՏՈՒՄՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԿՈՇԻԿԻ Ֆ/Ն	VAKF	B											
ՎԱՆՇԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ Գ/Ն	VTMG	B											
ԵՐԵՎԱՆ-ԿԱՀՈՒՅՔ	YKHQ	B				8,000.0	8,000.0	1,000					
ԵՐ. ՌԵԼԵԻ Գ/Ն	YRLE	B											

* Չբավարարված գնման/վաճառքի (պահանջարկի/առաջարկի) հայտերի մասին տեղեկություն առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ: Բոլոր գները ՀՀ դրամով

© Armex

ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ն տեղեկացնում է, որ ջրամատակարարման դիմաց մայրաքաղաքի բնակիչների կողմից վճարումների խիստ ցածր մակարդակի պատճառով ընկերությունը ներկայումս հայտնվել է ծանր կացության մեջ:

Ֆինանսական միջոցների անբավարարությունը ոչ միայն խոչընդոտում է Երեւանում ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման բարելավմանն ուղղված ծրագրերի իրականացմանը, այլեւ թույլ չի տալիս ժամանակին կատարել անհրաժեշտ վճարումները, մասնավորապես օգտագործած էլեկտրաէներգիայի դիմաց, ինչը ուղղակիորեն վտանգում է համակարգի անխափան գործունեությունը: Չնայած գործադրվող ջանքերին, ստեղծված պայմաններում ընկերությունը չի կարող երաշխավորել ազգաբնակչությանը հետագա կայուն ջրամատակարարում: Ավելին, բացառված չէ, որ հասանելիք միջոցների հավաքագրումն ապահովելու նպատակով ընկերությունը ստիպված լինի դիմել ծայրահեղ միջոցի. նվազեցնել առավել խոշոր պարտք ունեցող բնակելիներին մատակարարվող ջրի քանակը: Նշենք, որ Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ն ձեռնարկվող միջոցառումներն իրականացնում է Երեւանի քաղաքապետարանի հետ սերտ համագործակցելով:

Նման իրավիճակից խուսափելու համար Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ն կոչ է անում համաքաղաքացիներին շուտափույթ մարել ընկերությանը ունեցած պարտքերը եւ կանոնավոր կերպով կատարել ընթացիկ վճարումները: Պահանջվող գումարը՝ մեկ անձի հաշվով ամսական 420 դրամ, դուք կարող եք մուծել «Հայխնայբանկում», «Կրեդիտ-Երեւան» բանկում, «Հայփոստում», ինչպես նաեւ վճարել ընկերության հսկիչներին՝ համապատասխան փաստաթղթի առկայության դեպքում: Իսկ սեփական միջոցներով տեղադրելով ջրաչափ եւ վճարելով 56 դրամ 1 խմ-ի դիմաց, դուք ոչ միայն կխնայեք զգալի գումար, այլեւ կկարողանաք արդյունավետ կերպով վերահսկել ջրի սպառումը սեփական բնակարանում:

Միմիայն բոլոր շահագրգիռ կողմերի համատեղ միջոցներով է հնարավոր հաղթահարել առկա ճգնաժամը եւ ստեղծել պայմաններ համակարգի հետագա զարգացման համար՝ հանուն երեւանցիների հարաճուն պահանջների բավարարման:

Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ մամուլի ծառայություն

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 22 10. 2001 Գինը՝ 100 դրամ